

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

GENEL KURUL

KARAR

ÖNDER ÇELİK VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2016/50971)

Karar Tarihi: 2/5/2019

R.G. Tarih ve Sayı: 26/6/2019-30813

GENEL KURUL

KARAR

Başkan	: Zühtü ARSLAN
Başkanvekili	: Engin YILDIRIM
Başkanvekili	: Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler	: Serdar ÖZGÜLDÜR Recep KÖMÜRCÜ Burhan ÜSTÜN Hicabi DURSUN Celal Mümtaz AKINCI Muammer TOPAL M. Emin KUZ Kadir ÖZKAYA Rıdvan GÜLEÇ Recai AKYEL Yusuf Şevki HAKYEMEZ Yıldız SEFERİNOĞLU
Raportör	: Fatih HATİPOĞLU
Başvurucular	: 1. Önder ÇELİK 2. Bülent UTKU 3. Mustafa Kemal GÜNGÖR 4. Hacı Musa KART 5. Hakan KARASİNİR 6. Güray Tekin Öz
Vekilleri	: Av. Abbas YALÇIN Av. Tora PEKİN Av. Fikret İLKİZ Bahri Bayram BELEN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; tutuklamanın hukuki olmaması ve soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının, tutuklamaya konu suçlamaların ifade ve basın özgürlükleri kapsamındaki eylemlere ilişkin olması nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular, 26/12/2016 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvurular, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Yapılan incelemede 2016/50973, 2016/50974, 2016/50975, 2016/50976, 2016/50977 ve 2016/79274 numaralı başvuruların konu bakımından aynı nitelikte olması nedeniyle 2016/50971 sayılı başvuru ile birleştirilmesine ve incelemenin bu dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.
6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucular, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını Anayasa Mahkemesine sunmuştur.
8. İkinci Bölüm tarafından 3/7/2018 tarihinde yapılan toplantıda, niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden başvurunun Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir.
10. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca (Başsavcılık), Cumhuriyet Vakfı (Vakıf) Yönetim Kurulundaki değişikliklerle eş zamanlı olarak Cumhuriyet gazetesinin yayın politikasının -özellikle 15 Temmuz darbe teşebbüsüne uzanan süreçte- Vakfın kuruluş felsefesine aykırı şekilde değiştiği ve gazetede devlet aleyhine manipülasyon yapıldığı iddiasıyla başvurucuların da aralarında olduğu çok sayıda kişi hakkında soruşturma başlatılmıştır. Bu kapsamda özellikle gazetenin okur kitlesinin dünya görüşüyle bağdaşmayacak şekilde gündemi etkilemeye çalıştığı, yıkıcı ve bölücü manipülasyonlara yönelik haberler yaptığı, terör örgütü lider ve yöneticilerinin şiddet çağrısı yapan açıklamalarına yer verdiği, terör örgütlerini meşru gösterdiği, Türkiye Cumhuriyeti devletini terör örgütleri ile irtibatlı göstermeye yönelik yayımlar yaptığı ileri sürülmüştür.
11. Başsavcılık 25/7/2016 tarihli ve 668 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) 3. maddesinin (I) bendi uyarınca 18/8/2016 tarihinde, başvurucular hakkındaki soruşturma dosyasına ilişkin olarak müdafinin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisinin kısıtlanmasına karar vermiştir.

12. Başsavcılığın talebi üzerine İstanbul 5. Sulh Ceza Hâkimliğinin 30/10/2016 tarihli kararıyla başvurucuların konutu, işyeri ve aracı ile Vakfın faaliyet merkezinde arama yapılmasına, ele geçirilecek suç unsurlarına el konulmasına karar verilmiştir.

13. Anılan karar uyarınca 31/10/2016 tarihinde başvurucuların konutlarında ve işyerlerinde arama yapılmış; başvurucuların cep telefonu, tablet ve bilgisayarlarına el konulmuş; başvurucular gözaltına alınmıştır.

14. Başvurucuların ifadesi 4/11/2016 tarihinde gözaltında tutuldukları İstanbul İl Emniyet Müdürlüğünde Cumhuriyet savcısı tarafından alınmıştır. İfade alma işlemi sırasında başvurucuların müdafileri hazır bulunmuştur. İfade tutanağında belirtildiğine göre ifade alma işlemi öncesinde başvuruculara isnat edilen suçlar açıklanmıştır.

15. Başvurucuların Başsavcılıktaki ifadeleri özetle:

i. Başvurucu Önder Çelik ifadesinde; 1984 yılında gazetede idare amiri olarak çalışmaya başladığını, sonraki yıllarda işletme müdürü olarak atandığını, 2001 yılından itibaren matbaalar ve üretim sorumlusu olduğunu ifade etmiştir. Başvurucu ayrıca 2/4/2013 tarihinde Vakıf Yönetim Kurulu üyesi seçildiğini, aynı zamanda Şirket Yönetim Kurulu üyesi olduğunu, Vakıf seçimlerinde aday olması konusunda kimsenin kendisine etki etmediğini belirtmiştir. Başvurucu, mali konularla ilgili olarak ise Şirket kayıtları incelendiğinde her şeyin anlaşılabilirliğini, reklam konusunun ticari bir ilişki olduğunu ve reklam ajanslarıyla çalışıldığını, gazetenin kuruluş ve yayın ilkeleri doğrultusunda yayın yaptığını, suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

ii. Başvurucu Mustafa Kemal Güngör ifadesinde; avukat olduğunu ve 1992 yılından beri zaman zaman dışarıdan gazetenin avukatlığını yaptığını, Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olduğunu ve kısa bir süre Şirket Yönetim Kurulu üyesi yaptığını, Vakfın mali işlerini İcra Kurulunun yürüttüğünü, bu Kurulda herhangi bir görevi olmadığını beyan ederek suçlamaları kabul etmemiştir.

iii. Başvurucu Bülent Utku ifadesinde; 1993 yılından beri gazetenin avukatlığını yaptığını, gazetenin Vakfın ilkeleri doğrultusunda yayın yaptığını, suçlamaya konu olaylarla bağlantısının olmadığını ve suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir. Başvurucu müdafileri de benzer yönde açıklamalarda bulunarak suçlamaları kabul etmemişlerdir.

iv. Başvurucu Güray Tekin Öz ifadesinde; 1993-2005 tarihleri arasında Almanya'da haftalık olarak yayımlanan Cumhuriyet gazetesinin temsilciliğini yaptığını, 2005-2012 tarihleri arasında yazı işleri müdürlüğü görevini yürüttüğünü ve 2012 yılında okur temsilcisi olduğunu, 2014 yılında ise Vakıf Yönetim Kurulu üyesi seçildiğini, hâlen köşe yazarlığı yaptığını, gazetenin yayın politikasının hiçbir zaman değişmediğini ve daima Fetullahçı Terör Örgütü/Paralel Devlet Yapılanması (FETÖ/PDY) ve PKK silahlı terör örgütlerinin karşısında durduğunu, suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

v. Başvurucu Hacı Musa Kart ifadesinde; Vakıf senesinde kabul edilmiş ve kuruluş amacı olan ilkeler gereği gazetenin terör örgütleri ile bağlantısının kurulamayacağını, ilan, sponsor ve reklam konularında bilgisi bulunmadığını, gazetede darbe girişimine yönelik çok sert yazılar ve manşetler atıldığını, manşet ve

haber içeriklerinin belirlenmesinde yetkisinin olmadığını, Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olduğunu, Şirkette herhangi bir yetkisi ve sorumluluğunun bulunmadığını, 2013 sonrası Vakıf Yönetim Kurulunun kendi iç işleyişi içinde şekillendiğini, suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

vi. Başvurucu Hakan Karasinir ifadesinde; Vakıf Yönetim Kurulu ve İcra Kurulu üyesi olduğunu, aynı zamanda gazetede köşe yazarlığı yaptığını, yazılarında *Hakan Kara* ismini kullandığını, *fuatavni* ile ilgili haberlerin tüm gazetelerde yayımlandığını, İcra Kurulu üyesi olarak yayın işlerine talimat verme yetkisinin olmadığını, yayınların Vakfın ilkelerine uygun olup olmadığını yayından sonra inceleyerek eleştirdiklerini, gazetecilikte bazen aynı manşetlerin tesadüfen atılabildiğini, 2015 yılında Vakıf Yönetim Kurulu üyeliğine seçildiğini, para transferleri ile ilgili bilgisinin olmadığını ve suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

16. Başvurucular aynı tarihte silahlı terör örgütüne üye olmamakla beraber örgüt adına faaliyette bulunma suçundan tutuklanmaları istemiyle İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğine sevk edilmişlerdir. Tutuklama talep yazısında öncelikle PKK/KCK ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinden bahsedilmiş, manipülasyon kelimesi kavramsal olarak açıklanmış ve sonrasında başvurucular yönünden olgular ortaya konulmuştur. Tutuklama talep yazısının ilgili bölümü şöyledir:

"...

... Basın mensupları çalışmalarında hukukun genel kurallarına uymakla yükümlüdür. Manipülasyon ile gerçeği perdeleyip, terör örgütlerinin amacına uygun hareket etmek, iç kargaşa çıkartmak ve ülkeyi yönetilemez hale getirmek gazetecilik değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen ya da tamamen engellemeye aynı şekilde medya yoluyla teşebbüs etmek, gizli kalması gereken bilgileri casusluk maksadıyla açıklamak, devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri, siyasal veya askeri casusluk maksadıyla temin etmek basın özgürlüğü değil, bizzat basın özgürlüğü maskesi altında psikolojik operasyondur. Tüm bu çerçevede Cumhuriyet gazetesinin son üç yıldır yaptığı manipülasyon ile gerçeği perdeleyip, terör örgütlerinin FETÖ/PDY ve PKK/KCK amacına uygun hareket ederek, iç kargaşa çıkartmaya ve ülkeyi yönetilemez hale getirmeye yönelik haberlere imza attığı,

Dosya kapsamında delil olarak bulunan haberlerin gazetede yayımlandığı, FETÖ/PDY silahlı terör örgütü yayın organı Zaman gazetesiyle aynı başlıkların manşet olarak atıldığı açıkça görülmüştür.

Cumhuriyet Başsavcılığımız tarafından alınan 26/10/2016 tarihli bilirkişi raporunun Sonuç kısmında,

'1. Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulunun 2/4/2013 tarih ve 2013/4 nolu toplantısında, toplantı yeter sayısı olduğu halde, karar yeter sayısı olmadan seçilen üyenin (Önder Çelik), üyeliğinin yok hükmünde olduğu, seçilmemiş sayıldığı,

2. Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulunun Vakıf Senedinde ifade edilen toplantı yeter sayısına ulaşmadan açılan 18/2/2014 tarihli toplantısında alınan kararla seçilen yönetim kurulu üyelerinin de seçilmemiş sayıldığı, bu durum dikkate alındığında Vakfın 18/2/2014 tarihinden beri fiil ehliyetini kaybettiği,

Anlaşıldığından;

Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulunun Vakıf senedi hükümlerine göre oluşturulması ve Vakfın fiil ehliyetini kazanabilmesi için, 18/2/2014 tarihinden önceki yönetim kurulu üyelerinin (2/4/2013 tarih ve 2013/4 nolu toplantısında karar yeter sayısı olmadan seçilen üye hariç) iki yıl süreyle görev yapacak yönetim kurulu üyelerinin seçimi gündemiyle acilen toplantıya çağrılıp, Vakıf senedi hükümlerine göre seçim yapılarak, iki yıl süreyle görev yapacak yönetim kurulunun seçilmesi,

Şayet, Vakıf senedinde şart koşulan 7 kişilik toplantı yeter sayısı ve Vakıf senedi 10/b maddesinde belirlenen usule göre yönetim kuruluna seçilmede aranan karar yeter sayısı gerçekleşmez ise, 4721 sayılı TMK'nın 112. maddesi, 5737 sayılı VK. 8. maddesi ve Vakıflar yönetmeliğinin 13. maddesi hükmü doğrultusunda, Vakıf yönetim organının oluşturulması gerektiği'nin belirtildiği bilirkişinin raporundan da anlaşılacağı üzere Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulunun ele geçirilmeye çalışıldığı açıkça ortadadır.

Şüpheli Güray Tekin Öz'ün Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi, şüpheli Hakan Karasinir'in Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi, Mustafa Kemal Güngör'ün Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi, şüpheli Hacı Musa Kart'ın Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi, şüpheli Bülent Utku'nun Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi ve Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. ikinci derece imza yetkilisi, şüpheli Önder Çelik'in Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi ve Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. yönetim kurulu üyesi, şüpheli A.K.G.nin Cumhuriyet gazetesi yayın danışmanı, şüpheli T.G.nin Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş. yönetim kurulu üyesi olarak görev yaptıkları tespit edilmiştir.

Cumhuriyet gazetesi ismiyle çıkan gazetenin imtiyaz sahibinin Cumhuriyet Vakfı olduğu, şüphelilerin fikir ve eylem birliği içerisinde hareket ettikleri tüm dosya kapsamından anlaşılmıştır.

Bu itibarla toplanan delillere göre şüphelilerin gerek savunmalarında gerek bilirkişi raporu MASAK raporu tanık beyanları her ne kadar PKK/KCK ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin hiyerarşik yapılanmalarına dahil olmasalar dahi özellikle son üç yıllık süreçte Türkiye Cumhuriyet Devletinin Anayasal Düzeninin cebir, şiddet, tehdit ve diğer illega yöntemlerle değiştirmeyi amaç edinen ve bu kapsamda bir çok eylem ve işlemde bulunduğu gibi ve son olarak 15/7/2016 tarihinde darbe teşebbüsünde bulunan FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile yine ülkemiz topraklarının bir bölümünü ayırarak etnik kökene dayalı devlet kurmayı amaçlayan PKK/KCK silahlı terör örgütlerinin amaçları doğrultusunda halk üzerinde basın ilkelerini yok sayarak algı oluşturmaya yönelik yayınlar yapmak suretiyle örgüt hiyerarşisine dâhil olmaksızın silahlı terör örgütlerine yardım ettikleri ve bu örgütlerin propagandasını yaptıkları, yukarıda özetle anlatıldığı gibi atılı suçu işlediklerine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olgular ve tutuklama nedenlerinin bulunduğu anlaşılmakla;

Şüphelilerin üzerlerine atılı suçun vasıf ve mahiyeti mevcut delil durumu suça dair yasada yazılı cezanın üst haddi dikkate alınarak, 2 şüphelinin (A.A. ve C.D.) yurt dışında firari olması bu nedenle şüphelilerin de kaçma ihtimali bulunduğundan 5271 sayılı CMK'nın 100. ve devamı maddeleri uyarınca..." [tutuklanmalarına karar verilmesi talep edilmiştir.]

17. Başvurucuların Sulh Ceza Hâkimliğindeki savunmaları şöyledir:

i. Başvurucu Önder Çelik savunmasında; Savcılık ifadesini tekrar ederek gazetenin reklam ve ilan gelirleri ile yayın hayatını sürdürdüğünü, Şirketteki sorumluluk alanının matbaalar ve idari işler koordinatörlüğü olduğunu, Vakfın ve gazetenin terör örgütleriyle herhangi bir bağlantısının olmadığını ifade etmiştir.

ii. Başvurucu Mustafa Kemal Güngör savunmasında; Savcılık ifadesini tekrar ederek 2010 yılında Şirket Yönetim Kurulunda yer aldığını, herhangi bir terör örgütü ile bağlantılarının olmadığını, yayına müdahale etmek gibi bir yetkisinin bulunmadığını suçlamaları kabul etmediğini ifade etmiştir.

iii. Başvurucu Bülent Utku savunmasında; Savcılık ifadesini tekrar ederek H.Ç. isimli bir yazarın yaptığı yorumun kendisine suçlama olarak yöneltildiğini, gönderilen havalelerin avukatlık mesleği ile ilgili olabileceğini, ayrıca bir çok kez Fetullah Gülen'e karşı gazetenin avukatlığını üstlendiğini, suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

iv. Başvurucu Güray Tekin Öz savunmasında; Savcılık ifadesini tekrar ederek bir kısım kişilerin yorumlarının ve haber değeri olan olaylara gazetede yer verilmesinin suçlama konusu yapılamayacağını ifade etmiştir.

v. Başvurucu Hacı Musa Kart savunmasında; Savcılık ifadesini tekrar ederek karikatürist olduğunu, yıllarca FETÖ/PDY ve PKK aleyhine karikatürler çizdiğini, bu örgütlere yardımla suçlanmasının bir çelişki olduğunu savunmuştur.

vi. Başvurucu Hakan Karasinir savunmasında; Savcılık ifadesini tekrar ederek yıllardır FETÖ/PDY aleyhine yazılar yazdığını, şimdi ise bu örgüte yardım etmekle suçlandığını, somut bir suçlama bulunmadığını, Vakıf Yönetim Kurulu üyelerinin gazetenin yayınlarına müdahale etmediğini ve böyle bir yetkisinin de olmadığını, bir çok gazetenin benzer manşetlerle haber yapabileceğini, bunun suçlama konusu yapılmasının doğru olmadığını, suçlamaları kabul etmediğini beyan etmiştir.

18. Hâkimlik 5/11/2016 tarihinde başvurucuların anılan suçtan tutuklanmalarına karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...

1- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yürüttüğü soruşturma kapsamında, şüpheliler hakkında silahlı terör örgütüne üye olmamakla beraber örgüt adına faaliyette bulunmak suçundan soruşturma yürütüldüğü ve atılı suçların CMK'nın 100/3. madde ve fıkrasında sayılan tutuklama nedeni varsayılabilir suçlardan olduğu anlaşılmaktadır.

2- Soruşturma dosyası kapsamında toplanan deliller, şüphelilerin ifade ve savunmaları, müşteki ve tanık beyanları, bilirkişi raporu, Cumhuriyet gazetesi haberleri ile tüm soruşturma dosyası kapsamının hep birlikte değerlendirilmesi neticesinde;

Tutuklamaya sevk edilen şüpheli Güray Tekin Öz'ün Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu üyesi, Hakan Karasinir, Hacı Muasa Kart ve Mustafa Kemal Güngör'ün Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi, Bülent Utku'nun Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi ve Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.'nin ikinci derece imza yetkilisi, Önder Çelik'in Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu üyesi ve Yenigün Haber Ajansı A.Ş. yönetim kurulu üyesi, A.K.G.'nin Cumhuriyet Gazetesi yayın danışmanı, T.G.'nin Yenigün Haber Ajansı yönetim

kurulu üyesi oldukları, şüpheli Önder Çelik'in beyanından da anlaşılacağı üzere Yenigün Haber Ajansının Cumhuriyet Gazetesini çıkararak ticari firmanın adı olduğu, Cumhuriyet Vakfının bunlar üzerinde üst bir kurum olduğu, yani Cumhuriyet gazetesinin isim ve yayın hakkını elinde bulunduran bir kurum olduğu, Cumhuriyet Vakfının, Cumhuriyet gazetesinin isim hakkını Yenigün Yayıncılığa ücret karşılığında kiraladığı bu hali ile Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan yazı ve haberlerin Cumhuriyet Vakfı ve Yenigün Haber Ajansının yönetim kurulu üyelerinin de sorumluluğunu doğuracak nitelikte olduğu, dosya kapsamı incelendiğinde Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bir çok haber, manşet ve haber detaylarında FETÖ silahlı terör örgütü ile PKK silahlı terör örgütünün propagandası sayılabilecek ve bu örgütler lehine algı oluşturabilecek haberlere yer verildiği, örneğin 15 Temmuz 2016 FETÖ silahlı terör örgütü darbe girişimi sonrası 17 Temmuz 2016 tarihinde gazete manşetinin 'sokaktaki tehlike' olarak çıktığı, demokrasisine sahip çıkan darbe tehdidini püskürtmek için sokaklara inip geleceğine sahip çıkan millet üzerinden toplumu kalıplaştırmaya neden olabilecek haberde Cumhurbaşkanımızın tanka asılan posterlerinin manşet yapılarak sokağa çıkıp demokrasisine sahip çıkılma hadisesinin tehlike olarak görüldüğü, yine bir başka haber manşetinin 'eksik demokrasi' adı altında verilerek Yenikapı'da düzenlenen ve darbeye karşı gerçekleştirilip beş milyondan fazla kişinin katıldığı mitingi hedef olarak göstererek HDP'nin mitingde olmamasını eksik demokras. olarak nitelendirdiği, bir başka haberinde 'işte Erdoğan'ın yok dediği silahlar' başlığı altında FETÖ kumpası olduğu mahkemelerce tespit edilen MİT'e ait yardım turlarının durdurulmasına ilişkin gizli kalması gereken bilgi ve fotoğrafların manşetten yayımlandığı, 22.11.2015 tarihinde Sözcü gazetesinde yayımlanan bir yazıda daha önce Taraf gazetesini kendi sızıntılarının taşeronu olarak kullanan bu gizli yapı (FETÖ) MİT turları haberinde olduğu gibi belgeleri servis etmek için artık Cumhuriyeti seçti Cumhuriyet sadece cemaatin belgeleri ile değil tweetlerine de bel bağladığı, yine Cumhuriyet gazetesi eski yazarlarından M.B.nin atmış olduğu tweetlerde 'Cumhuriyette fetöçülükten kürçülüğe kadar herşey serbest, CHP milletvekili olarak yazı yazmak yasak' şeklindeki tweete önceden Cumhuriyet gazetesinde çalışan bir yazarın söz konusu gazetenin terör örgütleri tarafından kullanıldıklarının bir delili olduğu, dosya kapsamında mevcut bilirkişi raporunda manipülasyon bir dayatma yöntemidir, insanları etkileme, yönlendirme ve zihinlerini karıştırma metodudur, bu manipülasyon ile devletleri zayıflatmak terör ile mücadeleyi yıpratmak, meşru siyaseti tartışılır hale getirmek amaçlanır, burada araç ise medyadır, Cumhuriyet gazetesinde manipülasyon ile gerçeği perdeleyip terör örgütlerinin amacına uygun hareket ederek iç kargaşa çıkartmaya ve ülkeyi yönetilemez hale getirmeye yönelik haberlere imza attığı, 17-25 Aralık darbe girişimi sürecinde Ergenekon Savcılarının Cumhuriyet gazetesinde yer alması, genel yayın yönetmeni C.D. ile görüşmeleri, Cumhuriyetin devletçi, geleneksel, laik ve ulusalcı çizgisini ansızın değiştirip Devleti hedef alması, Devleti hedef alan FETÖ kaynaklı haberleri manşete taşınması, bu yayınların İ.S. ve M.B.nin sonrasına denk geldiğinin belirtildiği, Cumhuriyet gazetesinde A.E. isimli yazarın yurtta sulh konseyi adı altında darbe teşebbüsü yapılan 15 Temmuz 2016 tarihinden iki gün önce 'Cihanda Sulh peki Yurtta ne' başlığı ile kaleme almasının dikkate değer olduğu, söz konusu gazetenin bir takım yazarlarının FETÖ'nün organize ettiği Abant toplantılarına katıldıkları, söz konusu gazete ile FETÖ silahlı terör örgütünün yayın organı olan Zaman gazetesinin dönem dönem ortak manşetler attıkları, örneğin 16 Şubat 2016 günü her ik gazetenin manşetinin de 'Devletin Kalbine Bomba' şeklinde olduğu, yine şüpheli Güray Tekin Öz'ün ifadesinin 10.sayfasında Cumhuriyet gazetesini dönem dönem haberlerine ilişkin atılan manşetler incelendiğinde bir manşette 'Bodruma Baskın, onlarca ölü' şeklinde olduğu, Cizre'de gerçekleşen olayda PKK terör örgütü mensuplarının Cizre'nin sokak ve mahallelerine hendek ve çukur kazarak masum vatandaşların evlerini gasp ederek içerlerine bomba doldurdıkları, PKK'lı teröristlerin ilçeye inerek ve vatandaşların evlerini kullanarak Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları ve Polis Kuvvetlerine ateş açtıkları, yüzlerce asker ve polisimizin şehit edildiği olaylarda Devletimizin bekasına silah çeken söz konusu PKK'lı teröristlerin masum olarak gösterilmeye çalışıldığı, ambulansların yaralıları almadıkları

yönünde haberler yapıldığı, oysa o tarihte PKK'lı teröristlerce ambulanslara dahi ateş açıldığı görsel basından izlenebildiği, aynı şekilde PKK terör örgütlerince Nusaybin ilçe merkezine hedef alınarak bombalı hendekler kazıldığı, PKK'lı teröristlerce masum vatandaşlarımız ve asker ve polislerimizin şehit edildiği olaylara ilişkin Cumhuriyet gazetesinin o tarihte manşet olarak 'Nusaybin yerle bir' şeklinde haber yapıldığı, yine söz konusu gazetede A.K.G.nin 12 Temmuz 2016 tarihinde 'Erdoğan babamız olmak istiyor' adlı haberde 'madem Erdoğan zorla babamız olmak istiyor, o halde Türkiye'nin bütün ihtiyacı Tunus'taki diktatörün devrilmesine yol açan kıvılcımı çakan Muhammed Buazizi gibi asi bir evlattır, yanlış anlaşılmasın, Buazizi gibi kendisini yaksın demiyorum, bir sigara yaksın ve yeterki söndürmesin, sigara sağlığa zararlı bir alışkanlıktır, kötü bir baba ise sigaradar daha zararlıdır.' şeklindeki yazıda sübliminal içerikli mesaj verilerek seçimle gelen Cumhurbaşkanına karşı ayaklanma ve buna benzer gayri meşru bir yöntem önerildiği, yine Cumhuriyet Vakfının yönetim kurulu üyeliği seçimlerine ilişkin FETÖ terör örgütü ile bağlantısı olan ya da bu örgüt ile iş birliği içerisine girmek isteyen kişilerin yönetimde yer almaları için yapılan seçimlere ilişkin yasalara aykırı hareket edildiği ve bu hususun halen yargı konusu olduğu, 02.11.2016 tarihinde Ulusalkanal.com.tr adresinde R.Z.nin yazısında söz konusu gazetenin PKK sempatanları ile ve kripto FETÖ'cülerle doldurulduğunun yazıldığı, aynı internet sitesinde 01.11.2015 tarihinde H.Ç.nin yazısında M..B.nin ne şekilde tasfiye edildiğine dair yazı yazıldığı, yine A.C. isimli şahsın 01.11.2016 tarihindeki beyanında 23 Mayıs ve 24 Mayıs 2015 tarihli Cumhuriyet gazetesi baskılarının çok önemli olduğu, bu gazetenin bir temel ilkesi olduğu, gazetenin baş sayfasında Cumhuriyet logosunun üzerinde asla haber konmadığını, dinci ve tarikatçıların haberlerinin de asla ilk sayfadan verilmemesi bir kural iken 23 Mayıs 2015'te gazetenin ilk sayfasında FETÖ terör örgütü lideri Fetullah Gülen'in resmi ile birlikte 'fakirhaneme bunlar malikane diyor' sözlerinin servis edildiği, bir sonraki günkü haberin de aynı şekilde olduğu, söz konusu durumun gazete tarihinde gerçekleşmemiş bir olay olduğu, yine şüpheli müdafinin dosyaya sunmuş olduğu Cumhuriyet gazetesinin FETÖ ile ilgili yazı dizisinin ilk sayfadaki yazıları incelendiğinde söz konusu terör örgütü denilmediği daha çok 'gülen hareketi' ya da cemaat şeklinde belirtildiği, bu şekilde tüm şüphelilerin Cumhuriyet gazetesinin süreklilik arzeden bu terör örgütlerinin reklam ve propagandasını yapma faaliyetlerinden sorumlu oldukları ve üzerlerine atılı suçu işlediklerine dair kuvvetli suç şüphesi altında buldukları kanaatine varılmıştır.

3-Şüphelilere atılı suç için kanunda öngörülen cezanın miktarı, şüphelilerin soruşturma tutanaklarına yansıyan, sorguda da gözlemlenen savunma ve davranışları, şüphelilerin üzerine atılı suçun kanun maddesinde belirtilen hürriyeti bağlayıcı cezanın alt ve üst hadlerine göre ileride yapılacak yargılama sonucunda verilebilecek muhtemel ceza miktarı nazara alındığında şüphelilerin serbest kalmaları halinde kaçacağı nitekim fırsat bulduklarında yasal ve gayri yasal yollarla kaçtıkları daha önceden farklı soruşturma dosyaları içeriklerinden anlaşılmış olması ve soruşturma kapsamında şüphelilerin gerçekleştirdiklerine dair kuvvetli suç şüphesini gösteren somut delillerin bulunduğu soruşturmaya konu olaylarla ilgili olarak müşteki veya mağdurların tam olarak tespiti edilerek henüz şüpheli hakkındaki şikayet ve beyanlarının alınamamış olması, delil toplama işlemlerinin halen devam etmesi nedeniyle delilleri karartacakları gibi soruşturmaya konu eylemleri yeniden gerçekleştirebilecekleri yolunda hakimliğimizde kuvvetli şüphe uyandırmıştır.

4- Yukarıdaki bentlerde belirtilen nedenlerle şüpheliler hakkında tutuklama yerine CMK'nın 109. maddesinde yazılı adli kontrol tedbirlerinin uygulanmasının ve bu suretle şüphelilerin serbest kalmalarının, suçun hiçbir karanlık nokta kalmadan tüm unsurlarıyla ortaya konulması suretiyle aydınlatılması, böylece soruşturmanın ve şüpheliler hakkında atılı suçtan açılması muhtemel kamu davasının kovuşturmasının selametle sonuçlandırılması bakımından sakıncalı olacağı, maddede sayılan adli kontrol tedbirlerinin hiçbirinin bu

sakıncaları giderme ve ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçları bertaraf edebilme niteliğine haiz olmadığı kanaatine varılmıştır.

5- Yukarıda açıklanan nedenler de dikkate alındığında şüpheliler hakkında uygulanacak tutuklama tedbirinin, soruşturma konusu suçun ağırlığı ve önemi, şüphelinin suçunun sabit görülmesi halinde verilmesi muhtemel ceza veya güvenlik tedbirleri ile ölçülü olduğu kanaatine varılmıştır.

Bu nedenlerle şüphelilerin CMK'nın 100. maddesinin 3. fıkrasının a bendi, 2. fıkrasını a bendi gereğince tutuklanmalarına karar verilmesi gerekmiş[tir] ..."

19. Başvurucular 14/11/2016 tarihinde tutuklama kararına itiraz etmişler, İstanbul 10. Sulh Ceza Hâkimliği 18/11/2016 tarihinde tutuklama kararındakilere benzer gerekçelerle itirazları reddetmiştir.

20. Başvurucular 2/12/2016 tarihinde tahliye talebinde bulunmuş, İstanbul 7. Sulh Ceza Hâkimliği aynı tarihte talebin reddine karar vermiştir. Başvurucuların anılan karara yönelik itirazları da aynı tarihte İstanbul 8. Sulh Ceza Hâkimliğince reddedilmiştir.

21. Başvurucular 26/12/2016 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

22. Başsavcılığın 3/4/2017 tarihli iddianamesiyle başvurucular ve bir kısım şüpheli hakkında tutuklamaya esas alınan eylemler nedeniyle örgüt hiyerarşisine dâhil olmamakla birlikte örgüte yardım etme, bir kişi hakkında silahlı terör örgütüne üye olma, bir kişi hakkında ise silahlı terör örgütü yöneticisi olma suçlarından cezalandırılmaları istemiyle İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesinde dava açılmıştır. Ayrıca tutuklamaya esas alınmayan eylemler nedeniyle başvurucuların da aralarında bulunduğu bir kısım şüpheliye isnat edilen hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma suçu da iddianameye konu edilmiştir.

23. İddianamede öncelikle FETÖ/PDY, PKK ve Devrimci Halkın Kurtuluş Partisi-Cephesi (DHKP-C) terör örgütleriyle ilgili genel bilgilere değinilmiştir. Daha sonra gazete, Vakıf ve Şirket hakkında bilgilere yer verilmiş; bunlar arasındaki ilişki açıklanmış ve Vakıf işlemlerindeki bazı hukuka aykırılık iddiaları dile getirilmiştir. Son olarak başvurucuların da aralarında olduğu şüphelilere yönelik suçlamalara konu olgulara yer verilmiştir.

24. İddianamede 2013 yılı ve sonrasında yapılan üyelik seçimlerinde usulsüzlükler yapıldığı, başvurucuların da aralarında bulunduğu bir kısım şüpheli tarafından Vakıf Yönetim Kurulunun ele geçirildiği, bu bağlamda yayın ilkelerinin aksine gazetede yer alan bazı haber, yazı ve manşetler ile devlet aleyhine manipülasyon yapmak suretiyle terör örgütlerine destek verildiği, başvurucuların da Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olmaları nedeniyle bundan sorumlu oldukları ileri sürülmüştür. Ayrıca gazetenin bazı yazar ve yöneticilerinin sosyal medyadaki paylaşımlarıyla FETÖ/PDY'ye yapılan operasyonlara açık şekilde tepki göstererek örgütün yayın organlarını korumaya çalıştıkları ileri sürülmüştür.

25. İddianamede gazetenin yayın politikası ile terör örgütleri arasındaki bağlantıyı gösteren ve suçlama konusu yapılan şu haber, yazı, manşet ve olgulara yer verilmiştir:

A. C.D.nin Genel Yayın Yönetmeni Olmasından Sonra Gazetede Yayımlanan Haber ve Yazılar

- Gazetede 24/5/2015 tarihinde yayımlanan "*İşte Erdoğan'ın Yok Dediği Silahlar*" başlıklı haberde -ayrıca soruşturmaya da konu olan- Millî İstihbarat Teşkilatına (MİT) ait tırlarla silah taşındığından yani kamuoyunda bilinen adıyla *MİT turları* olayından (Anılan olaylara ilişkin ayrıntılı bilgiler için bkz. *Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, B. No: 2015/9756, 16/11/2016) bahsedilmektedir (Söz konusu habere ilişkin ayrıntılar için bkz. *Erdem Gül ve Can Dündar* [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016).

- Gazetenin Ankara temsilcisi E.G. tarafından 12/6/2015 tarihinde kendi imzasıyla "*Jandarma Var Dedi*" başlıklı haber ise bir önceki haberin devamı niteliğindedir (Söz konusu habere ilişkin ayrıntılar için bkz. *Erdem Gül ve Can Dündar*).

- 23/2/2014 tarihinde yayımlanan "*Mit'e İhbarımdır: Verileri Bahçeye Gömdük*" başlıklı yazı içeriğinde kamu görevlilerinin çeşitli suçlara karıştıkları ve MİT'e ait tırlarla terör örgütlerine silah taşındığından bahsedilmektedir.

- 21/9/2014 tarihinde yayımlanan "*Muammalar Serisi*" başlıklı yazıda devletin terör örgütlerine (DEAŞ) petrol karşılığında silah sattığından ve bu terör örgütü mensuplarının Türkiye'ye getirilerek tedavi ettirildiğinden bahsedilmektedir.

- 13/1/2015 tarihinde yayımlanan "*Faşizlamizm Damgası Geliyor*" başlıklı yazıda karikatüristlere yapılan saldırı nedeniyle Paris'te yapılan yürüyüşe katılan Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın -bir gazetenin haberine atfen- DEAŞ terör örgütü ile ortaklığı nedeniyle dışlandığından bahsedilmektedir.

- 28/5/2015 tarihinde yayımlanan "*Neden Yayımlıyoruz*" başlıklı yazıda Türkiye'de de eylemler yaptığını belirttiği bir terör örgütüne MİT turları ile silah taşındığından, bu olayı soruşturan hâkim ve savcılarının görevden alındığından bahsedilmiş; ayrıca kamuoyunun bunları bilmesi gerekmesi nedeniyle haberlerin yapıldığı ifade edilmiştir.

- 1/6/2015 tarihinde yayımlanan "*Devlet Memuru Değil Gazeteciyiz*" başlıklı yazıda MİT turları olayı ve bununla ilgili gazetede yapılan habere atfen *devletin pisliklerinin* ortaya döküldüğünden bunun da gazetecilik görevi olduğundan bahsedilmektedir.

- 2/6/2015 tarihinde yayımlanan "*Tehdidi Bırak, Bu 20 Soruya Yanıt Ver!*" başlıklı yazıda MİT turları olayı ile ilgili olarak cevaplanması gerektiği belirtilen yirmi sorunun sıralandığı, bu soruların cevaplanmasının istendiği ve genel olarak devlet görevlilerinin MİT eliyle terör örgütlerine silah temin ettiğinden bahsedilmektedir.

- 9/6/2015 tarihinde yayımlanan "*Alnımızın Akıyla*" başlıklı yazıda MİT turları ile silah taşındığının belgelendiğine değinildikten sonra C.D. hakkında yürütülen soruşturmada bahsedilmektedir.

- 15/6/2015 tarihinde yayımlanan "*Al Sana Yeni Türkiye*" başlıklı yazıda gazete yazarlarından E.G.nin iki haberi ile MİT tırları ile terör örgütlerine silah taşındığının ispatlandığından ve olaya ilişkin jandarma raporu olduğundan bahsedilmektedir.

- 19/5/2015 tarihinde yayımlanan "*Yasaklar Zaafların Örtüsüdür*" başlıklı yazıda MİT tırları olayı, Suriye toplantısının ses kayıtları, Uludere (Anılan olaya ilişkin ayrıntılar için bkz. *Mehmet Encü ve diğerleri*, B. No: 2014/11864, 24/2/2016), Reyhanlı (11/5/2013 tarihinde gerçekleştirilen bombalı terör saldırısında kırk üç kişi hayatını kaybetmiş, yüzden fazla kişi yaralanmıştır.) ve Suruç'ta (20/7/2015 tarihinde Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde meydana gelen bombalı terör saldırısında otuz üç kişi hayatını kaybetmiş, yüzden fazla kişi de yaralanmıştır.) yaşanan olayların açığa çıkmasını engellemek amacıyla yayın yasakları getirildiğinden ve devletin terör örgütlerini (DEAŞ) koruduğundan bahsedilmektedir.

- 2/12/2015 tarihinde yayımlanan "*Acemi Casus*" başlıklı yazıda C.D.nin tutuklu olarak bulunduğu sırada "*Midas'ın kulakları. Pardon MİT tırları silah taşıyor.*" şeklindeki kendi içsel düşüncesini aktardığı anlaşılmaktadır.

- 23/12/2015 tarihinde yayımlanan "*Para Mektubu Unutturdu*" başlıklı yazıda 29/11/2015 tarihinde yapılan Avrupa Birliği (AB) zirvesinden ve AB'nin mülteciler konusu nedeniyle kendilerinin yazdığı mektubu gündeme getirmediğinden bahsedilmektedir.

- 3/12/2013 tarihinde yayımlanan "*Siyasette Nasıl Geldiysen Öyle Gidersin*" başlıklı yazıda bir kısım siyasi gelişmelerden bahsedilmiştir. İddianamede bu yazı içeriği C.D.nin 17-25 Aralık soruşturmalarından önceden haberdar olduğu şeklinde değerlendirilmiştir.

- 24/12/2013 tarihinde yayımlanan "*Piyonlar Devrildi, Sıra Şahlarda*" başlıklı yazıda 17-25 Aralık soruşturmalarına atfen kamu görevlilerinin suça karıştığından ve Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı kastedilerek devrilme sırasının geldiğinden bahsedilmektedir.

- 24-25/1/2015 tarihlerinde yayımlanan "*Yüce Divan'a Gitse Hayatı Bitmiş Olurdu*" ve "*1 Numara Erdoğan'dı*" başlığıyla verilen yazılarda eski Cumhuriyet Savcısı C.K. ile yaptığı röportaja yer verilmiştir.

B. A.Ş.nin Gazetede Yayımlanan Haber ve Yazıları

- 14/3/2015 tarihinde yayımlanan "*Ya Apo Kandil'e ya biz İmralı'ya*" başlıklı yazıda PKK silahlı terör örgütü lideri Cemil Bayık ile yapılan röportaja yer verilmiştir. İddianamede A.Ş.nin röportajda birçok kez teröristlerden *gerilla* diye bahsettiği, ayrıca haber içeriği ve haberin verilmiş şekli dikkate alındığında yazının bilgi aktarma amacını aşarak PKK'nın gündeme ilişkin cebir ve şiddet içeren, manipülatif ve algısal amaçlar taşıyan söylemlerinin kamuoyuna taşınmasının sağlandığı böylece terör örgütünün propagandasının yapıldığı ileri sürülmüştür.

- 8/7/2015 tarihinde yayımlanan "*Bizimki Gazetecilik Sizin İhanet*" başlıklı yazıda MİT tırları soruşturmasında tutuklu bulunan eski Savcı Ö.Ş.nin "*MİT Reyhanlı katliamını biliyordu ama polis ile paylaşmadı.*" şeklindeki açıklamasını da

içeren ceza infaz kurumundan gönderilen mektubu röportaj hâline getirilerek yayımlanmıştır. İddianamede, söz konusu haber ile saldırıyı gerçekleştiren örgütün Reyhanlı saldırısındaki rolü adeta yok sayılarak MİT'in terör örgütleriyle iş birliği yapan bir kurum olarak gösterilmeye çalışıldığı ileri sürülmüştür.

- 13/2/2015 tarihinde yayımlanan "*Tır'daki Sır Aydınlandı*" başlıklı yazı içeriğinde MİT turları ile Ansar El İslam örgütüne silah gittiği iddia edilerek Türkiye Cumhuriyeti'nin terör örgütlerini desteklediği yönünde açıklamalara yer verilmiştir. İddianamede, Türkiye Cumhuriyeti devletinin terör örgütlerine lojistik destek sağladığı yönünde manipülasyon yapıldığı iddia edilmiştir.

- İddianamede A.Ş.nin İstanbul Adliye Sarayında 31/3/2015 tarihinde Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'ı şehit eden DHKP-C terör örgütü mensupları B.D. ve Ş.Y. ile -olay sırasında- telefonla görüştüğü ve bu görüşmeyi röportaj hâline getirerek aynı gün saat 19.48'de gazetenin www.cumhuriyet.com.tr isimli internet sitesinde "*Öldürülmeden Yarım Saat Önce Eylemcilerden Ahmet Şık'a Çarpıcı Açıklamalar*" başlığıyla yayımlandığı, aynı haberin gazetenin 1/4/2015 tarihli nüshasında "*Bu Eylem Mecbur Bırakıldığımız Bir Yöntem*" başlığıyla verildiği, haberde gerçekleşen görüşme içeriği ile birlikte A.Ş.ye ait bir takdim yazısının bulunduğu, bu yazı içeriğinde "*Geride gerçeği anlatacak tek bir tanık bile kalmayan rehine krizini sonlandıran kanlı operasyondan kısa bir süre önce telefonun ucundaydı, yanıt verebileceğinden emin olmadan çevirdiğim numara ikinci çalışmada karşımda genç bir ses 'alo' dedi. Hangisiydi bilmiyorum. Kendimi tanıtip sorularımı sıralamaya başladığımda, geriden duyulan ses pazarlık halindeydi. Çabuk olmasını istemesine rağmen tüm sorularıma yanıt verdi. Kararlı olduğunu gösteren cümleler kursa da ısrarla aynı şeyin altını çiziyordu: 'Polislerin kimliği açıklansın, eylem bitebilir' olmadı. Bu basit, bugüne dek zaten yargının yerine getirmesi gereken talep reddedildi. Savcı Mehmet Selim Kiraz ile onu öldürmeye geldiklerini söyleyen B.D. ve Ş.Y.nin cansız bedenlerini geride bırakan ve 'başarılı' denilen operasyon gerçekleşti. Bu son söyleşi de buraya not olarak düşüldü.*" şeklinde ifadelerle yer verildiği, aynı gün eylemi gerçekleştiren -arkasında silahlı terör örgütü DHKP/C bayrağı olan ve yüzünü örgütün flaması ile kapatan- teröristlerden birinin elindeki silahı şehit Cumhuriyet savcısının başına dayadığı fotoğrafının gazetenin ilk sayfasının tamamını kaplayacak büyüklükte basıldığı ve aynı fotoğrafa gazetenin altıncı sayfasında "*Berkin Baskını*" başlığı altında tekrar yer verildiği belirtilmektedir. İddianamede söz konusu haberin ve fotoğrafın veriliş şekli ile içeriğinde geçen "*eylemci, genç ve kararlı*" ibareleri birlikte nazara alındığında gazetenin -terör eylemini kınamak yerine- teröristlere ait mesajı aktarım gücünü görsellerle güçlendirdiği, böylece terör örgütünün propagandasının yapıldığı ileri sürülmüştür.

C. İ.T.nin Gazetede Yayımlanan Yazıları

- *fuatavni* isimli Twitter hesabının ilk kullanıcısı olduğu belirtilen S.S.nin genel yayın yönetmeni olduğu belirtilen www.haberdar.com isimli internet sitesinin Washington temsilciliğini yürüten ve başvurucular ile aynı dosyada terör örgütü yöneticisi olmaktan yargılanan İ.T.nin gazetenin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) muhabiri yapıldığı ve sonrasında gazetede yazmaya başladığı, bu kişinin *WashingtonPoint* isimli sosyal medya hesabından attığı mesajlar ile FETÖ/PDY'ye ait haberleri duyurmaya ve örgütü sosyal medya üzerinden savunmaya çalıştığı belirtilmiştir.

- İ.T.nin 6/3/2015 tarihli "*Erdoğan'la Olmaz*", aynı tarihli "*Türkiye-ABD İlişkilerinde Tarihi Düşüş*", 10/3/2015 tarihli "*Kiralık Sensin Göndermesi*", 28/3/2015 tarihli "*Türkiye 90'lı Yıllara Döndü*", aynı tarihli "*ABD'den uyarı: Türkiye PKK Operasyonlarında 'Makul' Olmalı*", 12/8/2015 tarihli "*ABD'de Net Tavrı: YPG'ye Saldırı Kabul Edilemez*", 12/8/2015 tarihli "*ABD: Türkiye'nin IŞİD'e Karşı Desteği Yetersiz*", 10/3/2016 tarihli "*Pentagon: Erdoğan'la IŞİD'i Yenemeyiz*", aynı tarihli "*Erdoğan Washington'da Uyarılacak... İşte 'O' Soğuk Mektup*" başlıklı yazılarıyla özellikle Cumhurbaşkanı'nın şahsını hedef alarak Türkiye Cumhuriyeti devletinin terörle mücadele etmediği hatta bazı terör örgütlerine göz yumduğu izlenimi vermeye çalıştığı ileri sürülmüştür.

D. fuatavni ve jeansbiri İsimli Sosyal Medya Hesaplarından Yapılan Paylaşımların Gazetede Haberleştirilmesi

- FETÖ/PDY'nin propagandasının yapıldığı *fuatavni* ve *jeansbiri* isimli Twitter hesaplarından yapılan asılsız bilgilerin yer aldığı paylaşımların gazetede haberleştirilerek, bunların daha geniş kitlelere aktarılması sağlanarak terör örgütlerinin amacına hizmet edildiği ileri sürülmüştür.

- Gazetenin 12/10/2015 tarihinde "*Fuat Avni'den Bomba İddia: Erdoğan'ın Türkiye'yi Savaşa Sokma Planı*" başlığı ile verdiği haberde *fuatavni* isimli sosyal medya hesabına erişmeye olanak sağlayan linklerin verildiği belirtilmiştir. Paylaşımın içeriğinde devlet görevlilerinin terör örgütleriyle ilişkili olduğu ve örgüt içinde bulunan elemanlarını kullanarak seçimlerin ertelenmesini sağlamak veya seçim sonuçlarını etkilemek amacıyla kaosa neden olacak eylemler planladıklarından ve bunları terör örgütleri eliyle gerçekleştireceklerinden bahsedilmektedir.

- Fuat Avni'ye ait hesaptan C.D. ve E.G.nin tutuklanmalarından sonra 27/11/2015 günü "*C.D. ve E.G.ye çok geçmiş olsun. Korkusuz insanlar, korkak iktidarların kâbusudurlar*" şeklinde paylaşımın yapıldığı, gazetenin 9/12/2015 tarihinde bu paylaşım ile ilgili yaptığı haberde "... *Fuat Avni'den bir daha ses çıkmadı. Oysa tam da bugünlerde, konuşması lazım. Çünkü 'Rus uçağı düşürülecek'* sözleri *WikiLeaks* belgelerine geçti, başka ülkelerde yazılıp duruyor. Ama o sustu. Yoksa susturuldu mu? Bakalım bu suskunluk nasıl bir sonuç verecek" şeklinde ifadelerle yer verilerek paylaşımların devam etmesinin istendiği ileri sürülmüştür.

- Gazetede 24/2/2016 tarihinde yayımlanan "*Fuat Avni'den Fidan, Ala ve Erdoğan İddiaları*" başlıklı haber içeriğinde anılan hesaptan yapılan paylaşımın aynen aktararak haberleştirildiği belirtilmiştir. Paylaşımın içeriğinde devlet görevlilerinin terör örgütleriyle ilişkisi olduğundan ve bir kısım terör olayının -özellikle Ankara'da tren garı önünde 10/10/2015 tarihinde gerçekleştirilen ve yüz üç kişinin hayatını kaybettiği, birçok kişinin de yaralandığı terör saldırısının- "*devlet görevlileri tarafından terör örgütleri eliyle*" yapıldığından bahsedilmektedir.

- Başvurucular ile aynı dosyada yargılanan A.K.A. tarafından kullanıldığı belirtilen *@jeansBiri* isimli Twitter hesabından 20/10/2016 tarihinde "*Değerli dostlar bugünkü tag çalışmamız #Aksilahlanma lütfen katılalım*" şeklinde yapılan paylaşımın 21/10/2016 tarihinde gazetenin web sitesinden "*Ak Silahlanma Provokasyonu*" başlığı ile haber olarak yayımlandığı, aynı haberin gazetenin

22/10/2016 tarihli nüshasında "*Sosyal Medyadan Yapılan Çağrılara Yargı Da Hükümet De Sessiz 'ak Silahlanma Provokasyonu'*" başlığıyla manşet haber olarak verildiği, şüpheli A.E.nin de aynı konuda 23/9/2016 tarihinde "*AKSK (Ak Silahlı Kuvvetler)*" başlıklı yazıyı yazdığı belirtilmiştir. Haber içeriğinde bir siyasi partiye mensup kişilerin 15 Temmuz darbe teşebbüsü öncesinde ve sonrasında kamu görevlilerinin kolaylık sağlamasıyla silahlandıklarından bahsedilmekte, A.E.nin yazısında da Twitter paylaşımına atfen yapılan habere ilaveten silahlı bu kişilerin barışçıl eylemlere müdahale edebileceğinden bahsedilmektedir.

E. İddianamede Örgüt Bağlantısına Delil Olarak Kabul edilen Diğer Haber ve Yazılar

- 23/5/2015 tarihinde gazetenin ilk sayfasında Cumhuriyet logosu yanında FETÖ/PDY silahlı terör örgütü liderinin açıklamalarının "*Damat Efendi Fakirhaneme Malikhane Dedi*" başlığı ile verildiği belirtilmiştir.

- 2/6/2015 tarihinde A.Y.nin KCK Eş Başkanı Cemil Bayık ile yaptığı röportaj "*Demirtaş Ölümü Bile Göze Aldı*" başlığı ile verilmekte; yazı içeriğinde güncel siyasi gelişmelerden, seçimlerden, koalisyonlardan ve Kandil'de bulunan PKK silahlı terör örgütü üyelerinin yaşam tarzından bahsedilmektedir. İddianamede, yazı içeriğinde PKK silahlı terör örgütünün gençler ve sivil toplum kuruluşlarının hassas olduğu *çevre duyarlılığı* ve *kadın-erkek eşitliği* gibi konular üzerinden övüldüğü belirtilmiştir.

- 25/7/2015 tarihinde "*YURTTA SAVAŞ, DÜNYADA SAVAŞ*" manşetiyle verilen haberde devletin terörle mücadele kapsamında yaptığı mücadelenin *savaş* olarak yansıtıldığı ileri sürülmüştür.

- 16/2/2016 tarihinde Zaman gazetesinin ve Cumhuriyet gazetesinin "*Azez Düğümü*" ortak manşetle haber yaptıkları, ayrıca Cumhuriyet gazetesinin İstanbul baskısında, dikkat çekmemek için "*Azez'de Savaş*" başlığını kullandığı belirtilmiştir.

- PKK'nın alt yapılanması olan TAK tarafından üstlenilen ve -kamuoyunda "Merasim Sokak saldırısı" olarak bilinen- 17/2/2016 tarihinde askerî servis araçlarına yönelik gerçekleştirilen bombalı terör saldırısıyla (Saldırı sonucu asker ve sivil 29 kişi hayatını kaybetmiş, 87 kişi de yaralanmıştır.) ilgili olarak 18/2/2016 tarihinde Zaman ve Cumhuriyet gazetelerinin "*Devletin Kalbine Bomba*" şeklinde ortak manşetle haber yaptıkları belirtilmiştir.

- 29/5/2016-27/8/2016 tarihleri arasında H.K.nın gözaltında bulunduğu sırada kaybolduğu iddiasıyla bir dizi haber ve röportaj yayımlandığı, bu bağlamda iddianamede, 29/5/2016 tarihinde "*Şırnak Valiliği'nden Hurşit Külter Açıklaması*", 30/5/2016 tarihinde "*Temaslar Sonuçsuz... Hurşit Külter'den Haber Yok*", 5/6/2016 tarihinde "*Flaş İddia: 'Hurşit Külter Tümen Komutanlığı'nda tutuluyor*", 12/6/2016 tarihinde "*17 Gündür Açıklama Yapılmıyor... Hurşit Külter Nerede?*", 20/6/2016 tarihinde "*Gözaltında Kayıplar Ülkesi*", 27/6/2016 tarihinde "*Ağabey Kamil Külter: Uçan Kuştan Haberimiz Var Diyolar Kardeşim Nerede?*", 5/7/2016 tarihinde "*Bize Bayram Sevincini Yaşatmadılar*" ve 27/8/2016 tarihinde "*Hurşit Külter'den 93 Gündür Haber Alınamıyor*" başlıklı haberlerle devlet aleyhine manipülasyon yapıldığı ve eş zamanlı olarak Taraf gazetesinde de aynı yönde haberlerin yapıldığı,

PKK'ya yakın çevrelerin bu olayı uzun süre propaganda aracı olarak kullandığı, sonradan H.K.nın Irak'ın Kerkük ilçesinde ve firari durumda olduğunun anlaşıldığı belirtilmiştir.

- Gazetenin 8/2/2015-6/7/2016 tarihleri arasında yazı işleri müdürlüğünü yapan A.E.nin 15 Temmuz darbe teşebbüsünden iki gün önce 13/7/2016 tarihinde "*Cihanda Sulh, Peki Yurtta Ne?*" başlığıyla yayımlanan yazıda siyasi iktidara yönelik olarak özellikle terörle mücadele ve dış siyaset konularında bir kısım eleştirilere yer verilmiştir. İddianamede, yazının başlığının 15 Temmuz darbe teşebbüsünde bulunanların kullandığı *Yurtta Sulh Konseyi* ile benzerliğinin tesadüf olmadığı, ayrıca yazı tarihinin itirafçıların beyanlarına göre darbenin tabana duyurulduğu tarih olduğu belirtilmiştir. İddianamede, söz konusu yazı ile bir mesaj verildiği belirtilmiştir.

- 15 Temmuz darbe teşebbüsünden üç gün önce 12/7/2016 tarihinde gazetenin ilk sayfasında verilen "*YAŞ'ta Gündem Paralel Olacak*" ve "*YAŞ'ta Paralel Tasfiye Beklentisi*" başlıklarıyla verilen haber içeriğinde yapılacak olan YAŞ toplantısında FETÖ/PDY bağlantılı askerlere özellikle albay rütbesinde bulunanlara yönelik tasfiye yapılabileceğinden bahsedilmektedir.

- A.K.G.nin 15 Temmuz darbe teşebbüsünden üç gün önce 12/7/2016 tarihinde yayımlanan "*Erdoğan Babamız Olmak İstiyor*" başlıklı yazıda Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın sigara konusundaki hassasiyeti ve sigarayı bıraktırmaya yönelik davranışları üzerinden *diktatörlüğe* doğru bir gidiş olduğu yönünde yorum ve anlatım yapıldığı, bu bağlamda Tunus'ta bir kişinin kendisini yakarak diktatör olarak nitelendirdiği kişinin devrilmesine yol açan olayları başlattığı ifade edilerek o olaya atfen Türkiye'nin ihtiyacının da benzer bir olay olduğundan bahsedilmektedir. İddianamede, söz konusu yazı ile Türkiye'de darbe yapılması veya iç karışıklık çıkarılması konusunda bir mesaj verildiği iddia edilmiştir.

- Gazetenin internet sitesinde darbeye teşebbüsün gerçekleştiği 15/7/2016 tarihinde saat 19.36'da yayımlanan "*1 Haftadır Yoktu... Erdoğan'ın Nerede Olduğu Ortaya Çıktı*" başlıklı haber içeriğinde Türkiye Cumhuriyeti devleti Cumhurbaşkanı'nın o tarihte nerede olduğuna dair ayrıntılı bilgi verildiği anlaşılmaktadır.

- Gazetenin 18/7/2016 tarihinde "*Sokaktaki Tehlike*" manşetiyle verilen haberde 15 Temmuz darbe teşebbüsüne yönelik protesto eylemlerinin toplumun bazı kesimlerine yönelik saldırılara dönüştüğü belirtilerek bazı örneklemeler yapılmış; özellikle darbecilerin emrinde olan erlerin linç edilerek öldürüldüğünden, Alevi vatandaşlara ve Suriye'den gelen sığınmacılara yönelik saldırılar yapıldığından bahsedilmektedir. İddianamede, söz konusu haber ile darbe teşebbüsüne karşı çıkan toplumun kamplaştırılmaya çalışıldığı değerlendirilmiştir.

- Gazetede 19/7/2016 tarihinde "*Cadı Avı Başladı*" manşetiyle verilen haberde darbe teşebbüsüne yönelik protesto eylemlerinin Alevi vatandaşlara ve Suriye'den gelen sığınmacılara yönelik saldırılara dönüştüğünden ve bu konuda bir siyasi partinin genel başkanının açıklamalarından bahsedilmiştir. İddianamede, söz konusu haber ile gazetenin darbecilere yönelik mücadeleyi tartışmaya açmaya çalıştığı, ayrıca aynı haberde "*Meydanlarda Demokrasiden Söz Eden Yok*" ara başlığıyla

darbe teşebbüsüne alanlarda tepkisini gösteren vatandaşların hedef gösterildiği iddia edilmiştir.

- Gazetede 8/8/2016 tarihinde "*Eksik Demokrasi*" manşetiyle verilen haberde Yenikapı'da yapılan mitingden ve konuşmalardan bahsedilmiştir. İddianamede, söz konusu haber ile mitingde ortaya çıkan birlik ve beraberlik ruhunun hedef alındığı iddia edilmiştir.

- Gazetenin internet sitesinde 21/12/2015 tarihinde yayımlanan terör örgütü lideri Murat Karayılan'a ait röportajın "*Murat Karayılan: Özerkliği Kabul Etmezlerse Biz De Ayrılmayı Düşünürüz*" başlığıyla verildiği, söz konusu haberle ilgili başlatılan soruşturma sonunda ilgililer hakkında kamu davası açıldığı, haber içeriğinde kamuoyunda *hendek olayları* olarak bilinen olaylardan bahsedildiği, röportajı veren terör örgütü lideri Murat Karayılan'ın yaşanan terörist eylemleri direniş olarak nitelendirdiği, devlet tarafından teröre karşı yapılan mücadeleyi iç savaş olarak değerlendirdiği, devletin bu mücadeleyi kazanamayacağını ifade ederek bölünmenin gerçekleşeceğini söylediği görülmektedir.

F. A.A. Tarafından Yapılan Paylaşımlar

- A.A.nın 28/10/2015 tarihinde *Yarının Cumhuriyet'inden@cumhuriyetgzt* ile "*KANALTÜRK ve Bugün televizyonlarının 'kayyum tayini' bahanesiyle polis tarafından basılması, basın ve ifade özgürlüğüne pervasız bir saldırıdır. Bu saldırı, bir yayın grubuna yapılmış gibi görünse de hepimize bir gözdağıdır. Bunun bilincindeyiz. Söz söyleme özgürlüğümüze direnerek sahip çıkma kararlılığındayız. Gün; geçmiş tartışmaları, hesaplaşmaları, ayrılıkları konuşma günü değil, bunları özgürce konuşabileceğimiz demokratik zemini yok etmeye çalışan zorbaya ve zorbalığa karşı birlikte olma günüdür. Bu saldırının hesabı, elbette sorulacaktır. Cumhuriyet Gazetesi olarak zorbaya ve zorbalığa karşı mücadelede taraf olduğumuzu ve en ön safta yer alacağımızı okurlarımıza, kamuoyuna duyuruyoruz*" şeklindeki -Cumhuriyet gazetesinin "*Bu saldırı hepimize*" başlığıyla aktardığı- yazıyı paylaştığı tespitleri yapılmıştır.

G. Ulusal Basında Yer Alan Bazı Haber ve Yazılar

- A.A.nın 26/12/2015 tarihinde bir internet haber sitesi muhabiri A.G.C. ye verdiği ve "*Biz Onların Canını Onlar da Bizim Can'ımızı Yaktı*" başlığıyla verilen röportajda "*kamuoyunda özellikle 'cemaat' ile Gazete arasında bir yakınlaşma olduğu yönündeki soruların cevaplandırıldığı, başvurucunun bağlantı olduğunu reddettiği ancak ortak mağduriyetler olduğunu*" ifade ettiği görülmektedir.

- 30/1/2016 tarihinde *odatv* isimli internet sitesinde yayımlanan "*Fethullah Gülen CHP, HDP ve Cumhuriyet'i Buluşturdu*" başlıklı haberde FETÖ/PDY silahlı terör örgütü tarafından organize edilen *Abant toplantısına* gazetenin yazarlarından A.E. ve A.İ. isimli kişilerin de katıldığından bahsedilmektedir.

H. Mali Suçları Araştırma Kurulu Raporu

- Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) raporuna dayanılarak FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile bağlantılı kişi ve şirketler ile başvurucuların Yönetim Kurulu üyesi olduğu Vakıf, gazete ve Şirket arasında mali ilişkiler olduğu ileri sürülmüştür.

Buna göre 2014-2016 yılları arasında Şirket tarafından gerçekleştirilen üç işlemle toplam 51.193 TL gönderilen Cihan Haber Ajansı ve Reklamcılık A.Ş. (CHA) ünvanlı firmanın, Şirketin hesabına 2014-2016 yılları arasında sekiz işlemle toplam 41.490 TL gönderen Kaynak Medya A.Ş. ünvanlı firmanın, 5/4/2016 tarihinde gerçekleştirdiği işlemle 4.130 TL gönderen Koza Altın İşletmeleri A.Ş. ünvanlı firmanın ve 30/9/2011 ve 20/3/2015 tarihlerinde gerçekleştirdiği işlemlerle 29.500 TL gönderen Feza Gazetecilik A.Ş. ünvanlı firmanın FETÖ/PDY ile bağlantılı olması nedeniyle kayyum atanan şirketlerden olduğu, 13/3/2015 tarihinde gerçekleştirdiği işlemle Şirket hesabına 1.000 TL gönderen İpek Üniversitesinin ise 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra FETÖ/PDY ile irtibatı bulunduğu gerekçesi ile kapatılan kurum ve kuruluşlar arasında yer aldığı belirtilmiştir. Şirket hesabına 2015 ve 2016 yıllarında gerçekleştirdiği iki işlemle toplam 2.758 TL gönderen A.U. isimli kişinin TUSKON'a (Türkiye İşadamları ve Sanayiciler Konfederasyonu 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra *başkan ve bazı yöneticileri hakkında* FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle soruşturma başlatılmıştır.) bağlı yedi federasyon ve yüz seksen derneğin kurucu ve yönetim kurulu üyesi listesinde yer aldığı, 2014 ve 2015 yıllarında gerçekleştirdiği dört işlemle toplam 3.418 TL gönderen Y.T. isimli kişinin FETÖ/PDY ile irtibatlı olan kişiler listesinde yer aldığı, 2014 yılı içinde gerçekleştirdiği dört işlemle toplam 40.590 TL gönderen M.H. isimli kişinin FETÖ/PDY'nin finansmanı suçunu işleyip işlemediğine ilişkin olarak haklarında rapor tanzim edilmesi talep edilen kişiler arasında yer aldığı belirtilmiştir. Ayrıca Şirketin maaş ödemesi niteliğinde havaleler gönderdiği ve Şirkette çalışma kaydı bulunan M.O.nun 17/6/2006-20/4/2008 tarihleri arasında yönetim kurulu üyeliğini yaptığı bir dernek tarafından özellikle PKK silahlı terör örgütüne eleman sağlamak amacıyla örgüt mensuplarının ailelerine gıda yardımı yapılması olayı ile ilgili olarak düzenlenen raporda PKK'ya yardım suçundan suç duyurusunda bulunulan kişiler arasında yer aldığı belirtilmiştir.

İ. Tanık Beyanları

- Tanık A.K. (Cumhuriyet gazetesi haber koordinatörü) beyanında; 1994 yılından beri Cumhuriyet gazetesinde çalıştığını, hâlen haber koordinatörlüğü yaptığını, Yönetim Kurulu tarafından Vakıf senedinde yer almayan *icra kurulu* adında bir organ oluşturularak A.A.nın bu kurulun başına getirildiğini, yapılan haberlerden öncelikle genel yayın yönetmeni ve yazı işleri müdürünün sorumlu olduğunu, genel yayın yönetmenini Vakıf Yönetim Kurulunun, yazı işleri müdürünü de genel yayın yönetmenin belirlediğini, bir yazarın yazısına gazetede müdahale edebilecek tek kişinin genel yayın yönetmeni olduğunu, muhabirlerin hazırladıkları haberlere genel yayın yönetmenleri tarafından başlık atıldığından muhabirlerin sorumluluğu olmadığını, nitekim "*Eksik Demokrasi*" başlığının da o dönemki genel yayın yönetmeni tarafından belirlendiğini, PKK silahlı terör örgütü liderlerine ait açıklamaların yayımlanma şeklinin genel yayın yönetmeni ve yazı işleri müdürlerinin tercihini yansıttığını, kişisel olarak bu şekilde aktarılmasını tercih etmeyeceğini ifade etmiştir. Ayrıca İ.T.nin gazete ile uyumlu bir muhabir olmadığını, bu kişinin gazetenin ABD muhabiri olması sürecinde kendisinin buna karşı çıktığını ve bu hususun yazı işlerinde tartışma konusu olduğunu, MİT tırları ve eski Savcı C.K. röportajlarının C.D. imzasıyla çıktığında *cemaatin* kendi yayın organlarının ya kapatılmış ya da etkisini kaybetmiş olduğunu, dolayısıyla *cemaatin* bu haberleri yaptırıcak mecra olarak o dönemde en uygun C.D.yi ve Cumhuriyet gazetesini görmüş olabileceğini belirtmiştir.

- Tanık A.A. (Cumhuriyet gazetesi muhabiri) beyanında; gazetede 2006 yılında çalışmaya başladığını ve yaklaşık on yıldır da gazetenin toplumsal olaylar ve siyaset muhabirliğini yaptığını, haber metni muhabir tarafından hazırlansa da *başlık* ve *flash* denilen haber takdiminin yazı işleri tarafından yapıldığını, kendisinin hazırladığı ve gazetede "*Eksik Demokrasi*" başlığı ile aktarılan haberin 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi genel başkanları ile çeşitli sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla Yenikapı'da yapılan demokrasi mitingine ilişkin olduğunu, hazırladığı metinde söz konusu mitingde demokrasi ve darbeye karşı birlik çağrısı yapıldığını anlatmaya çalıştığını ancak ertesi gün gazeteyi incelediğinde Halkların Demokratik Partisinin (HDP) mitingde olmamasından hareketle "*Eksik Demokrasi*" başlığı atıldığını gördüğünü, o dönemde haber koordinatörünün M.S. olduğunu ama başlıkların genel olarak yazı işleri tarafından kararlaştırıldığını, bu başlık nedeniyle rahatsız olduğunu ve yasal sorumluluk doğabileceğini de düşünerek haber şefi A.K.ya durumu anlattığını, bu olaydan sonra da kendince sıkıntılı olacağını düşündüğü bazı haberlerden imzasını çektiğini belirtmiştir. Tanık ayrıca zaman zaman okurlardan bazı eleştiriler aldıklarını örneğin gazetede HDP ile ilgili haberlerin artmasının okurları rahatsız ettiğini, bir Atatürkçü olarak kendisinin de PKK ve özellikle Kandil haberlerinden rahatsızlık duyduğunu, Kandil'de röportaj yapan A.Y.nin yazısında yer alan "*Kandil'de Yere İzmarit Bile Atılmıyor*" şeklindeki başlığın ya kendisi ya da yazı işleri tarafından atılmış olabileceğini, yayın politikasının Vakıf Yönetim Kurulu ile Yayın Kurulu tarafından belirlendiğini, Vakıf Yönetim Kurulunun gazetenin genel olarak muhalif bir yayın çizgisine sahip olmasında söz sahibi olduğunu, Vakıf Yönetim Kurulunun oluşmasında ortak bir hareket ve bir tasfiye süreci olup olmadığını bilmediğini ancak son dönemde icra kurulu diye bir kurulun oluşturulduğunu, gazeteye gelen İ.T.nin 13/7/2016 tarihinden itibaren yazılarının sona ermesinin de aynı ekipten olduğunu gösterdiğini, *fuatavni* isimli sosyal medya hesabından yapılan paylaşımların haberleştirilmesinin de yazı işlerinin verdiği karar doğrultusunda olduğunu beyan etmiştir.

- Tanık M.İ. (Cumhuriyet gazetesi muhabiri) beyanında; gazetede 1993 yılından beri muhabir olarak çalıştığını, Vakıfta eskiden icra kurulu diye bir kurul olmadığını sonradan oluşturulduğunu fakat hangi ihtiyaca istinaden kurulduğunu bilmediğini, İ.T.nin yazdığı sitelerden *cemaate* yakın olduğunu anladığını şahsen İ.T. ile çalışmayı tercih etmeyeceğini ama o dönemki genel yayın yönetmeninin tercihinin bu yönde olduğunu ifade etmiştir.

- Tanık kovuşturma aşamasında ise muhabirlerin yaptığı haberin yazı işlerinde tartışıldıktan sonra yayımlandığını, MİT turları ve eski Savcı C.K. ile ilgili haberlerin o dönemde FETÖ/PDY'nin kendi gazetelerinin itibarı kalmadığından ancak Cumhuriyet gazetesinde yayımlanacak haberler olduğunu söylemiştir.

- Tanık R.Z. (gazeteci-yazar) beyanında; İ.S.nin 2010 yılında vefat etmesinden sonra gazetenin imtiyaz sahibi olan Vakıf Yönetim Kurulu üzerinden gazetenin ele geçirildiğini, bu hususta özellikle A.A.nın başrolü üstlendiğini, bu süreçte M.A.B., M.F., B.B. ve A.C. gibi *Atatürkçü ve milliyetçi* kişilerin tasfiye edildiğini yerine *Fetullahçı ve ABD çizgisine uygun* yazarların getirildiğini beyan etmiştir.

- Tanık M.F. (gazeteci-yazar) beyanında; gazetenin yayın politikasının değişimine ilişkin kırılma noktasının 2010 yılında İ.S.nin ölümü olduğunu, o

tariflerde A.A.nın gazetede sadece bir avukat olarak çalıştığını fakat İ.S.nin ölümü ile beraber gazetede yaşanacak dönüşüm için gerekli adımların atılmaya başlandığını, A.A.nın bu süreçte H.Ç. ve O.E.nin de desteğini aldığını, son zamanlarda Fetullah Gülen ve Kandil'le ilgili haberlerin verilif tarzının ve söylemlerin manidar olduğunu ifade etmiştir.

- Tanık İ.Y. (Cumhuriyet gazetesi eski yazı işleri müdürü ve eski genel yayın yönetmeni) beyanında; 1992 yılından 2000 yılına kadar gazetenin yazı işleri müdürlüğünü yaptığını, 2000 yılında istifa ettiğini, 2014 yılına kadar gazetenin genel yayın yönetmenliğini yaptığını, C.D.nin genel yayın yönetmeni olmasından sonra çıkan haberlerin Vakıf senedindeki yayın ilkelerine uymadığını, C.D.yi genel yayın yönetmeni olarak Vakıf yönetimine öneren kişinin A.A. olduğunu tahmin ettiğini ifade etmiştir.

- Tanık kovuşturma aşamasında ise gazetede çalışacak olan yazarlarla ilgili olarak Vakıf tarafından tartışıldıktan sonra karar verildiğini söylemiştir.

- Tanık A.C. (Vakıf eski Yönetim Kurulu üyesi) beyanında; 23-24/5/2015 tarihlerinde gazetenin temel bir ilkesi ihlal edilerek baş sayfasında Cumhuriyet logosunun üzerinde FETÖ terör örgütü lideri Fetullah Gülen'in fotoğrafı ile birlikte "*Fakirhaneme bunlar Malikane Diyor*" sözlerinin servis edildiğini ifade etmiştir.

- Tanık T.A. (gazeteci-yazar) beyanında; FETÖ/PDY ile bağlantılı gazetelerin attığı manşetlerle Cumhuriyet gazetesinin attığı manşetler kıyaslandığında başlıkların ve manşetlerin ortak bir havuz tarafından koordine edildiği kanaatine ulaştığını ifade etmiştir.

- Tanık L.E. (gazeteci-yazar) beyanında; H.Ç.nin Zaman gazetesine verdiği röportajda kullanılan "*Gülen cemaatine terör örgütü diyemem.*" şeklindeki sözlerin Cumhuriyet gazetesinin ele geçirildiğinin en somut delillerinden olduğunu, Zaman ve Cumhuriyet gazetelerinin bir gün arayla "*Azez Düğümü*" ve "*Devletin Kalbine Bomba*" başlıklarıyla çıkmış olmasının bütünüyle Fetullah Gülen'in yönlendirmesiyle gerçekleşmiş olduğunu, *Abant Platformuna* Fetullah Gülen'in uygun görmediği kişilerin katılamayacağını, *Yurtta Sulh Konseyi* isminin de doğrudan Fetullah Gülen tarafından belirlendiğini ve Cumhuriyet gazetesine servis edildiğini beyan etmiştir.

26. İddianamede; başvuruçuların tutuklamaya konu olan, terör örgütü üyesi olmamakla birlikte terör örgütüne yardım etme suçunu işlediğine dair aşağıdaki olgulara dayanılmıştır:

i. Başvuruçucu Önder Çelik Yönünden

- Başvuruçunun Vakıf ve Şirket Yönetim Kurulu üyesi olduğu, aynı zamanda Şirkette birinci derecede imza yetkisinin bulunduğu belirtilerek 2013 yılından sonra yönetime gelen ve gazetenin yayın politikasında değişiklik yapan diğer şüphelilerle ortak hareket ettiği bu itibarla gazetenin yayın politikasından sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

- Telefon görüşme kayıtlarına ilişkin düzenlenen analiz raporuna dayanılarak -tarihleri ve içerikleri belirtilmeden- başvuruçunun FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar

nedeniyle haklarında soruşturma yapılan iki kişiyle (öğretmen ve polis olan) ve Bylock kullanıcısı üç kişiyle telefon görüşmeleri yaptığı ileri sürülmüştür.

- MASAK raporuna dayanılarak başvurunun 1/12/2011 tarihinde Y.M. isimli kişiye 345 TL havale yaptığı ve bu kişinin FETÖ/PDY'ye finansal destek sağlayan şirketlerin araştırılması çalışmasında adı geçen bir şirkette 26/10/2016-27/2/2009 tarihleri arasında çalışma kaydının bulunduğu ileri sürülmüştür.

ii. Başvurucu Mustafa Kemal Güngör Yönünden

- Başvurucunun Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olduğu belirtilerek 2013 yılından sonra yönetime gelen ve gazetenin yayın politikasında değişiklik yapan diğer şüphelilerle ortak hareket ettiği, bu itibarla gazetenin yayın politikasından sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

-Telefon görüşme kayıtlarına ilişkin olarak düzenlenen analiz raporuna dayanılarak -tarihleri ve içerikleri belirtilmeden- başvurunun FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında soruşturma yapılan bir kişiyle ve Bylock kullanıcısı dört kişiyle telefon görüşmeleri yaptığı ileri sürülmüştür.

iii. Başvurucu Bülent Utku Yönünden

- Başvurucunun Vakıf Yönetim Kurulu üyesi ve Şirkette ikinci derece imza yetkisine sahip olduğu belirtilerek 2013 yılından sonra yönetime gelen ve gazetenin yayın politikasında değişiklik yapan diğer şüphelilerle ortak hareket ettiği, bu itibarla gazetenin yayın politikasından sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

- Telefon görüşme kayıtlarına ilişkin düzenlenen analiz raporuna dayanılarak -tarihleri ve içerikleri belirtilmeden- başvurunun FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında soruşturma yapılan altı kişiyle ve Bylock kullanıcısı yedi kişiyle telefon görüşmeleri yaptığı ileri sürülmüştür. Bu görüşmelerin Feza Gazetecilik Anonim Şirketi (Zaman gazetesi), Cihan Haber Ajansı ve Reklamcılık AŞ. adına kayıtlı telefonlar ve polis, adli personel ve milli eğitim müdürlüğü çalışanı olan kişilerle yapıldığı belirtilmiştir.

- MASAK raporuna dayanılarak başvurunun 14/12/2004 tarihinden önceki dönemde E.D. isimli kişinin yanında yaklaşık bir yıllık çalışma kaydının bulunduğu, HDP milletvekili seçildiği belirtilen E.D.nin PKK bağlantılı bir haber ajansının ortağı ve yöneticisi olan P.B. ye yirmi işlemde toplam 66.000 TL havale yapması nedeniyle adının geçtiği belirtilmiştir.

- Başvurucunun hesabına 26/3/2013 tarihinde 4.619 TL havale gönderen A.K.G. isimli kişinin 3/3/2014 tarihinde hâkim olarak göreve başladığı ve bu kişinin 17/10/2014 tarihinde 1.020 TL havale gönderdiği S.B.nin avukatlıktan hâkimliğe geçiş sınavında kopya çekilmesi soruşturması kapsamında mal ve para hareketleri incelenen kişiler arasında yer aldığı belirtilmiştir.

- Başvurucunun hesabına 2012-2014 tarihleri arasında dört işlemde havale yoluyla toplamda 3.160 TL gönderen F.K. isimli şahsın 16/3/2015-17/6/2015 tarihleri arasında çalışma kaydının bulunduğu, Şirketin 15 Temmuz darbe teşebbüsü

sonrasında FETÖ/PDY ile bağlantılı olduğu gerekçesiyle kapatılan kurum ve kuruluşlar arasında olduğu belirtilmiştir.

iv. Başvurucu Güray Tekin Öz Yönünden

- Başvurucunun Vakıf Yönetim Kurulu üyesi ve gazetenin okur temsilcisi olduğu belirtilerek 2013 yılından sonra yönetime gelen ve gazetenin yayın politikasında değişiklik yapan diğer şüphelilerle ortak hareket ettiği, bu itibarla gazetenin yayın politikasından sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

- Telefon görüşme kayıtlarına ilişkin düzenlenen analiz raporuna dayanılarak -tarihleri ve içerikleri belirtilmeden- başvurucunun FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında soruşturma yapılan bir kişiyle ve Bylock kullanıcısı bir kişiyle telefon görüşmeleri yaptığı ileri sürülmüştür.

v. Başvurucu Hacı Musa Kart Yönünden

- Başvurucunun Vakıf Yönetim Kurulu üyesi ve İcra Kurulu üyesi olduğu belirtilerek 2013 yılından sonra yönetime gelen ve gazetenin yayın politikasında değişiklik yapan diğer şüphelilerle ortak hareket ettiği, bu itibarla gazetenin yayın politikasından sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

- Telefon görüşme kayıtlarına ilişkin düzenlenen analiz raporuna dayanılarak -tarihleri ve içerikleri belirtilmeden- başvurucunun FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında soruşturma yapılan dört kişiyle ve Bylock kullanıcısı iki kişiyle telefon görüşmeleri yaptığı ileri sürülmüştür.

vi. Başvurucu Hakan Karasinir Yönünden

- Başvurucunun Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olduğu belirtilerek 2013 yılından sonra yönetime gelen ve gazetenin yayın politikasında değişiklik yapan diğer şüphelilerle ortak hareket ettiği, bu itibarla gazetenin yayın politikasından sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

- Telefon görüşme kayıtlarına ilişkin düzenlenen analiz raporuna dayanılarak -tarihleri ve içerikleri belirtilmeden- başvurucunun FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında soruşturma yapılan birisi esnaf iki kişiyle ve Bylock kullanıcısı birisi öğretmen iki kişiyle telefon görüşmeleri yaptığı ileri sürülmüştür.

27. Başsavcılığın başvuruculara isnat edilen bu suçlamalara ilişkin hukuki değerlendirmesi ise şöyledir:

"...TCK'nın 220. maddesinin 6. fıkrasında örgütün hiyerarşik yapısı içinde olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kimselerin de örgüt üyesi olarak kabul edileceği belirtilmiştir. Bir kişinin eylem yöntemi, zamanlaması, örgütün çeşitli kademelerinden kişilerle kurduğu irtibatlar örgütle birlikte hareket etme iradesini dışa yansıtan somut delillerdir. Örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla beraber, örgütün amacına bilerek ve isteyerek hizmet eden kişilerin durumu da böyle değerlendirilmelidir. Faaliyetin esasen meşru bir zemine sahip olması da bu durumu değiştirmemektedir ... Normal şartlar altında kamuoyunun bilgi edinme hakkı, basın mensuplarının da mesleki faaliyetlerini icra etme

hakki kapsamında hukuka uygun olan faaliyetler tüm ulusal ve uluslararası sistemlerde ulusal güvenlik, kamu düzeni, kamu barışı gibi kriterlerden hareketle sınırlandırılmaktadır. Basın-yayın faaliyeti kapsamında bir terör örgütünün yaptığı algı manipülasyonuna dahil olma, örgüt lideri ve mensuplarını sevimli gösterme çabasına girme, örgüt yöneticilerinin şiddete çağrı ve tehdit içeren açıklamalarını yayımlama, devleti uluslararası terörle ilişkili göstermeye çalışarak terör örgütlerinin faaliyetlerine saha açmanın hukuka uygun kabul edilemeyeceği açıktır.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde şüphelilerden C.D., A.A., Bülent Utku., Güray Tekin Öz, Önder Çelik, A.K.D., T.G, Hacı Musa Kart., B.Y., G.Ö., Hakan Karasınır, Mustafa Kemal Güngör, M.M.S., A.E., H.A.Ç., A.Ş. ve M.O.E.nin fiillerinin silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüte yardım etme suçunun, İ.T.nin fiilinin silahlı terör örgütüne üye olma suçunun, A.K.A.nın fiilinin terör örgütü yöneticisi olma suçunun unsurlarına uyduğu anlaşılmıştır.

Her ne kadar şüphelilere birden fazla terör örgütüne yardım ettikleri isnadında bulunulması ilk bakışta çelişkili gibi görünse de; terör örgütlerinin farklı ideolojik yaklaşımlara ve tabanlara sahip olmasının, ortak bir düşman algısından hareket ettiklerinde, eylemsel düzlemde fikir ve irade birliği içinde hareket etmelerine engel olmadığı bilinmektedir. Silahlı terör örgütlerinin 15 Temmuz darbe girişimi öncesi ve sonrasında geliştirdiği ittifak ve koordineli hareket tarzı, bir üste bağlı olduklarını göstermekte, ortak hedeflerinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Hükümetini yıpratmak ve yıkmak olduğunu ortaya koymaktadır."

28. İddianame, İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesince 19/4/2017 tarihinde kabul edilmiş ve E.2017/148 sayılı dosya üzerinden kovuşturma aşaması başlamıştır.

29. Mahkeme 24-28/7/2017 tarihlerinde yaptığı duruşmalarda başvuruçuların savunmasını almıştır. Başvuruçuların savunmaları özetle:

i. Başvuruçucu Önder Çelik savunmasında;

- Yaklaşık otuz dört yıldır gazetede çalıştığını, 1985 yılından 1999 yılına kadar teknik işler ve üretimden sorumlu işletme müdürü olarak görev yaptığını, 1998-2001 yılları arasında Şirkette sorumlu genel müdür yardımcısı ve 2002 yılından itibaren de matbaalar koordinatörü olarak çalışmaya devam ettiğini, ayrıca 2002 yılında Vakıf Yönetim Kurulu üyeliğine seçildiğini, gazetede görev ve sorumluluk alanının baskı, kâğıt, maliyet ve bunlara bağlı idari ve teknik işler olduğunu belirtmiş; suçlamaların hukuki dayanağının olmadığını, hukuk yargılamasına konu olabilecek bir hususun ceza yargılamasına konu edilemeyeceğini, bu bağlamda Vakıf Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmesinin Vakfı ele geçirmek olarak değerlendirilmesinin ve gazetenin yayın politikası değişikliğinin suçlama konusu yapılmasının doğru olmadığını ileri sürmüştür. FETÖ/PDY ve PKK silahlı terör örgütlerinin propagandasının yapıldığı iddiasının doğru olmadığını, şöyle ki gazetede yıllarca terör örgütlerine karşı mücadele yönünde yazılar yazıldığını ve haberler yapıldığını hatta FETÖ/PDY'ye karşı mücadele edilmesini söyleyen ilk gazetenin Cumhuriyet gazetesi olduğunu, bütün bunlara rağmen bu örgütlere yardım etmekle suçlanmalarının doğru olmadığını savunmuştur. Aslında kendine yönelik doğrudan bir suçlama bulunmadığını, ayrıca gazetede yayımlanan haber ve yazıların içeriğinin belirlenmesi konusunda herhangi bir görev ve yetkisinin de olmadığını, dolayısıyla kendisine yöneltilebilecek herhangi bir suçlama olamayacağını ifade etmiştir. Tanık

beyanlarıyla ilgili olarak ise doğrudan kendisine yönelik somut bir suçlama olmadığını, tanıkların suçlamalarla ilgili genel beyanlarını ise kabul etmediğini, beyanlarda geçen hususların hukuki ihtilaf olduğunu söylemiştir.

- MASAK raporuna dayanılarak suçlama konusu yapılan Y.M.ye 345 TL havale işleminin oto tamir ücreti olduğunu savunmuştur.

- Emniyet analiz raporuna dayanılarak suçlama konusu yapılan Bylock kullanıcısı kişi ile yaptığı görüşmenin Şirketin muhasebe sorumlusu, aynı zamanda dosyanın da tutuklu sanığı Y.E.İ. ile yaptığı görüşme olduğunu, Şirket çalışanı ile görüşmesinin doğal bir şey olduğunu savunmuştur (Tutuklu sanık Y.E.İ. kamuoyunda *mor beyin* diye bilinen program nedeniyle mağdur olduğu belirtilerek tahliye edilmiştir). FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen veya tutuklanan kimselerle yaptığı görüşmelerle ilgili kayıtları incelediğinde bu kişileri tanımadığını, ayrıca görüşmelerin tamamının tek taraflı olarak kendisine mesaj gönderme şeklinde olduğunu, mesaj içeriklerini de hatırlamadığını, bu nedenle suçlanmasının doğru olmadığını savunmuştur.

ii. Başvurucu Güray Tekin Öz savunmasında;

- Vakıf Yönetim Kurulu üyesi ve okur temsilcisi olduğunu, iddianameye konu eylemlerin hiçbirisinin suç olarak düzenlenmediğini ancak hukuki uyuşmazlıklara konu olabilecek hususlar olduğunu, bir kısım Yönetim Kurulu üyesinin tasfiye edildiği yönündeki iddianın doğru olmadığını, adı geçen kişilerin kendilerinin istifa ettiğini, dolayısıyla birilerini tasfiye ederek Yönetim Kurulu üyesi seçildikten sonra gazetenin yayın politikasını değiştirerek terör örgütlerine destek verildiği yönündeki iddiayı kesinlikle kabul etmediğini, Vakıf Yönetim Kurulu üyelerinin genel yayın yönetmenini seçme dışında gazetenin yayınları üzerinde bir denetim yetkisinin ve sorumluluğunun bulunmadığını, Anayasa Mahkemesince de suçlara ilişkin cezai sorumluluğun kişisel olması nedeniyle yayınlar dolayısıyla gazete sahiplerinin sorumlu tutulamayacağı ifade edildiğini dile getirmiştir.

- Bir Bylock kullanıcısı ile görüşme yapmadığını, tespiti konu görüşmenin aynı numaranın bir önceki abonesi olan kişi tarafından 2015 yılından önce yapılan bir görüşme olduğunu, FETÖ/PDY ile bağlantılı olduğu belirtilen kişiyle yaptığı görüşmenin ise pideci ile yapılan bir görüşme olduğunu, bu kişi hakkında da iddia edilen aksine FETÖ/PDY silahlı terör örgütüyle ilgili olmayan bir olay nedeniyle soruşturma yürütüldüğünü ve soruşturmanın takipsizlikle sonuçlandığını ileri sürmüştür.

- Okur temsilcisi olarak okurlardan gelen tepkileri ilgililerine ilettiğini ancak okur temsilcisi olmasının kendisine gazetede yayımlanan yazılara müdahale etme yetkisi vermediğini belirtmiş; -şehit edilen savcıyla ilgili olan ve diğer bir kısım manşetten örnek verilerek haberlerin veriliş şeklinin özellikle sorulması üzerine- söz konusu haberlerle ilgili bir tepki almadığını, haber yapılırken içeriğinin doğru olmasının ve karşı görüşlere yer verilmesinin gazeteciliğin gereği olduğunu savunmuştur.

iii. Başvurucu Mustafa Kemal Güngör savunmasında:

- 18/2/2014 tarihinde Vakıf Yönetim Kurulu üyeliğine seçildiğini, 1992 yılı Nisan ayından beri Cumhuriyet gazetesinin avukatlığını yaptığını, Fetullah Gülen'in

gazete aleyhine açtığı davalarda gazetenin avukatlığını yaptığını, şu anda ise FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne yardım etmekle suçlandığını, bir kısım Yönetim Kurulu üyesini tasfiye ederek gazeteyi ele geçirdikleri yönündeki iddianın doğru olmadığını, adı geçen kişilerin seçimi kaybettikleri esnada kendisinin Yönetim Kurulu üyesi olmadığını, ayrıca gazetenin yayın ilkelerini değiştirerek terör örgütlerine yardım ettikleri yönündeki suçlamanın herhangi bir somut olguya dayanmayan, soyut iddiadan ibaret olduğunu, kaldı ki suçların kişiselliği gereği kendisinin sorumlu tutulamayacağını, Anayasa Mahkemesince verilen bir kararın gazete sahiplerinin sorumlu tutulamayacağını açıkça ortaya koyduğunu, iddianameye konu edilen olayların en fazla hukuki ihtilaf olacağını, bunun da ceza yargılamasına konu edilemeyeceğini ileri sürmüştür.

- Bylock kullanan ve hakkında FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile bağlantılı suçlardan soruşturma açılan kişilerle yaptığı görüşmelerle ilgili olarak ise kendisinin üç avukatla birlikte aynı büroyu kullandığını, bürosunu ve cep telefonunu arayan kişilerin kimler olduğunu bilmesinin mümkün olmadığını, bu kişileri tanımadığını, böyle bir şeyin suçlama konusu yapılmasının hukuki olmadığını savunmuştur.

iv. Başvurucu Hakan Karasinir savunmasında;

- Yaklaşık otuz dört yıldır gazetede çalıştığını, binlerce haber, yazı ve röportajının yayımlandığını, bunların hiçbirinde adı geçen terör örgütleri lehine bir şey olmadığını, iddianamede de kendisinin herhangi bir yazısının suçlamaya konu edilmediğini, iddia edilenin aksine gazetenin adı geçen terör örgütleriyle yıllardır mücadele ettiğini, ayrıca otuz dört yıllık bir çalışan olarak istifa eden üyelerin yerine Vakıf Yönetim Kurulu üyesi seçilmesinde olağan dışı bir durum olmadığını ve suçlamaları kabul etmediğini belirtmiştir.

- Bylock kullanan iki kişiyle yaptığı görüşmelerin henüz bu programın olmadığı bir tarihte (2013 yılında ve 2014 yılı Şubat ayında) ve bu kişilerin araması sonucu gerçekleşen kısa görüşmeler olduğunu, FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen kişilerle yaptığı görüşmenin bir tanesinin mesaj gönderme olduğunu, diğerinin ise bir turizm şirketi ile otel rezervasyonu için yapılan görüşme olduğunu, bu kişilerin hiçbirini tanımadığını, ayrıca bahsedilen tarihte (2013 yılında) bu kişilerle ilgili bir soruşturmanın da söz konusu olmadığını, bu mantıkla binlerce kişinin aynı şekilde suçlanabileceğini, nihayet bu görüşmelerin suça konu edilmesinin veya suç delili olarak gösterilmesinin hukuki olmadığını savunmuştur.

- Ayrıca 2013 yılına kadar haber müdürlüğü yaptığını, son sekiz ayda ise İcra Kurulu üyesi olduğunu ifade etmiş; bu bağlamda Vakıf üyelerinin haber ve yazı içeriklerine doğrudan etki etme ya da müdahale etme durumunun söz konusu olmadığını, en fazla görevini yapmadığı düşünülen yayın müdürünün görevden alınacağını, haber müdürlüğü yaptığı dönemde kendisine kimsenin müdahale etmediğini, aksi durumda görevi bırakması gerektiğini ve son zamanlarda bu konularda bir tartışma yaşanmadığını ifade etmiştir.

v. Başvurucu Bülent Utku savunmasında;

- Vakıf Yönetim Kurulu üyesi ve Şirkette ikinci derece imza yetkisine sahip olduğunu, 1992 yılından beri aralıksız olarak gazetenin avukatlığını yaptığını,

C.D.nin genel yayın yönetmeni olarak belirlendiği Yönetim Kurulu kararında M.A.B.nin de imzasının bulunduğunu, diğer taraftan M.A.B.nin attığı tweetlerin suçlamada delil olarak ileri sürüldüğünü, burada bir çelişkinin olduğunu belirtmiştir. İddianamede; tanık olarak dinlendiği belirtilen kişilerin bir kısmının ideolojik olarak gazete ve Vakıf ile kavgalı kişiler olduğunu, bir kısmının Vakıf seçimleri nedeniyle çıkar çatışması içine giren kişiler olduğunu, bir kısmının da beyanlarının suçlamalarla hiç ilgisinin bulunmadığını, beyanların tamamının kişisel yorumlardan ibaret olduğunu ve bu beyanların aksini söyleyecek birçok kişinin olduğunu, dolayısıyla bu beyanların delil değerinin bulunmadığını ileri sürmüştür.

- Bylock kullanıcısı veya FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen kişilerle yaptığı her bir telefon görüşmesiyle ilgili açıklama yapabileceğini ancak bunu yapmak istemediğini çünkü bu iddiaya delil değeri atfetmek istemediğini, insanların kendisini arayan veya aradığı kişilerin herhangi bir soruşturmaya muhatap olup olmadığını bilmesinin imkânsız olduğunu, asıl olanın bu görüşmelerin içeriklerinde suç unsuru bulunup bulunmadığının tespit edilmesi olduğunu, bu görüşmelerin ancak o zaman bir anlam ifade edebileceğini, aksi düşüncenin herkesi aynı şekilde suçlama yolunu açacağını, bunun da kabul edilmesinin mümkün olmadığını savunmuştur.

- MASAK raporundaki suçlamalarla ilgili olarak ise E.D. isimli kişinin yanında bir yıl çalışma kaydının olduğu ortaya konularak PKK silahlı terör örgütü ile irtibatlandırıldığını, bu çalışma kaydının yaklaşık on üç yıl öncesine ait olduğunu, iddianameye göre kendisinin bu kadar yıl önceden E.D.nin HDP milletvekili seçileceğini sonra yine E.D.nin aynı partinin grup başkan vekili P.B.ye havale göndereceğini ve P.B.nin ortağı olduğu ajansın da PKK ile bağlantılı olduğunu bilmesi gerektiğinin beklendiğini savunmuştur. Başvurucu ayrıca 26/3/2013 tarihinde A.K.G.nin kendisine 4.619 TL havale göndermesi olayında ise A.K.G.nin bir müvekkilinin nafaka artırım davasında karşı tarafın avukatı olduğunu, gönderilen paranın başlatılan icra takibi kapsamında yapılan bir ödeme olduğunu bununla ilgili icra takibi ve mahkeme kararlarını dosyaya sunduğunu söylemiştir. Başvurucu adı geçen F.K. isimli kişinin kadın doğum uzmanı olduğunu daha önce açılan bir tazminat davası nedeniyle tanıştıklarını, bu kişinin doktorların katılımcı olarak yer aldığı internet sitesinde yazılar yazdığını, kendisinin de bu yazıların editöryal kontrolünü yaptığını, herhangi bir bedel istememesine rağmen bu kişinin sembolik olarak (2012-2014 tarihleri arasında) dört işlemde 3.160 TL gönderdiğini, bu kişinin çalıştığı hastanenin sonradan FETÖ/PDY bağlantısı nedeniyle kapatılacağını yıllar öncesinden bilmesinin beklendiğini, her üç olayda da kendisine doğrudan yöneltilen bir suçlama bulunmadığını, dolaylı bağlantılarla suç veya suçla irtibatlandırılmaya çalışıldığını ileri sürmüştür.

- İddianamede sadece Vakıf yöneticisi olmaları nedeniyle özellikle genel yayın yönetmenini seçmek suretiyle gazetenin yayın politikası üzerinde etkili olmaları nedeniyle cezai sorumluluklarının bulunduğunun iddia edildiğini, bu konuda Anayasa Mahkemesinin 2006 yılında verdiği böyle bir sorumluluğun Anayasa'ya aykırı olacağını açıkça belirtildiğini savunmuştur. Başvurucu iddianamede H.Ç.nin 31/10/2015 tarihinde Zaman gazetesine verdiği röportajda Fetullah Gülen'e terörist demediği için suçlandığını, o tarihte FETÖ/PDY'nin hiç kimse tarafından terör örgütü olarak ifade edilmediğini hatta iddianamede de bu konudaki ilk kararın

Erzincan Ağır Ceza Mahkemesince 16/6/2016 tarihinde verildiğinin ifade edildiğini, dolayısıyla bu suçlamanın da doğru bir çıkarım olmadığını savunmuştur.

- İşlediği iddia olunan örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüte yardım etmek suçunun maddi ve manevi unsurlarının oluşmadığını, gazetede yayımlanan haber ve yazılarla örgüte yardım eyleminin gerçekleşmesinin mümkün olmadığını savunmuştur.

- Gazetede yayımlanan bir kısım yazı nedeniyle Fetullah Gülen'e hakaret ettikleri gerekçesiyle açılan davalardan örnekler vererek bu davalarda bizzat kendisinin gazetenin avukatlığını üstlendiğini, dolayısıyla başından beri Fetullah Gülen ve FETÖ/PDY ile kendisinin mücadele ettiğini, yıllarca bunun mücadelesini verdiklerini, şimdi ise FETÖ/PDY'ye yardım etmekle suçlandıklarını, suçlamayı kabul etmediğini belirtmiştir.

- Başvurucu Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olduğunu ve Vakıf Yönetim Kurulunun genel yayın yönetmenini seçtiğini, gerekirse görevden alabileceğini, Vakıf Yönetim Kurulunun gazetede yayımlanan haber ve yazılara müdahale etme yetkisinin olmadığını, Vakıf senedinde de Vakfın neleri yapabileceğinin açıkça yazıldığını ifade etmiştir.

vi. Başvurucu Hacı Musa Kart savunmasında;

- Otuz beş yıldır karikatüristlik yaptığını ve yıllarca Fetullah Gülen'in devlet içindeki örgütlenmesini anlatan karikatürler çizdiğini, şimdi ise FETÖ/PDY'ye yardım etmekle suçlanmasının mantıklı olmadığını belirtmiştir. ByLock kullanan bir kişi ile yaptığı görüşmesinin Bodrum'da yapacağı tatil için rezervasyon amaçlı yapılan bir görüşme olduğunu savunmuştur.

-Vakıf Yönetim Kurulu üyesi olduğunu ancak İcra Kurulu üyesi olmadığını, gazetenin Vakıf senedinde yer alan ilkelere göre yayın yaptığını, Vakıf Yönetim Kurulunun editöryal müdahalede bulunmadığını ve bulunmayacağını savunmuş; suçlamaları kabul etmemiştir.

30. Cumhuriyet savcısı 28/7/2017 tarihli duruşmada mevcut delil durumunu değerlendirerek başvurucular Hakan Karasınır ve Önder Çelik'in tutukluluk hâlinin devamına, diğer başvurucuların ise haklarında adli kontrol tedbiri uygulanarak tahliyesine karar verilmesini talep etmiştir.

31. Mahkeme aynı tarihte tüm başvurucuların tahliyesine ve haklarında yurt dışına çıkış yasağı tedbiri uygulanarak adli kontrol altına alınmalarına karar vermiştir.

32. Mahkemece 16/3/2018 tarihinde yapılan duruşmada Savcılık esas hakkında mütalaasını sunmuştur. Savcılık aralarında başvurucuların da bulunduğu on üç sanığın silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüte yardım etme, sanık Y.E.İ'nin terör örgütü propagandası yapma, A.K.A.nın terör örgütü yöneticisi olma suçlarından cezalandırılmalarına, T.G., B.Y. ve G.Ö.nün beraatlerine, C.D. ve İ.T. hakkındaki dosyaların sanıkların kaçak olmaları ve bu nedenle savunmalarının alınamamış olması nedeniyle tefrikine karar verilmesini talep etmiştir. Mütalaânın ilgili kısmı şöyledir:

"...

özellikle 2013 yılı itibarıyla Zaman, Taraf, Bugün gazeteleri, Samanyolu TV, Kanaltürk gibi yayın organlarının kamuoyu önünde inanılabilirliğini ve güvenilirliğini yitirerek itibarsızlaşması üzerine yeni yayın organı arayışına geçen ve bu arada T.C. Devletine yönelik hukuka aykırı amaç ve hedefleri aynı olunca irtibat kurmakta sakınca görmedikleri PKK/KCK, DHKP-C silahlı terör örgütleri ile aynı çizgide hareket eden FETÖ/PDY silahlı terör örgütünün, yayın organı olarak ekonomik sorunları ve aynı amaç ve hedefte buldukları Cumhuriyet gazetesini seçtiği, dayandığı Cumhuriyet Vakfı senedi ve yayın ilkeleri itibarıyla Atatürkçü ve Cumhuriyet ilkeleri doğrultusunda yayın politikası izlemekte olan Cumhuriyet gazetesinde bu yönde yayın politikası oluşturmak ve buna karşı gelecek veya engel olacak Atatürkçü ve Cumhuriyetçi yönetici, yazar ve muhabirleri tasfiye etmek adına Cumhuriyet Vakfı yönetim kurulu Başkan Vekili ve icra kurulu başkanı olması nedeniyle "en üst yetkili" konumunda bulunan sanık A.A. ile birlikte hareket ettiği sanıklardan yönetim kurulu üyesi olan H.A.Ç ve Vakıf Başkanı olan M.O.E.nin süreci başlattıkları, bu süreç içerisinde öncelikle yönetim kurulu üyelerinin usulsüz seçimlerle dizayn edilerek, A.C., Ş.T., İ.K., Ş.S. ve M.A.B. gibi Atatürk ve Cumhuriyet ilkelerine bağlı ve kendilerine engel gördükleri kişileri tasfiye edip, yerlerine kendileri ile birlikte hareket edecek olan sanıklar Ö.Ç., H.M.K M.K.G, H.K., G.T.Ö. ve B.U.nun seçilmesini sağladıkları, genel yayın yönetmenini belirleme yetkisi ve dolayısıyla gazetenin yayın politikası ile yönetiminde etkin ve söz sahibi olan Cumhuriyet Vakfının yönetiminin bu şekilde şekillendirilip dizayn edilmesi aşamasında ve sonrasında önce yazar olarak gelen sonrasında genel yayın yönetmeni olan ve Cumhuriyet ile hiçbir organik bağı olmayan, Cumhuriyet ekolünden gelmeyen sanık C.D. ile birlikte sürecin hızlandığı Atatürkçü duruşları ile bilinen O.A., Ü.Z., M.F., B.B. gibi yazarların tasfiye edildiği, özellikle Ekim 2015 tarihinde yönetim kurulu üyeliğine yeniden seçilemeyen ancak gazetede yazılarına devam eden ve FETÖ/PDY örgütüne açıkça karşı olan M.A.B.nin yazılarına da sanık C.D.nin genel yayın yönetmenliğine gelmesi ile aynı tarihlerde son verildiği, bu arada yazar ve muhabir olarak sanıklar A.E., Ahmet Şık ve A.K.G. ile önce yayın koordinatörü, haber koordinatörü ve son olarak da C.D.nin yurt dışına kaçması üzerine genel yayın yönetmeni olan sanık M.M.S. ile ekibin tamamlandığı, sanık A.E.nin gazetede yazı yazması dışında fiili olarak yöneten kişilerden olduğu, yine sanık A.K.G.nin de yazı işleri toplantılarına katıldığı, bu şekilde başlayan ve devam eden süreç içerisinde yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere, sanıkların birlikte hareket etmek suretiyle T.C. Devletin egemenlik ve toprak bütünlüğü ile milletin huzur ve güvenliğini tehdit eden PKK/KCK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin amaç ve hedeflerine hizmet edecek şekilde, yine T.C. Devleti ve Hükümetini gerek yurt içinde gerekse uluslararası platformda zor durumda bırakıp, itibarsızlaştırarak IŞİD gibi terör örgütlerine yardım ettiği, desteklediği algısı yaratmak suretiyle uluslararası yargı organları nezdinde hukuki ve cezai sorumluluk altına sokmak amaç ve kastı ile bir bütün halinde yukarıda belirtilen haber, yazı, açıklama, paylaşım gibi yayınlar yapmak, özetle bir bütün halinde yayıncılık faaliyetinde bulunmak suretiyle bu terör örgütlerine destek olup yardım ettikleri, bu suretle Terör Örgütü Üyesi Olmamak ile Birlikte Terör Örgütüne Yardım Etme suçunu işledikleri anlaşıl[mıştır]...."

33. Mahkeme 25/4/2018 tarihinde yaptığı duruşmada başvuru sahiplerinin "örgüt hiyerarşisine dâhil olmamakla birlikte silahlı terör örgütleri PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY'ye yardım etmek suçundan" hapis cezası ile cezalandırılmalarına karar vermiştir. Mahkeme gerekçeli kararında iddianamede yer verilmeyen ve yargılama aşamasında dosyaya dâhil edildiğini belirttiği bir kısım delillere de yer vermiştir. Kararın bu delillere ilişkin bölümleri şöyledir:

"İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Bürosunun Mahkemeye gönderdiği 23/10/2017 tarihli yazı

Bu belge içerik bakımından suç tarihi öncesine ait olmakla CMK.nın 207. maddesi çerçevesinde bir delildir. Belgede fetö/pdy terör örgütünün önemli iletişim noktalarından biri olan yönetici sıfatı ile soruşturma takibinde ki E.T.A.nın C.U. isimli olan ve FETÖ/PDY'nin önemli unsurlarından biri olan Gazeteci Yazarlar Vakfı başkanı sıfatına sahip şahısla bylock üzerinden yaptığı görüşme içeriği bildirilmektedir.

22/1/2016 tarihli olup C.U. tarafından E.T.A.ya gönderilen mesaj da 'Mesajlar arasında Cumhuriyet ile Zaman'ın demokrattığını kıyaslayan bir mesaj gördüm dayanışma gerektiren bir zamanda bu nevi mesajların uygun olmadığını düşünüyorum'

27/12/2015 tarihli E.T.A.nın bir başka örgüt yöneticisi M.Y.ye bylock üzerinden gönderdiği mesaj da 'Ocak ayının sonuna doğru Abant toplantısı yapmak istiyoruz iyi bir katılım ümidimiz var 80.000 TL gibi bir maliyet olacak yapalım mı para konusunda yardımcı olunabilir mi ? ... M.A., M.T. ile görüştük yapalım diyorlar Vakfa yönelik bir tehlike arifesinde C. beyin yerine 15 günlük nöbetçi başkanlar olsun diyoruz.... T. ve A. tamam dedi demokrasi nöbeti uygun mudur? '12/1/2016 tarihinde E.T.A.nın bylock üzerinden M.Y.ye mesajında 'geçenlerde A.B. geldi saraya yakın bir arkadaşı vakfi basacaklar sen mütevellî heyetinden ayrıl demiş oda lütfen beni yanlış anlamayın ben her zaman hizmetin yanındayım şüphenez olmasın ama mütevelliden beni çıkartın dedi. '

21/1/2016 tarihinde M.Y.nin E.T.A.ya mesajında 'Hocam Abanta katılacakları kendilerine okudum memnu oldu acaba Cumhuriyet'ten ve Sözcü gazetesinden de birileri olsa keşke buyurdu.... Ayrıca C.D.ye ve H.C.ye BEYAN kitabını imzaladı'

17/12/2015 tarihli olan E.T.A.nın bir başka bylock kullanıcıasına mesajında 'Bugün C.D.nin duruşmasındaydım en az yüz kişi vardı alkışlarla karşılandı salona girerken ve çıkarken''

1/9/2015 tarihli olan E.Y.nin bylock üzerinden E.T.A.ya mesajında 'E. bey bir teklifim var ancak bunu bizim seslendirmemiz değilde N. HANIM gibi birilerini veya C.D. gibi birilerinin söylemesi faydalı olur bundan sonra hangi gazete baskın yerse ertesi gün bütün gazeteler o gazetenin yüzünü aynen bassın ve bütün gazeteler birlikte hareketin resmini versinler yani bir nevi bütün basın o gün biz bugün medyasyız demiş olsalar yarın başka gazeteler olursa aynı şeyler onlar içinde olmalı tabi'

Özellikle son mesajda zirve yapan bu yaklaşım C.D. ve genel yayın yönetmeni olduğu gazete ile fetö terör örgütü ile nasıl bir dayanışma içinde olduğunu zira fetö terör örgütünün sanık D.ye Nazının ne kadar geçtiği ve onu kamuoyu yapılıcığında ne denli kullanabileceği göstermesi bakımından önemlidir. Yine bu mesajların içerikleri FETÖ/PDY'nin Abant toplantıları konusundaki stratejileri o toplantılara kimlerin katılacağı hususundaki organizasyon C.D.nin hoca tarafından yani Fetullah GÜLEN tarafından kitap gönderilerek ve imzalanarak sözde şerefe mazhar kılınması oldukça dikkat çekicidir. "

i. Başvurucu Önder Çelik yönünden: Başvurucu; PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte adı geçen terör örgütlerine bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunu işlediğinden bahisle 3 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Sanık Aleyhine Kabul Edilen Deliller

2/04/2013 tarihli seçimde sonradan usulsüz olduğu kabul edilen 5. Turda ki oylama ile vakıf yönetimine dahil olması

Vakıf yönetimine dahil olmakla bu aşamadan sonra gerçekleşen MİT turları 17- 25 aralık haberleri terör örgütüne angaje gazeteler ile müşterek manşetler ve 15 temmuz 2016 sürecinde ki yayın politikasında etkin rol üstlenmesi

Sonuç Değerlendirme ve Kabul

Sanığın vakıf yönetimine dahil olma şekli aşında iddianame anlatımıyla gazetenin ' ele geçirilme' aşamasının kilit noktasıdır. Zira A.A.nın ölümü üzerine bir seçim yapılmıştır. Mustafa BALBAY yine tutuklu olup kapalı zarf içinde oy göndermiştir. İ.K. kapalı zarf içinde oy göndermiş zira yurt dışında olacağını O.E.ye bildirmiştir Ancak İ.K.nın bu yöntemle oy kullanması tartışmalara sebep olmuş 4 tur oylama yapılmış ve çoğunluk sağlanamamıştır. A.C. seçimin ertelenmesi ve hukukçu görüşü sorulmasını talep ettiği halde 5. Tur oylama yapılmış ve bu 5. Tur oylama sonucu Önder Çelik vakıf yönetimine dahil olmuştur. Nitekim bu 5. Tur oylama hususunda bilare geçersizliğinden bahisle rapor düzenlenmiştir. Önder ÇELİK vakıf yönetimine girdikten sonra yer alan haberler ve gazetenin yayınları ile örgütlere yardım kavramı yukarıda irdelenmiş durumdadır. Sonuçta önder ÇELİK usulsüz olan bir yöntem ile vakıf yönetimine dahil olup gazetede ki örgütlere angaje yayını gerçekleştiren ekibin oluşturulmasında fiilen katkı sağlamış ve irade koymuştur. Bu gerekçeyle sanığın TCK'nun 220/7. maddesi uyarınca mahkûmiyetine karar verilmiş üstlendiği sıfat dikkate alınarak alt sınırdan uygulama yapılmıştır.

ii. Başvurucu Bülent Utku yönünden: Başvurucu; PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte adı geçen terör örgütlerine bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunu işlediğinden bahisle 4 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Sanık Aleyhine Kabul Edilen Deliller

Sanığın birden fazla sayıda sonradan fetö/pdy soruşturmasına uğrayan yada bylock kullanıcısı olduğu ortaya çıkan kişiyle olan telefon iletişimi ve özellikle RD olarak rumuzlanan polisin kendisiyle Akın ATALAY ve sanık Hikmet ÇETİNKAYA ile yaptığı içeriği bilinmeyen telefon görüşmeleri

8/10/2015 tarihinde seçilen vakıf yönetim kurulu üyeleri içerisinde İbrahim YILDIZ ın yerine katılarak yer alması ve bu seçim öncesinden süre gelen etkinliklerinin Cumhuriyet taraftarları yönünden eleştirilir hale gelmesiyle birlikte Vakıf yönetimine geldikten sonra da içinde bulunduğu ekip ile birlikte yayın çizgisinin terör örgütlerine yardım noktasına yönelmesi aşamasında verdiği kadro oluşumu katkısı

Her ne kadar sanıklar aksini bildirse de diğer tanık açıklamalarında da ortaya çıktığı üzere vakfın Cumhuriyet gazetesinde ana yöneticisi olması karşısında sanığın vakıf üyesi olarak terör örgütleriyle paralel bir biçimde ortaya konulan haber ve yayınlarda engelleyici bir tavrının olmaması

İddianamede yer alan Hikmet ÇİÇEK açıklamalarında da değerlendirildiği üzere Cumhuriyet gazetesinin Ergenekon davasında İlhan SELÇUK ve BALBAY ın tutuklu sanık oldukları belirgin olduğu halde Akın ATALAY ile birlikte müdahil vekil sıfatıyla yargulamalara katılmaları ve Ergenekon örgütünün yapısıyla ilgili sorular yöneltmeleri bu durumun birden fazla basın yayın organı tarafından teyit edilmesi

Sonuç Değerlendirme ve Kabul

Sanığın gazete avukatı iken diğer eski bir gazete avukatı olan Akın ATALAY ın oluşturduğu ekipte yer almak üzere vakıf yönetim kuruluna dahil olup ondan sonra oluşan süreçte gerçekleşen bir çok haber ve yayının meydana gelmesinde vakıf yönetiminin kadrosal çoğunluğunun sağlanarak kararlarının alınmasında ve tüm bunların terör örgütlerine yardım ile irtibatlandırılmasında ki güçlü deliller çerçevesinde oynadığı rol dikkate alındığında TCK'nın 220/7. maddesi uyarınca cezalandırılması ilk savunması aşamasında gösterdiği tavır ve sözleriyle birlikte savunma dışına taşarak davranış sergilemesi eylem nedeniyle herhangi bir pişmanlık göstermemesi nedeniyle TCK'nın 62. madde uygulanmayarak cezalandırılması yoluna gidilmiştir."

iii. Başvurucu Mustafa Kemal Güngör yönünden: Başvurucu; PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte adı geçen terör örgütlerine bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunu işlediğinden bahisle 3 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Sanık Aleyhine Kabul Edilen Deliller

Sanığın vakıf üyesi olarak seçildiği tarihten itibaren gazetede yer alan yukarıda ayrıntıları belirtilen kadro oluşumu genel yayın yönetmeni seçimi ve haber kapsamı

Sonuç Değerlendirme ve Kabul

Sanığın 18/2/2014 tarihli yönetim kurulunda vakfa seçildiği bu seçim konusunda vakıflar genel müdürlüğü 1. Bölge müdürlüğünün düzenlediği raporda geçersizlik tespit etmesi savcılık aşamasında yine bu seçimde alınan kararların geçersiz olduğu yönünde düzenlenen bilirkişi raporu ve nitekim zaten mahkeme kararıyla Asliye Hukuk Mahkemesinde iptaline karar verilmiş olması sonucu şahibeli olduğu anlaşılan bir seçimle vakfa gelen sanığın geldiği tarihten itibaren birlikte hareket ettiği vakıf yöneticisi diğer sanıklar ile birlikte C.D.nin genel yayın yönetmeni olarak gazetenin çizgisinin değiştirilmesi aşamasında sergilediği etkisiz tavır ve böylelikle yapılan haber ve gelen eleştiriler çerçevesinde örgütlere yardımcı olan vakıf senedinin ilkelerinden de ayrılan yayınların yapılmasında ki kasıt ve iradesi gözetilerek TCK 220/7. maddesi çerçevesinde cezalandırılması yoluna gidilmiştir. "

iv. Başvurucu Hacı Musa Kart yönünden: Başvurucu; PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte adı geçen terör örgütlerine bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunu işlediğinden bahisle 3 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Sanık Aleyhine Kabul Edilen Deliller

Sanığın 07/10/2013 tarihinde yapılan seçim ile A.C.nin yerine vakıf yönetimine katılması bu tarihten sonra gazetenin terör örgütleriyle eş güdümlü yada yardımcı yayınlarını içeren süreçte içinde yer aldığı kadro ile birlikte hareket etmesi ve engelleyici bir tavır göstermemesi gelen tepkilere rağmen iradesini devam ettirmesi

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1. Bölge tarafından görevlendirilen araştırmacının 7 Ekim 2013 tarihinde yapılan seçimi geçersiz sayması

Sonuç Değerlendirme ve Kabul

Sanığın 2013 den itibaren vakıf yönetim kurulu üyesi olmasıyla birlikte sanık A.A. ve ekibinin içinde hareket etmeye başlaması bu tarihten sonra gazetenin genel yayın yönetmeninin değiştirilip yayın çizgisinin fetö/pdy başta olmak üzere PKK KCK gibi bölücü örgütlere destek ve sempati sağlayacak şekilde vakıf senedinin ilkeleri ile bağdaşmayacak şekilde oluşması aşamasında rol almakla TCK'nın 220/7. maddesi uyarınca suçlu bulunmuştur. Sanığın eylemlerinin niteliği ve üstlendiği göreve göre katkısı dikkate alınarak alt sınırdan uygulama yapılmıştır."

v. Başvurucu Hakan Karasinir yönünden: Başvurucu; PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte adı geçen terör örgütlerine bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunu işlediğinden bahisle 3 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Sanık Aleyhine Kabul Edilen Deliller

Sanığın vakıf üyesi olarak seçildiği tarihten itibaren gazetede yer alan yukarıda ayrıntıları belirtilen kadro oluşumu genel yayın yönetmeni seçimi ve haber kapsamı

Sonuç Değerlendirme ve Kabul

Sanığın 18/02/2014 tarihli yönetim kurulunda vakfa seçildiği bu seçim konusunda vakıflar genel müdürlüğü 1. Bölge müdürlüğünün düzenlediği raporda geçersizlik tespit etmesi savcılık aşamasında yine bu seçimde alınan kararların geçersiz olduğu yönünde düzenlenen bilirkişi raporu ve nitekim zaten mahkeme kararıyla Asliye Hukuk Mahkemesinde iptaline karar verilmiş olması sonucu sahibeli olduğu anlaşılan bir seçimle vakfa gelen sanığın geldiği tarihten itibaren birlikte hareket ettiği vakıf yöneticisi diğer sanıklar ile birlikte C.D.nin genel yayın yönetmeni olarak gazetenin çizgisinin değiştirilmesi aşamasında sergilediği etkisiz tavır ve böylelikle yapılan haber ve gelen eleştiriler çerçevesinde örgütlere yardımcı olan vakıf senedinin ilkelerinden de ayrılan yayınların yapılmasında ki kasıt ve iradesi gözetilerek TCK'nın 220/7. maddesi çerçevesinde cezalandırılması yoluna gidilmiştir."

vi. Başvurucu Güray Tekin Öz yönünden: Başvurucu; PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY silahlı terör örgütlerinin içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte adı geçen terör örgütlerine bilerek ve isteyerek yardım etmek suçunu işlediğinden bahisle 3 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Sanık Aleyhine Kabul Edilen Deliller

Sanığın gazete okur temsilcisi olması en az üç yılı bulan süreçte gazetenin yayın çizgisinin İlhan SELÇUK dönemi Cumhuriyet dönemine göre dramatik bir biçimde değişmesi noktasında kendisine gelen tepkileri yok sayması

Sanığın 18/02/2014 tarihli seçimde şükran soner yerine vakıf yönetimine seçilmesi ve vakfın gazetenin asıl sahibi olduğu düşünüldüğünde bu tarihten sonra alınacak kararlarda etkin rol oynaması ve bu tarihten sonra Can DÜNDAR ın genel yayın yönetmeni yapılması aşamasıyla yoğunlaşan haber çizgisinin yayın çizgisinin değişip terör örgütlerine adeta hizmet eder aşamaya gelmesinde diğer sanıklar la birlikte irade ortaya koyması

Sonuç Değerlendirme ve Kabul

CUMOK kavramının Cumhuriyet gazetesinin kendi içinde ne anlama geldiğini ve etkinliği yukarıda anlatılmıştır. Sanığın üstlendiği okur temsilciliği görevinin doğal muhatabı ise CUMOK dur. 2013 yılı içinden başlayarak gazetenin yayın ve yönetim kadrosunun değişmesi gazetenin özellikle fetö/pdy örgütü ve PKK, KCK, DHKP-C ile anılır olması aşamasında CUMOK un gösterdiği bir tavır vardır. CUMOK sanığın vakıf yönetiminde yani etkin bir role sahip olduğu zamanda bir bildiri yayınlamıştır. Bu bildiri de özellikle gazetenin eksen kaymasına katkıda bulunabilecek kadro değişikliği ve yayınları eleştirilmiştir. Gazetenin vakfın belirlediği ilkeler dışında yayın yapması gazetenin taşrada ki fedakar kadrolarının tasfiyesi ekonomik zorluklar bu bildirin ana hareket noktası olmuştur. Cumhuriyet gazetesinin münferit özgün yapısı okurlarıyla olan düşünsel eylemsel süre gelen bağı dikkate alındığında CUMOK un bu bildirisi ve tepkisi önemlidir. Nitekim bu hususlar sanığa sıfatından dolayı iletilmiştir. Ancak sanık okur temsilcisi olarak bir çözüm üretmemiş dahası sanığın vakıf yönetimine girdiği tarihten itibaren MIT turları haberi PKK röportajları 15 temmuz darbe girişimine karşı halkın tavrını küçümseyen hatta eleştiren haberler silsilesi peşi peşine gelmiştir. Dolayısıyla sanık zaten terör örgütlerine hizmet eden ve yardım eden eylemler sergileyen grubun içerisinde fiilen yer almaktadır. Bu nedenle de CUMOK un etkisi ve tepkisi sözde kalmıştır. Bu gerekçeler ile sanığın TCK'nın 220/7. maddesi bağlamında cezalandırılması yoluna gidilmiş eylem içinde ki katkısı dikkate alınarak alt sınırdan uygulama yapılmıştır."

34. Karar, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi tarafından 18/2/2019 tarihinde istinaf isteminin esaslan reddine karar verilmesiyle kesinleşmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

35. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk için bkz. *Şahin Alpay* [GK], B. No: 2016/16092, 11/1/2018, §§ 41-64.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

36. Mahkemenin 2/5/2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddialar

1. Tutuklamanın Hukuki Olmadığına İlişkin İddia

a. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

37. Başvurucular; kendilerine yönelik -yazdıkları bir yazı veya haber nedeniyle- doğrudan bir suçlama olmadığını, kişiselleştirme yapılmadan sadece Vakıf Yönetim Kurulu üyeliği sıfatları nedeniyle suçlamaya konu haber ve yazılardan sorumlu tutulmalarının Anayasa'nın 38. maddesinde düzenlenen suçların kişiselliği ilkesine aykırı olduğunu, kaldı ki bu haber ve yazıların suç unsuru içermediğini, isnat edilen eylemlerin ifade ve basın özgürlükleri kapsamında kaldığını, olayda kuvvetli suç şüphesinin bulunmadığını ileri sürmüşlerdir.

38. Başvurucular ayrıca tutuklama nedenlerinin somut olgularla ortaya konulmadığını ve adli kontrol hükümlerinin neden yetersiz kalacağını açıklanmadığını tutuklama ve tutukluluğa itirazın reddi kararlarının gereksiz olduğunu belirtmişlerdir.

39. Öte yandan başvuruculara göre haklarındaki tutuklama tedbiri Anayasa'da öngörülenin dışında siyasi saiklerle uygulanmıştır.

40. Başvurucular, bu nedenlerle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının, bununla bağlantılı olarak da Sözleşme'nin 18. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmişlerdir.

41. Bakanlık görüşünde; başvurucular hakkındaki suçlamaların somut delillere dayandığını ve darbe teşebbüsü sonrasındaki olağanüstü durum gözönünde bulundurulduğunda başvurucuların tutuklanmalarının temelsiz ve keyfi olmadığı, orantılı olduğu belirtilmiştir. Bakanlık, başvurucuların kuvvetli suç şüphesi ve bir tutuklama nedeni bulunmaksızın özgürlüğünden yoksun bırakıldıkları şeklindeki şikâyetlerinin açıkça dayanaktan yoksun olduğu kanaatinde.

42. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanlarında başvuru formundakine benzer açıklamalarda bulunmuşlardır.

b. Değerlendirme

43. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

44. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması*" kenar başlıklı 15. maddesi şöyledir:

"Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir."

"Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddî ve manevî varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz."

45. Anayasa'nın "*Kişi hürriyeti ve güvenliği*" kenar başlıklı 19. maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir."

...

"Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir."

46. Başvurucuların bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir. Anayasa Mahkemesinin bu bağlamdaki incelemesi, başvurucular hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılması ile yargılamanın muhtemel sonuçlarından bağımsız olarak tutuklamanın hukukiliğinin değerlendirilmesiyle sınırlı olacaktır. Öte yandan Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasının ihlal edilip edilmediği incelenirken her bir başvuru kendi koşullarında değerlendirilir.

i. Uygulanabilirlik Yönünden

47. Anayasa Mahkemesi *Aydın Yavuz ve diğerleri* ([GK] B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 187-191) kararında, olağanüstü yönetim usullerinin uygulandığı dönemlerde alınan tedbirlere ilişkin bireysel başvuruları incelerken Anayasa'nın 15. maddesinde ortaya konulan temel hak ve özgürlüklere ilişkin güvence rejimini dikkate alacağını belirtmiştir. Buna göre olağanüstü bir durumun bulunması ve bunun ilan edilmesinin yanı sıra bireysel başvuruya konu temel hak ve özgürlüklere müdahale teşkil eden tedbirin olağanüstü durumla bağlantılı olması hâlinde inceleme Anayasa'nın 15. maddesi uyarınca yapılacaktır.

48. 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe teşebbüsünden sonra Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu 21/7/2016 tarihinde olağanüstü hâl ilan edilmesine karar vermiş, daha sonra da olağanüstü hâl birçok kez uzatılmıştır. Olağanüstü hâl ilanı nedenlerinin başında darbe teşebbüsü gelmektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 224, 226). Olağanüstü hâl ilanı ile darbe teşebbüsünden kaynaklanan tehlikenin yanı sıra bu teşebbüsün arkasında olduğu değerlendirilen FETÖ/PDY'den ve diğer terör örgütlerinden kaynaklanan tehdit ve tehlikenin de bertaraf edilmesinin amaçlandığı görülmektedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 48, 229).

49. Başvurucuların tutuklandığı tarihte Türkiye'de olağanüstü hâl yönetim usulü yürürlükteydi. Tutuklama kararında, Şirket Yönetim Kurulu üyesi olduğu belirtilen başvurunun yönetici ve yazar olan diğer şüphelilerle birlikte 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü öncesinde ve sonrasında terör örgütleri lehine algı yaratmaya yönelik basın faaliyetleri gerçekleştirdiği, bu şekilde silahlı terör örgütüne yardım ettiği ileri sürülmüştür (bkz. § 18). Dolayısıyla başvurunun tutuklanmasına konu olan suçlamanın olağanüstü hâl ilanını gerekli kılan olaylarla ilgili olduğu görülmektedir.

50. Bu itibarla başvurucular hakkında tutuklama tedbirinin hukuki olup olmadığına dair inceleme Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında öncelikle başvurunun tutuklanmasının başta Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri olmak üzere diğer maddelerinde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242).

ii. Kabul Edilebilirlik Yönünden

51. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

iii. Esas Yönünden

(1) Genel İlkeler

52. Anayasa Mahkemesi gazetecinin tutuklanmasının Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı bağlamında tutuklamanın hukukiliğine ilişkin başvuruları incelerken göz önünde bulunduracağı genel ilkeleri *Şahin Alpay* (§§ 77-91) kararında etraflı bir biçimde şu şekilde ortaya koymuştur:

"77. Anayasa'nın 19. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına sahip olduğu ilke olarak ortaya konduktan sonra ikinci ve üçüncü fıkralarında, şekil ve şartları kanunda gösterilmek şartıyla kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakılabileceği durumlar sınırlı olarak sayılmıştır. Dolayısıyla kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının kısıtlanması ancak Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında belirlenen durumlardan herhangi birinin varlığı hâlinde söz konusu olabilir (Murat Narman, B. No: 2012/1137, 2/7/2013, § 42).

78. Ayrıca kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına yönelik bir müdahale, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin ölçütlerin belirlendiği Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 19. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve tutuklama tedbirinin niteliğine uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir (Halas Aslan, B. No: 2014/4994, 16/2/2017, §§ 53, 54).

79. Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceği hükme bağlanmıştır. Öte yandan Anayasa'nın 19. maddesinde kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının sınırlanabileceği durumların şekil ve şartlarının kanunda gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri uyarınca kişi hürriyetine ilişkin müdahale olarak tutuklamanın kanuni bir dayanağının bulunması zorunludur (Murat Narman, § 43; Halas Aslan, § 55).

80. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında; suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişilerin ancak kaçmalarını, delilleri yok etmelerini veya değiştirmelerini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hâllerde hâkim kararıyla tutuklanabilecekleri belirtilmiştir (Halas Aslan, § 57).

81. Buna göre tutuklama ancak 'suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler bakımından mümkündür. Bir başka anlatımla tutuklamanın ön koşulu, kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli belirtinin bulunmasıdır. Bunun için suçlamanın kuvvetli sayılabilecek inandırıcı delillerle desteklenmesi gerekir. İnandırıcı delil sayılabilecek olguların niteliği büyük ölçüde somut olayın kendine özgü şartlarına bağlıdır (Mustafa Ali Balbay, B. No: 2012/1272, 4/2/2013, § 72).

82. Başlangıçtaki bir tutuklama için kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu tüm delilleriyle birlikte ortaya konması her zaman mümkün olmayabilir. Zira tutmanın bir amacı da kişi hakkındaki şüpheleri teyit etmek veya çürütmek suretiyle ceza soruşturmasını ve/veya kovuşturmasını ilerletmektir (Dursun Çiçek, B. No: 2012/1108, 16/7/2014, § 87; Halas Aslan, § 76). Bu nedenle yakalama veya tutuklama anında delillerin yeterli düzeyde toplanmış olması mutlaka gerekli değildir. Bu bakımdan suç isnadına ve dolayısıyla tutuklamaya esas teşkil edecek şüphelere dayanak oluşturan olgular ile ceza yargılamasının sonraki aşamalarında tartışılacak olan ve mahkûmiyete gerekçe oluşturacak olguların aynı düzeyde değerlendirilmemesi gerekir (Mustafa Ali Balbay, § 73).

83. Bununla birlikte şüpheli veya sanığa isnat edilen eylemlerin ifade, basın ve sendika özgürlükleri ile siyasi faaliyette bulunma hakkı gibi demokratik toplum düzeni bakımından vazgeçilmez temel hak ve özgürlükler kapsamında olduğu hususunda ciddi iddiaların bulunduğu veya bu durumun somut olayın koşullarından anlaşılabilirdiği hâllerde tutuklamaya karar veren yargı mercilerinin kuvvetli suç şüphesini belirlerken daha özenli davranmaları gerekir. Buradaki özen yükümlülüğüne riayet edilip edilmediği Anayasa Mahkemesinin denetimine tabidir (Gülser Yıldırım (2) [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, § 116; bu yöndeki denetim sonucunda verilen ihlal kararı için bkz. Erdem Gül ve Can DüNDAR [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, §§ 71-82; kabul edilemezlik kararları için bkz. Mustafa Ali Balbay, § 75; Hidayet Karaca [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, § 93; İzzettin Alpergin [GK], B. No: 2013/385, 14/7/2015, § 46; Mehmet Baransu (2), B. No: 2015/7231, 17/5/2016, §§ 124, 133, 142).

84. Öte yandan Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında, tutuklama kararının 'kaçma' ya da 'delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini' önlemek amacıyla verilebileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte anayasa koyucu, tutuklama nedenlerine ilişkin olarak 'bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hâllerde' ibaresine yer vermek suretiyle hem tutuklama nedenlerinin Anayasa'da ifade edilenlerle sınırlı olmadığını belirtmiş hem de bunların dışında bir tutuklama nedeninin ancak kanunla düzenlenmesini mümkün kılmıştır (Halas Aslan, § 58).

85. Tutuklama nedenlerinin düzenlendiği 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinde tutuklama nedenleri sayılmıştır. Buna göre şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olguların bulunması, şüpheli veya sanığın davranışlarının delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme, tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma hususlarında kuvvetli şüphe oluşturmaları hâllerinde tutuklama kararı verilebilecektir. Maddede ayrıca işlendiği konusunda kuvvetli şüphe bulunması şartıyla tutuklama nedeninin varsayılabilirdiği suçlara ilişkin bir listeye yer verilmiştir (Ramazan Aras, B. No: 2012/239, 2/7/2013, § 46; Halas Aslan, § 59). Bununla birlikte başlangıçtaki bir tutuklama için Anayasa ve Kanun'da öngörülen tutuklama nedenlerinin dayandığı tüm olguların somut olarak belirtilmesi -işin doğası gereği- her zaman mümkün olmayabilir (Selçuk Özdemir [GK], § 68).

86. Diğer taraftan Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamaların 'ölçülülük' ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan 'tutuklamayı zorunlu kılan' ibaresiyle de tutuklamanın ölçülü olması gerektiğine işaret edilmektedir (Halas Aslan, § 72).

87. Ölçülülük ilkesi, 'elverişlilik', 'gereklilik' ve 'orantılılık' olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. Elverişlilik, öngörülen müdahalenin ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını; gereklilik, ulaşılmak istenen amaç bakımından müdahalenin zorunlu olmasını yani aynı amaca daha hafif bir müdahale ile ulaşılmalarının mümkün olmamasını; orantılılık ise bireyin hakkına yapılan müdahale ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir (AYM, E.2016/13, K.2016/127, 22/6/2016, § 18; Mehmet Akdoğan ve diğerleri, B. No: 2013/817, 19/12/2013, § 38).

88. Bu bağlamda dikkate alınacak hususlardan biri tutuklama tedbirinin isnat edilen suçun önemi ve uygulanacak olan yaptırımın ağırlığı karşısında ölçülü olmasıdır. Nitekim 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinde; işin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması hâlinde tutuklama kararı verilemeyeceği ifade edilmiştir (Halas Aslan, § 72).

89. Ayrıca tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunun söylenebilmesi için tutuklamaya alternatif diğer koruma tedbirlerinin yeterli olmaması gerekir. Bu çerçevede -tutuklamaya

göre temel hak ve özgürlüklere daha hafif etkide bulunan- adli kontrol yükümlülüklerinin ulaşılmak istenen meşru amaç bakımından yeterli olması hâlinde tutuklama tedbirine başvurulmamalıdır. Nitekim bu hususa 5271 sayılı Kanun'un 101. maddesinin (1) numaralı fıkrasında işaret edilmiştir (Halas Aslan, § 79).

90. Her somut olayda tutuklamanın ön koşulu olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirtinin olup olmadığının, tutuklama nedenlerinin bulunup bulunmadığının ve tutuklama tedbirinin ölçülülüğünün takdiri öncelikle anılan tedbiri uygulayan yargı mercilerine aittir. Zira bu konuda taraflarla ve delillerle doğrudan temas hâlinde olan yargı mercileri Anayasa Mahkemesine kıyasla daha iyi konumdadır (Gülser Yıldırım (2), § 123).

91. Bununla birlikte yargı mercilerinin belirtilen hususlardaki takdir aralığını aşmışmadığı Anayasa Mahkemesinin denetimine tabidir. Anayasa Mahkemesinin bu husustaki denetimi, somut olayın koşulları dikkate alınarak özellikle tutuklamaya ilişkin süreç ve tutuklama kararının gerekçeleri üzerinden yapılmalıdır (Erdem Gül ve Can Dündar, § 79; Selçuk Özdemir, § 76; Gülser Yıldırım (2), § 124). Nitekim 5271 sayılı Kanun'un 101. maddesinin (2) numaralı fıkrasında; tutuklamaya ilişkin kararlarda kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını ve tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren delillerin somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterileceği belirtilmiştir (Halas Aslan, § 75; Selçuk Özdemir, § 67)."

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

53. Başvurucular 5/11/2016 tarihinde, İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğince terör örgütü üyesi olamamakla birlikte örgüte yardım etmek suçundan 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Dolayısıyla başvurucular hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır.

54. Kanuni dayanağı bulunduğu anlaşılan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığı ve ölçülülüğü incelenmeden önce tutuklamanın ön koşulu olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirtinin bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekir.

55. Tutuklama kararında Şirketin gazeteyi çıkaran firma olduğu, gazetenin isim ve yayın hakkını elinde bulunduran Vakfın ise gazete ve Şirket üzerinde üst bir kurum olduğu, dolayısıyla Vakıf, Şirket ve gazete arasında organik bağ bulunduğu, gazetenin yayınlarından Vakıf yönetiminin sorumlu olduğu, FETÖ/PDY ile bağlantısı olan kişilerin yönetimde yer almaları için Vakfın Yönetim Kurulu üyeliği seçimlerinde usulsüzlük yapıldığı, Vakıf Yönetim Kurulundaki değişiklikler sonrasında gazetenin devletçi, laik ve ulusalcı çizgisini değiştirip devleti hedef aldığı, bu kapsamda gazetede PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY'nin propagandası sayılabilecek ve bu örgütler lehine algı oluşturabilecek birçok manşet, haber ve yazıya yer verildiği, gazetenin terör örgütlerinin amaçları doğrultusunda gerçekleri perdelediği (manipülasyon yaptığı), böylece ülkeyi yönetilemez hâle getirmeye çalıştığı belirtilerek gazetenin bu yayınlarından sorumlu olduğu ifade edilen başvurucular dâhil Vakıf ve Şirket yönetiminde bulunan şüpheliler yönünden kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu sonucuna varılmıştır. Anılan kararda, suçlamaya dayanak olmak üzere gazetenin 2013 yılı sonrası yayınlarına yer verilmiştir. İddianamede ise 2013 yılı ve devamında oluşan Vakıf Yönetim Kurulu değişikliğinden sonra yaşanan -suçlamaya konu- yayın politikası değişikliğinden söz edilmiştir.

56. Öte yandan iddianamede FETÖ/PDY ile bağlantılı kişi ve şirketler ile başvurucuların Yönetim Kurulu üyesi oldukları gazete ve Şirket arasında mali ilişkiler olduğu, ayrıca başvurucuların FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında

bahsedildiği, röportajı veren terör örgütü lideri Murat Karayılan'ın yaşanan terörist eylemleri direniş olarak nitelendirdiği, devlet tarafından teröre karşı yapılan mücadeleyi iç savaş olarak değerlendirdiği, devletin bu mücadeleyi kazanamayacağını ifade ederek bölünmenin gerçekleşeceğini söylediği, söz konusu haber ile terör örgütünün propagandasının yapıldığı, 19/7/2016 tarihinde "*Cadı Avı Başladı*" manşetiyle verilen haberle Gazetenin darbecilere yönelik mücadeleyi tartışmaya açmaya çalıştığı ve "*Meydanlarda Demokrasiden Söz Eden Yok*" ara başlığıyla darbe teşebbüsüne alanlarda tepkisini gösteren vatandaşların hedef gösterildiği, özellikle MİT turlarıyla, Reyhanlı patlamasıyla ve benzer olaylarla ilgili yapılan haberlerde kamu görevlilerinin suça karıştıkları ve devletin terörle mücadele etmek yerine bir kısım terör örgütüyle iş birliği yaptığı veya eylemlerine göz yumduğu şeklinde gerçeği çarpıtan ve devleti uluslararası alanda zor durumda bırakacak yalan haberler yapıldığı ileri sürülmüştür (bkz. 18).

59. Soruşturma makamlarınca 23/5/2015 tarihinde FETÖ/PDY liderinin açıklamalarının "*Damat Efendi Fakirhaneme Malikhane dedi*" başlığı ile Cumhuriyet logosunun yanında verilerek örgütün propagandasının yapıldığı, Zaman gazetesi ile Cumhuriyet gazetesinin 16/2/2016 tarihinde "*Azez Düğümü*" ve 18/2/2016 "*Devletin Kalbine Bomba*" şeklinde ortak manşetle haber yaptıkları, Cumhuriyet gazetesi yazarlarının *Abant Platformu* toplantılarına katıldıkları ve tanık L.E.nin beyanına göre bu toplantıya ancak FETÖ/PDY lideri Fetullah Gülen'in onayladığı kişilerin katılabildiği, A.E.nin 15 Temmuz darbe teşebbüsünden iki gün önce 13/7/2016 tarihinde "*Cihanda Sulh, Peki Yurtta Ne?*" yazısının başlığının 15 Temmuz darbe teşebbüsünde bulunanların kullandığı *Yurtta Sulh Konseyi* ile benzerliğinin tesadüf olmadığı ve itirafçıların beyanlarına göre yazı tarihinin darbenin tabana duyurulduğu tarih olduğunun belirtildiği, söz konusu yazı ile bir mesaj verildiği, H.A.Ç. isimli Cumhuriyet gazetesi yazarının 31/10/2015 tarihinde Zaman gazetesine verdiği röportajda "*Gülen cemaatine terör örgütü diyemem.*" şeklinde ifadeler kullandığı, FETÖ/PDY ile bağlantılı olması nedeniyle kapatılan bir haber sitesinin muhabiri olan İ.T.nin Cumhuriyet gazetesinin ABD muhabiri yapılarak yazılarının gazetede yayımlanması ve bu yazı içeriklerinde devlet aleyhine yorumlar yapılarak FETÖ/PDY'nin söylemlerinin topluma aktarılmaya çalışıldığı, yine FETÖ/PDY ile bağlantılı kişilerce kullanıldığı belirtilen *fuatavni* ve *jeansbiri* isimli sosyal medya hesaplarından paylaşılan asılsız ve manipülatif bilgilerin gazetede özel bir bölüm ayrılarak haberleştirilmesi suretiyle anılan örgütün söylemlerinin geniş kitlelere ulaşmasının sağlandığı ileri sürülmüştür (bkz. 25).

60. Böylece gazetenin daha önceki yayın politikasının tam aksi yönde birçok haber ve yazıya yer verilerek devlet aleyhine manipülasyon yapıldığı ve haber yapma amacının ötesinde terör örgütleri PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY'nin masum veya mağdur gösterilerek söylemlerinin geniş kitlelere aktarılması suretiyle anılan terör örgütlerine yardım edildiği, başvurucuların da bundan sorumlu olduğu ileri sürülmüştür.

61. Suçlamaya konu yazı, haber ve sosyal medya mesajlarında kullanılan dil, yayımlandıkları tarihlerde toplumda algılanışı ve insanlar üzerindeki etkisi, yazıların bağlamıyla birlikte nazara alındığında soruşturma makamlarının başvurucuların suç işlediğine dair kuvvetli belirti bulunduğu yönündeki değerlendirmesinin keyfi ve temelsiz olduğu söylenemez.

62. Başvurucular hakkında uygulanan ve kuvvetli suç şüphesinin bulunması şeklindeki ön koşulu yerine gelmiş olan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. Bu değerlendirmede tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar da dâhil olmak üzere somut olayın tüm özelliklerinin dikkate alınması gerekir.

63. Başvurucuların tutuklanmasına karar verilirken işlediği iddia olunan suçla ilişkin Kanun'da öngörülen cezanın ağırlığına, delillerin henüz toplanmamış olmasına ve olayda delil karartılması ihtimalinin bulunmasına, isnat edilen suçun katalog suçlar arasında olmasına, kaçma şüphesinin bulunmasına ve adli kontrolün yetersiz kalacak olmasına dayanıldığı görülmektedir.

64. Başvurucuların tutuklanmasına karar verilen, örgüt hiyerarşisine dâhil olmamakla birlikte örgüt adına faaliyette bulunma suçu on yıla kadar hapis cezasını gerektiren ağır bir suçtur. Ayrıca bu suçun terörle bağlantılı olarak işlendiği isnat edilen suçla ilişkin kanunda öngörülen cezanın ağırlığı kaçma şüphesine işaret eden durumlardan biridir (*Hüseyin Burçak*, B. No: 2014/474, 3/2/2016, § 61; *Aydın Yavuz ve diğerleri*, § 275). Öte yandan anılan suç, 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan ve kanun gereği *tutuklama nedeni varsayılabilen* suçlar arasındadır.

65. Darbe teşebbüsü sonrasındaki koşullar dolayısıyla soruşturma konusu olaylara ilişkin delillerin sağlıklı bir şekilde toplanabilmesi ve soruşturmanın güvenlik içinde yürütülebilmesi için tutuklama dışındaki koruma tedbirlerinin yetersiz kalması söz konusu olabilir. Bu dönemde ortaya çıkan kargaşadan yararlanmak suretiyle kaçma imkânı ve bu dönemde delillere etki edilmesi ihtimali normal zamanda işlenen suçlara göre çok daha fazladır (Aynı yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 271, 272; *Selçuk Özdemir* [GK], B. No: 2016/49158, 26/7/2017, §§ 78, 79).

66. Dolayısıyla tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar ve somut olayın yukarıda belirtilen özel koşulları ile İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından verilen kararın içeriği birlikte değerlendirildiğinde başvurucular yönünden özellikle kaçma ve delilleri etkileme şüphesine yönelen tutuklama nedenlerinin olgusal temellerden yoksun olduğu söylenemez.

67. Son olarak başvurucular hakkındaki tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığının da belirlenmesi gerekir. Bir tutuklama tedbirinin Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri kapsamında ölçülülüğünün belirlenmesinde somut olayın tüm özellikleri dikkate alınmalıdır (*Gülser Yıldırım (2)* [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, § 151).

68. Öncelikle terör suçlarının soruşturulması kamu makamlarını ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, adli makamlar ve güvenlik görevlilerinin -özellikle organize olanlar olmak üzere- suçlarla ve suçlulukla etkili bir şekilde mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye neden olabilecek şekilde yorumlanmamalıdır (Aynı yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, § 214; *Devran Duran* [GK], B. No: 2014/10405, 25/5/2017, § 64).

69. Somut olayın yukarıda belirtilen özellikleri dikkate alındığında İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğinin isnat edilen suç için öngörülen cezanın miktarını, işin niteliğini ve önemini de gözönünde tutarak başvurucular hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı sonucuna varmasının keyfî ve temelsiz olduğu söylenemez.

70. Açıklanan gerekçelerle başvurucuların tutuklamanın hukuki olmadığı iddiasına ilişkin olarak Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası ile güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

71. Buna göre başvurucuların kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına tutuklama yoluyla yapılan müdahalenin bu hakka dair Anayasa'da (13. ve 19. maddelerde) yer alan güvencelere

aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, Hasan Tahsin GÖKCAN, Celal Mümtaz AKINCI, M. Emin KUZ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

2. Soruşturma Dosyasına Erişimin Kısıtlandığına İlişkin İddia

a. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

72. Başvurucular; gözaltı ve ifade alma sürecinde suçlamalara dair ayrıntılı şekilde bilgilendirilmediklerini, soruşturma dosyasını inceleme taleplerinin "kısıtlama" kararı gerekçe gösterilerek kabul edilmediğini, bu nedenlerle kendilerine yönelik suçlamaları ve bunların delillerini öğrenemediklerini ileri sürmüşlerdir.

73. Başvurucular, soruşturma mercileri tarafından *kısıtlama* kararının kanunda öngörülen kapsamı aşılarak yorumlandığını, bu bağlamda incelemeye ve/veya örnek almaya yetkili oldukları bilirkişi raporlarına yönelik erişimlerinin engellendiğini iddia etmişlerdir. Başvuruculara göre soruşturma mercilerinin bu tutumu *silahların eşitliği* ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

74. Başvurucular, sonuç olarak tutuklamaya karşı etkili bir şekilde itirazda bulunma imkânından yoksun bırakıldıklarını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

75. Bakanlık görüşünde; haklarındaki suçlamaların başvuruculara ayrıntılı olarak anlatılarak savunma yapma imkânı verildiği, başvurucuların tutuklanmalarına temel teşkil eden iddiaların somutlaştırılarak sorulduğu, başvurucuların bu iddialarla ilgili savunmalarını yaptıkları ileri sürülmüştür. Bakanlığa göre başvurucular, bu delilleri yeterince değerlendirerek bunlara karşı etkili bir şekilde itirazda bulunma imkânını kullanmışlardır. Bakanlık bu nedenlerle şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

76. Başvurucular, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru formundakine benzer açıklamalarda bulunmuşlardır.

b. Değerlendirme

77. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası şöyledir:

"Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir."

78. Başvurucuların bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

i. Uygulanabilirlik Yönünden

79. Başvurucuların şikâyetlerine konu kısıtlama kararının verildiği soruşturma dosyasında başvuruculara yöneltilen suçlamalar, olağanüstü hâl ilanına sebebiyet veren olaylarla ilgilidir. Söz konusu kısıtlama kararı olağanüstü hâl sürecinde verilmiştir. Bu nedenle kısıtlamanın hukuki olup olmadığı, bir başka ifadeyle kararın kişi hürriyeti ve

güvenliği hakkı üzerindeki etkisinin incelenmesi Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında öncelikle kısıtlamanın Anayasa'nın 19. maddesinde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242).

ii. Kabul Edilebilirlik Yönünden

(1) Genel İlkeler

80. Genel İlkeler için bkz. *Turhan Günay* [GK], B. No: 2016/50972, 11/1/2018, §§ 58-72.

(2) İlkelerin Olaya Uygulanması

81. Başsavcılık tarafından 18/8/2016 tarihinde 668 sayılı KHK'nın 3. maddesinin (I) bendi uyarınca başvuru hakkındaki soruşturma dosyasına ilişkin olarak müdafilerin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkilerinin kısıtlanmasına karar verilmiştir.

82. Başvuru formu ve eklerinde, kısıtlama kararının daha sonra kaldırılıp kaldırılmadığı hususunda herhangi bir bilgi veya belge bulunmamasıyla birlikte İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesince iddianamenin kabul edildiği 19/4/2017 tarihi (bkz. § 28) itibarıyla kısıtlılık, 5271 sayılı Kanun'un 153. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca kendiliğinden sona ermiş bulunmaktadır.

83. Başvuruculara yöneltilen ve tutuklamaya konu olan suçlamaların ve buna ilişkin olguların Başsavcılık tarafından ifade alma işlemi sırasında başvuru hakkına sorulan sorularda açıklandığı ve başvuru hakkının ifadelerinde, anılan suçlamalarla ilgili ayrıntılı bir şekilde beyanda buldukları görülmektedir (bkz. § 15).

84. Öte yandan başvuru hakkı, tutuklamaya konu edilen suçlamalarla (eylemlerle) ilgili Savcılık savunmalarını tekrar ederek değerlendirmelerde bulunmuşlardır (bkz. § 17). Tutuklama kararında da tutuklamaya esas alınan olguların neler olduğu etraflıca açıklanmıştır (bkz. § 18). Ayrıca tutukluluğa itiraz dilekçelerinde başvuru hakkının müdafileri tarafından usul ve esasa ilişkin ayrıntılı bir şekilde savunma yapılmıştır. Dolayısıyla başvuru hakkının ve müdafilerinin, isnat edilen suçlamalara ve tutukluluğa temel teşkil eden bilgilere gerek sorgu öncesinde gerekse sorgu sonrasında erişimlerinin olduğu anlaşılmaktadır.

85. Bu itibarla suçlamalara dayanak olan temel unsurların ve tutmanın hukukiliğinin değerlendirilmesi için esas olan bilgilerin başvuru hakkına veya müdafilerine bildirilmiş ve başvuru hakkına bunlara karşı savunma ve itirazlarını ileri sürme imkânı verilmiş olması dikkate alındığında yaklaşık birkaç ay devam eden soruşturma aşamasında uygulanmış olan kısıtlama nedeniyle başvuru hakkının tutukluluğa karşı etkili bir şekilde itirazda bulunamadıklarının kabulü mümkün görülmemiştir.

86. Diğer taraftan başvuru hakkı kısıtlama kararının kapsamında bulunmayan bilirkişi raporlarına erişimlerinin kısıtlanması nedeniyle tutukluluğa etkili bir şekilde itirazda bulunamadıklarını ileri sürmüşler ise de anılan raporlarda yer alan başvuru hakkına ilişkin bilgi ve olguların ifade alma işlemi sırasında başvuru hakkına bildirildiği, tutuklama kararında da bu olgulara yer verildiği görülmektedir. Dolayısıyla bilirkişi raporlarının başvuru hakkının

erişimine açılmamasının tutukluluğa etkili bir şekilde itirazda bulunmayı güçleştirdiği söylenemez.

87. Açıklanan gerekçelerle başvuru sahiplerinin kısıtlama kararı nedeniyle tutukluluğa etkili bir şekilde itirazda bulunamadıkları iddiasına ilişkin olarak bir ihlalin bulunmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

88. Buna göre başvuru sahiplerinin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına yönelik olarak soruşturma dosyasında kısıtlama kararı verilmesi suretiyle yapılan müdahalenin Anayasa'da -özellikle 19. maddenin sekizinci fıkrasında- yer alan güvencelere aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

B. İfade ve Basın Özgürlüklerinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvuru sahiplerinin İddiaları ve Bakanlık Görüşü

89. Başvuru sahipleri gazetede yayımlanan haber, yazı ve manşetlerin soruşturmaya konu edildiğini bunların gazetecilik faaliyeti olduğunu ve bu nedenlerle tutuklanmalarının ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiğini ileri sürmüşlerdir.

90. Bakanlık görüşünde, başvuru sahiplerinin ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddialarının *açıkça dayanaktan yoksun olduğu* ifade edilmiştir.

2. Değerlendirme

a. Uygulanabilirlik Yönünden

91. Başvuru sahiplerinin tutuklanmasına neden olan suçlama olağanüstü hâl ilanına sebebiyet veren olaylarla ilgilidir. Bu itibarla tutuklama tedbirinin ifade ve basın özgürlükleri üzerindeki etkisinin incelenmesi, Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında yapılacaktır. Bu inceleme sırasında müdahalenin başta Anayasa'nın 13., 26. ve 28. maddeleri olmak üzere diğer maddelerde yer alan güvencelere aykırı olup olmadığı tespit edilecek, aykırılık saptanması hâlinde ise Anayasa'nın 15. maddesindeki ölçütlerin bu aykırılığı meşru kılıp kılmadığı değerlendirilecektir (*Aydın Yavuz ve diğerleri*, §§ 193-195, 242).

b. Kabul Edilebilirlik Yönünden

92. *Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı* ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. Esas Yönünden

93. Anayasa Mahkemesi, tutuklama tedbirinin ifade ve basın özgürlükleri, dernek kurma hürriyeti, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları gibi diğer temel hak ve özgürlükler üzerindeki etkisini incelerken öncelikle tutuklamanın hukuki olup olmadığını ve/veya tutukluluğun makul süreyi aşip aşmadığını değerlendirmekte; sonrasında tutuklamanın hukukiliğine ya da tutukluluğun süresinin makullüğüne ilişkin vardığı sonucu da dikkate alarak diğer temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilip edilmediğini belirlemektedir (*Erdem Gül ve Can Dundar*, §§ 92-100; *Hidayet Karaca* [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, §§ 111-117; *Günay Dağ ve diğerleri*, §§ 191-203; *Mehmet Haberal*, B. No: 2012/849,

4/12/2013, §§ 105-116; *Mustafa Ali Balbay*, B. No: 2012/1272, 4/12/2013, §§ 120-134; *Kemal Aktaş ve Selma Irmak*, B. No: 2014/85, 3/1/2014, §§ 61-75; *Faysal Sarıyıldız*, B. No: 2014/9, 3/1/2014, §§ 61-75; *İbrahim Ayhan*, B. No: 2013/9895, 2/1/2014, §§ 60-74; *Gülser Yıldırım*, B. No: 2013/9894, 2/1/2014, §§ 60-74).

94. Somut olayda başvuru sahiplerinin tutuklanmasının hukuki olmadığına ilişkin iddiası incelendiğinde başvuru sahiplerinin suç işlemiş olabileceğinden şüphelenilmesi için inandırıcı delillerin bulunduğu ve ayrıca olayda tutuklama nedenlerinin mevcut olduğu ve tutuklamanın ölçülü olduğunun söylenebileceği sonucuna varılmıştır (bkz. §§ 53-71). Bu kapsamda yapılan değerlendirmeler dikkate alındığında başvuru sahiplerinin yalnızca ifade ve basın özgürlükleri kapsamında kalan eylemleri nedeniyle soruşturmaya maruz kaldığı ve tutuklandığı iddiası yönünden farklı bir sonuca varılmasını gerekli kılan bir durum bulunmamaktadır.

95. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. ve 28. maddeleri bağlamında ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

96. Buna göre başvuru sahiplerinin ifade ve basın özgürlüklerine tutuklama yoluyla yapılan müdahalenin bu hakka dair Anayasa'da (26. ve 28. maddelerde) yer alan güvencelere aykırılık oluşturmadığı görüldüğünden Anayasa'nın 15. maddesinde yer alan ölçütler yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, Hasan Tahsin GÖKCAN, Celal Mümtaz AKINCI, M. Emin KUZ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu görüşe katılmamışlardır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Soruşturma dosyasına erişimin kısıtlanması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

2. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

3. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

B. 1. Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, Hasan Tahsin GÖKCAN, Celal Mümtaz AKINCI, M. Emin KUZ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin İHLAL EDİLMEDİĞİNE Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, Hasan Tahsin GÖKCAN, Celal Mümtaz AKINCI, M. Emin KUZ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

Başvuru Numarası : 2016/50971

Karar Tarihi : 2/5/2019

C. Yargılama giderlerinin başvuruçular üzerinde BIRAKILMASINA 2/5/2019 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Burhan ÜSTÜN

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Cumhuriyet Vakfı'nın yönetim kurulu üyeleri olan başvurucular, 5/11/2016 tarihinde silahlı terör örgütüne üye olmamakla beraber örgüt adına faaliyette bulunma suçundan tutuklanmışlardır. Başvurucular tutuklanmalarının hukuka aykırı olduğunu, bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakları ile ifade ve basın hürriyetlerinin ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir. Mahkememiz çoğunluğu başvurucuların tutuklanmasının suç şüphesini gösteren kuvvetli belirtiye dayandığı ve ölçülü olduğunu belirterek herhangi bir hak ihlali olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

2. Başvuruculara yönelik suçlamaların temelinde başvurucuların Vakıf yönetim kuruluna gelmesiyle eş zamanlı olarak, Cumhuriyet gazetesinin yayın politikasının değiştiği, terör örgütlerini meşru göstermeye yönelik yayınlara yer verildiği ve devlet aleyhine manipülasyonlar yapıldığı iddiaları bulunmaktadır. Başvurucularla ilgili tutuklama kararında ve iddianamede bir dizi manşet ve haberlere yer verilmek suretiyle gazetenin son üç yıllık zaman diliminde (2013-2016) terör örgütlerine destek veren bir yayın politikası izlediği, başvuruların da Vakıf yönetim kurulu üyeleri olarak bu yayın politikasının oluşturulması ve sürdürülmesinden sorumlu oldukları ileri sürülmüştür.

3. Somut başvuruda tutuklamanın hukuki olduğu sonucuna ulaşabilmek için (a) ileri sürülen yayın politikası değişikliğinin ve bu doğrultuda yer verilen yazı, haber ve manşetlerin suç teşkil ettiğinin, (b) bunun yanında başvurucuların tüm bu fiillerden dolayı sorumlu olduğunun somut bilgi ve belgelerle gösterilmesi gerekir. Başka bir ifadeyle başvurucuların tutuklanabilmesi için 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100. maddesinde belirtildiği üzere, öncelikle "kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut deliller" in bulunması gerekir.

4. Kanaatimce başvurucuların tutuklanmalarını haklı kılacak nitelikte suç işlediklerine dair kuvvetli belirtiler soruşturma makamlarınca ilgili ve yeterli şekilde ortaya konabilmiş değildir. Öncelikle belirtmek gerekir ki bir gazetenin yayın politikasının değişmesi tek başına herhangi bir suçlamaya konu olamaz. Değiştiği söylenen yayın politikasının sistematik olarak terör ve şiddeti övmeye, terör örgütlerini meşru göstermeye yönelik olduğunun gösterilmesi durumunda sorumluların suçlanması söz konusu olabilir. Belli bir zaman diliminde gazetenin bazı manşetlerinin, haberlerinin ve köşe yazılarının seçilerek alt alta sıralanması sonucunda başvurucuların kategorik şekilde suçlanması mümkün değildir. Bu şekilde kategorik ve toptancı bir yaklaşım gazeteciliğin alanını daraltacak, özellikle basın özgürlüğü üzerinde caydırıcı bir etkiye yol açacaktır.

5. Kuşkusuz somut başvuruya konu yayınlar arasında şiddeti ve terör örgütünü destekleyici mahiyette, dolayısıyla suç teşkil edebilecek münferit yayınlar da olabilir. Bu durum tek başına gazetenin sistematik olarak terör örgütlerini meşrulaştıracak şekilde yayın politikasını değiştirdiğini ispatlamak için yeterli değildir.

6. Diğer yandan başvurucuların suçlamaya konu yayınların yapılmasında nasıl bir sorumluluklarının bulunduğu da gösterilebilmiş değildir. Başvurucular savunmalarında ısrarla yayın politikasının belirlenmesinde herhangi bir yetki ve etkilerinin olmadığını, gazetenin manşetlerine, yazı ve haberlerine kısacası yazı işlerine hiçbir şekilde karışmadıklarını belirtmişlerdir. Buna karşın soruşturma makamlarınca başvurucuların suç

teşkil ettiği ileri sürülen haber, yayın ya da manşetlerin belirlenmesinde etkili olduklarına dair somut olgular ortaya konabilmiş değildir.

7. Bu noktada Cumhuriyet Vakfı'nın gazetenin imtiyaz sahibi olması nedeniyle, Vakıf yönetim kurulu üyelerinin de hem yayın politikasından hem de suç teşkil ettiği düşünülen yazılardan sorumlu oldukları ileri sürülebilir. Anayasa'nın 38. maddesinde "Ceza sorumluluğu şahsidir" hükmüne yer verilmek suretiyle ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi benimsemiştir. Bu maddenin gerekçesinde "failden gayri kişilerin bir suç sebebiyle cezalandırılmayacağı" anlamına gelen ceza sorumluluğunun şahsiliğinin "ceza hukukuna yerleşmiş ve 'kusura dayanan ceza sorumluluğu' ilkesine dahil, terki mümkün olmayan bir temel kural" olduğu belirtilmiştir.

8. Anayasa Mahkemesi, terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklama ve yayınlama ile terör örgütünün propagandasını yapma suçlarının basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahiplerinin de cezalandırılmasını öngeren 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. ve 7. maddelerindeki ilgili hükümlerini Anayasa'nın 38. maddesine aykırı bulmuştur. Anayasa Mahkemesi, söz konusu kararda gazete sahiplerinin yayın üzerindeki etkisini ve cezai sorumluluğunu şu şekilde açıklamıştır: "*Konumları nedeniyle bu kişilerin [sahiplerin] yayın işleri yönetimini şekillendirmek, yazı ve yayınları denetlemek ve yayın üzerinde inceleme ve denetim görevi olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Yayınları inceleme ve denetim ödevi yayın sorumlusuna aittir. Yasak eylemlerin basın yayın yoluyla işlenmesi halinde basın yayın organlarının sahiplerinin salt bu nitelikleri nedeniyle cezalandırılması ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırılık oluşturur*" (AYM, E. 2006/121, K. 2009/90, K.T: 18/6/2009).

9. Nitekim 5187 sayılı Basın Kanunu'nda cezai sorumluluğa ilişkin hükümlerin cezaların şahsiliği ilkesi gözetilerek düzenlendiği görülmektedir. Basın Kanunu'nun "Cezai sorumluluk" başlıklı 11. maddesi, süreli yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibinin, başka bir ifadeyle yazı veya haber ise bunları yazanın, resim veya karikatür ise yapanın (m. 2) sorumlu olacağını belirtmektedir. Ancak eser sahibinin belli olmaması veya ceza ehliyetine sahip olmaması gibi istisnai durumlarda sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili (yayın yönetmeni, genel yayın yönetmeni, editör, basın danışmanı gibi) sorumlu olur. Görüldüğü üzere Basın Kanunu, basın yoluyla işlenen suçlarda gazete sahibi için cezai sorumluluk öngörmemiştir.

10. Ceza sorumluluğunun şahsiliğine ilişkin anayasal ve yasal düzenlemeler ile Anayasa Mahkemesinin anılan kararı karşısında, soruşturma makamları gazetenin imtiyaz sahibi konumunda olan başvuru sahiplerinin sorumluluğunu, tutuklamaya konu suçlarla nasıl bir bağlantı içinde olduklarını ortaya koyabilmiş değillerdir.

11. Başvuruculara yöneltilen yayın politikası değişikliğinden ve bu kapsamda terör örgütlerini meşru göstermeye yönelik yayınlardan sorumlu olma şeklindeki temel suçlamanın yanında, iddianamede FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile bağlantılı kişi ve şirketler ile Cumhuriyet gazetesi arasında mali ilişkiler olduğu ve başvuru sahiplerinin söz konusu örgülle bağlantılı suçlar nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen kişilerle telefon görüşmeleri yaptıkları ileri sürülmüştür. Soruşturma makamları başvuru sahiplerinin bu suçlamalara karşı yaptıkları ayrıntılı savunmaların aksine bir suç işlendiğine dair somut bir bilgi veya belge gösterememişlerdir.

12. Bu nedenlerle suç işlediklerine dair kuvvetli belirtiler ortaya konulmadan başvuru haklarında uygulanan tutuklama tedbiri kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını ihlal etmiştir. Kuvvetli suç şüphesinin varlığı olağanüstü halin ilan edildiği dönemde de tutuklamanın ön şartı olmaya devam ettiği için, somut olayda başvuru haklarının tutuklanması Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında değerlendirildiğinde de anılan hakkın ihlaline sebep olmaktadır.

13. Diğer yandan başvuru hakları, gazetenin yayın politikasının ve gazetede yayınlanan haber, yazı ve manşetlerin suç teşkil ettiği gerekçesiyle tutuklanmışlardır. Haklarında uygulanan tutuklama tedbirinin hukukilik şartını sağlamadığı tespiti ışığında, tutuklama gibi ağır bir tedbirin ifade ve basın hürriyetleri bakımından demokratik toplumda gerekli ve ölçülü bir müdahale olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

14. Mahkememizin benzer başvurularda ifade ettiği gibi demokratik toplum düzeninde gerekli olma ve ölçülülük değerlendirmesi yapılırken ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahalelerin başvuru ve genel olarak basın üzerindeki muhtemel "caydırıcı etkisi" de dikkate alınmalıdır (*Şahin Alpay*, B. No: 2016/16092, 11/1/2018, § 140). Bir gazetenin imtiyaz sahibi olan Vakıf yönetim kurulu üyelerinin esas olarak gazetenin yayın politikası değişikliği ve yayınlanan yazı ve haberlerden dolayı tutuklanmalarının ifade ve basın özgürlüklerine yönelik caydırıcı bir etki doğurabileceği açıktır.

15. Öte yandan başvuru haklarının olağan dönemde ifade ve basın özgürlüklerini ihlal eden müdahalenin, olağanüstü dönemde Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında "durumun gerektirdiği ölçüde" görülmesinin mümkün olup olmadığı da ayrıca değerlendirilmelidir. Bu kapsamda tutuklamanın hukukiliğine ilişkin olarak yukarıda değerlendirme yapılmış ve suç işlendiğine dair kuvvetli belirti olduğu ortaya konulmadan tutuklama tedbirinin uygulanmasının durumun gerektirdiği ölçüde bir müdahale olmadığı sonucuna varılmıştır. Somut başvuruda ifade ve basın özgürlükleri yönünden bu sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durumun bulunduğu söylenemez.

16. Sonuç olarak, açıklanan gerekçelerle başvuru haklarının Anayasa'nın 19. maddesinde güvenceye alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakları ile 26. ve 28. maddelerinde korunan ifade ve basın hürriyetlerinin ihlal edildiği kanaatini taşıdığımdan çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

Başkan
Zühtü ARSLAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında; suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişilerin ancak kaçmalarını, delilleri yok etmelerini veya değiştirmelerini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hâllerde hâkim kararıyla tutuklanabilecekleri belirtilmiştir. Tutuklamanın ön koşulu, kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli belirtinin bulunmasıdır. Bunun için suçlamanın kuvvetli sayılabilecek inandırıcı delillerle desteklenmesi gerekir (*Mustafa Ali Balbay*, B. No: 2012/1272, 4/2/2013, § 72).

2. Buna ek olarak kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına yönelik bir müdahale, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin ölçütlerin belirlendiği Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 19. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve tutuklama tedbirinin niteliğine uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir (*Halas Aslan*, B. No: 2014/4994, 16/2/2017, §§ 53, 54). Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “tutuklamayı zorunlu kılan” ibaresiyle de tutuklamanın ölçülü olması gerektiğine işaret edilmektedir (*Halas Aslan*, § 72).

3. Tutuklanan kişiye isnat edilen eylemlerin ifade, basın ve sendika özgürlükleri ile siyasi faaliyette bulunma hakkı gibi demokratik toplum düzeni bakımından vazgeçilmez temel hak ve özgürlükler kapsamında olduğu hususunda ciddi iddiaların bulunduğu veya bu durumun somut olayın koşullarından anlaşılabilirdiği hâllerde tutuklamaya karar veren yargı mercilerinin kuvvetli suç şüphesini belirlerken daha özenli davranmaları gerekir (*Gülser Yıldırım (2)* [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, § 116; bu yöndeki bir ihlal kararı için bkz. *Erdem Gül ve Can Dündar* [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, §§ 71-82.)

4. Ayrıca tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunun söylenebilmesi için tutuklamaya alternatif diğer koruma tedbirlerinin yeterli olmaması gerekir. Bu çerçevede-tutuklamaya göre temel hak ve özgürlüklere daha hafif etkide bulunan- adli kontrol yükümlülüklerinin ulaşılmak istenen meşru amaç bakımından yeterli olması hâlinde tutuklama tedbirine başvurulmamalıdır.

5. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) “Özgürlük ve güvenlik hakkı” başlıklı 5. maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümünde “kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde” tutuklamanın meşru olduğu hükme bağlanmıştır.

6. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) yalnızca bir ceza soruşturması veya kovuşturması çerçevesinde kişinin suç işlediğine dair şüphenin bulunması hâlinde yetkili adli makamın huzuruna çıkarılması amacıyla tutuklanabileceği yönündeki içtihadını (*Jecius/Litvanya*, B. No: 34578/97, 31/7/2000, § 50; *Wloch/Polonya*, B. No: 27785/95, 19/10/2000, § 108) yakın dönemde verdiği *Buzadji/Moldova* ([BD], B. No: 23755/07, 5/7/2016, §§ 92-102) kararında daha da genişleterek ilk tutuklama kararından itibaren suçun işlendiğine ilişkin makul şüphenin varlığı yanında tutuklamaya ilişkin nedenlerin bulunduğu ilgili ve yeterli gerekçelerle ortaya konması gerekliliğine karar vermiştir.

7. AİHM'e göre ilk tutuklama için yeterli görülen makul şüphenin varlığı, elde edilen deliller ve somut olayın kendine özgü koşulları da dikkate alındığında olaylara dışarıdan bakan, tamamen objektif bir gözlemciyi ikna edecek yeterlilikte olmalıdır. Toplanan deliller, objektif bir gözlemciye sunulduğunda şüpheli ya da sanığın atılı suç işlemiş olabileceği yönünde gözlemcide kanaat oluşturmaya yeterli ise somut olayda makul şüphe vardır (*Fox, Campbell ve Hartley/Birleşik Krallık*, B. No: 12244/86, 30/8/1990, § 32; *O'Hara/Birleşik Krallık*, B. No: 37555/97, 16/10/2001, § 34).

8. Başvurucular 5/11/2016 tarihinde İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliğince terör örgütü üyesi olmamakla birlikte örgüt adına faaliyette bulunma suçundan 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Dolayısıyla başvurucular hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır. Bülent Utku dışındaki diğer başvurucular geçmişten beri Cumhuriyet Gazetesinin değişik kademelerinde farklı görevlerde bulunmuş olup soruşturmaya konu zaman dilimi içinde Vakıf veya Şirket Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulunmuş olan gazetecilerdir. Bülent Utku ise 1993 yılından beri gazetenin avukatlığını yapmaktadır.

9. Tutuklama kararında başvurucuların Cumhuriyet gazetesindeki pozisyonlarına değinildikten sonra, ayrıntılı olarak gazetede yayınlanan bir dizi haber ve yazıyla FETÖ/PDY ve PKK terör örgütlerinin reklam ve propagandasının nasıl yapılmış olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

10. Başvuruculara yöneticiliğini yaptığı gazetede yayınlanan herhangi bir haber veya yazıdan dolayı bir suç isnat edilmemiştir. Çoğunluk kararında kuvvetli suç belirtisi olarak sadece ve sadece Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan yazı, manşet ve haberlerden dolayı başvurucuların vakıf ve şirketteki konumu nedeniyle sorumlu olması gösterilmiştir. Bu konularından dolayı başvurucular gazetenin yayın politikasının belirlenmesinde etkili görülmüştür.

11. Çoğunluk kararında sıralanan bu iddiaların tutuklamanın hukukiliği noktasında kuvvetli suç şüphesi olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği somut olarak irdelenmeden, suçlamaya konu yazı, haber ve sosyal medya mesajlarında kullanılan dil, yayımlandıkları tarihlerde toplumda algılanışı ve insanlar üzerindeki etkisi, yazıların bağlamıyla birlikte nazara alındığında soruşturma makamlarının başvurucuların suç işlediğine dair kuvvetli belirti bulunduğu yönündeki değerlendirmesinin keyfî ve temelsiz olduğunun söylenemeyeceğine hükmedilmiştir.

12. Soruşturma makamlarınca başvurucuların savunmalarının aksine başvurucuların yayımla ilgili toplantılara katıldıklarına veya başka şekilde haber yazı ve manşetlerin belirlenmesine müdahalede bulduklarına dair somut olgular ortaya konulamamıştır. Dolayısıyla salt yönetim kurulu üyesi olmaları başvurucuların Gazete yayınları nedeniyle sorumlu tutulmaları sonucunu doğurmamalıdır.

13. Bir gazetenin yayın politikasının değişmesinin nasıl suç teşkil edebileceğinin ve bu değişikliğin terör örgütlerinin amaçları doğrultusunda yapıldığının olgusal olarak ortaya konulması gerekir. Tek başına bir yayın politikası değişikliği bir suç olarak nitelendirilemez. Gazete yayın politikasının sistematik ve düzenli bir şekilde terör örgütünün amacına hizmet ettiğinin ve bu yayın politikası ile terör örgütlerinin amaç ve eylemleri arasındaki ilişki ve bağ kuvvetli bir şekilde somut olarak gösterilmesi gerekir. Salt yayınların içeriğindeki bazı ifadelere dayanılarak yapılan öznel bir değerlendirme ifade ve basın özgürlüklerine darbe vuracaktır.

14. Halkın özellikle kamuyu ilgilendiren tartışmalara katılımının sağlanması demokratik toplum için vazgeçilmez niteliktedir. Bunun için kamuyu ilgilendiren tartışmalara ilişkin her türlü fikir ve bilginin yayılabilmesi, halkın da bunlara ulaşabilmesi gerekir. Bu bağlamda ifade özgürlüğünün özel bir görünümü olan basın özgürlüğünün demokratik bir toplumda ayrı bir önemi bulunmaktadır. Zira anılan özgürlük sadece basının fikir ve bilgileri yaymasına değil halkın bunlara ulaşmasına da imkân sağlar (*İlhan Cihaner (2)*, B. No: 2013/5574, 30/6/2014, §§ 56-58, 82; *Kadir Sağdıç* [GK], B. No: 2013/6617, 8/4/2015, §§ 49-51, 61-63; *Nihat Özdemir* [GK], B. No: 2013/1997, 8/4/2015, §§ 45-47, 57-58).

15. Haber ve yazıların içeriğindeki bazı ibarelerden hareketle öznel bir değerlendirme yaparak bunların terör örgütü propagandasına hizmet için yapıldığının kabul edilmesi ifade ve basın özgürlükleri üzerinde caydırıcı bir etki yaparak bu özgürlükleri anlamsız hale getirerek basının kamuoyu üzerindeki gözetleyici rolünün gerçekleştirilmesine zarar verecektir. Özgür ve demokratik bir toplumsal düzende basından beklenen iştirilmiş (*embedded*) ve sadece resmi açıklamalara itibar eden bir gazetecilik değil, olayları soruşturan, sorgulayan ve arkaplanını ortaya çıkartmaya çalışan bağımsız bir gazetecilik faaliyeti yürütmesidir.

16. Başvurucuların yönetiminde olduğu gazete muhalif yayın politikası ile tanınan bir yayın organıdır. Burada yayınlanan haber ve yorumların başlık ve içeriklerindeki kimi ibarelerden hareketle gazetenin terör örgütlerinin amaçlarına hizmet ettiği iddiası demokratik hukuk devleti bakımından ancak ve ancak somut bulgularla desteklenmesi halinde ciddiye alınabilir. Bunun dışında bir gazetenin salt yayın politikasındaki değişiklikten dolayı kriminalize edilmesi, ona suç isnat edilmesi kabul edilemez. Özgür ve bağımsız basının varlığı demokratik bir toplumsal yaşamın oluşması ve sürdürülmesi için havadaki oksijen gibi hayati bir öneme sahiptir. Sürekli bir suç isnat edilme ve ceza yaptırımına maruz kalma endişesi taşıyan basın kamusal görevlerini hakkıyla yerine getirmekten uzaklaşır, kendi derdine düşer. Böyle bir durum bir demokrasi için tehlike çanlarının çalmaya başlaması demektir.

17. Öte yandan iddianamede FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile bağlantılı kişi ve şirketler ile başvurucuların yönetim kurulu üyesi oldukları Gazete ve Şirket arasında mali ilişkiler olduğu, ayrıca başvurucuların FETÖ/PDY ile bağlantılı suçlar nedeniyle hakkında soruşturma yürütülen ve/veya Bylock kullanıcısı kişilerle telefon görüşmeleri yaptıkları ileri sürülmüştür. Anılan hususlar ayrı bir suçlamaya konu edilmemiş, başvuruculara yöneltilen yukarıdaki temel suçlamayla bağlantılı olarak ileri sürülmüştür. Soruşturma makamlarınca bu iddialara karşı da başvurucuların hayatın olağan akışına uygun savunmalarının aksine herhangi bir bilgi ya da belge gösterilmemiştir.

18. Dolayısıyla eldeki belgelere göre somut olayda “suç işlendiğine dair kuvvetli belirti”nin soruşturma makamlarınca yeterince ortaya konulmadığı kanaatine ulaşılmıştır. Somut başvuruda Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde kuvvetli suç belirtisinin oluşmadığı kanaatine varıldığından tutuklamanın ölçülülüğü konusunda ayrıntılı bir değerlendirme yapılmayacaktır. Bununla beraber, bir an için kuvvetli suç şüphesinin ortaya konulduğunu varsaysak bile olayımızda tutuklama tedbirinin ölçülü olmadığını da söylemek gerekir.

19. Bilindiği üzere kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına yönelik bir müdahale, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin ölçütlerin belirlendiği Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 19. maddesinin

ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve tutuklama tedbirinin niteliğine uygun düşen, kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının tespit edilmesi gerekir (*Halas Aslan*, B. No: 2014/4994, 16/2/2017, §§ 53, 54). Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “tutuklamayı zorunlu kılan” ibaresiyle de tutuklamanın ölçülü olması gerektiğine işaret edilmektedir (*Halas Aslan*, § 72).

20. Başvurucuların uzun sayılabilecek bir süre boyunca ikna edici ve yeterli olarak nitelendirilemeyecek gerekçelerle tutuklu kalması üstün bir kamu yararına hizmet etmediği gibi söz konusu tedbirlerin her halükarda güdülen meşru amaçlar ile orantılılık içinde olmadığını ve bu niteliği dolayısıyla da demokratik bir toplumda gerekli olmadığı açıktır.

21. Somut başvuruda suç işlediğine dair kuvvetli belirtiler somut olgularla ortaya konulmadan başvurunun sadece yazı ve konuşmalarındaki dil, üslup ve kullandığı bazı ibarelere dayanılarak hakkında tutuklama tedbirinin uygulanmasının ifade ve basın özgürlüklerine ilişkin olarak Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde yer alan güvencelere aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin olağanüstü halin uygulanmakta olduğu bir dönemde devreye sokulduğu dikkate alındığında, bu tedbirin aynı zamanda Anayasa'nın 15. maddesi ile uyumlu olup olmadığını da değerlendirmek gerekir. Anayasa Mahkemesi daha önceki pek çok kararında OHAL döneminde temel hak ve özgürlüklerin kullanımının durdurulmasını ve sınırlandırılmasını düzenleyen Anayasa'nın 15. maddesinin suç işlendiğine dair kuvvetli belirtilerin varlığı ortaya konulmadan gerçekleştirilen tutuklamaları meşru kılmadığına, böyle bir tutuklama tedbirinin uygulanmasının durumun gerektirdiği ölçüde bir müdahale olmadığına karar vermiştir (*Şahin Alpay*, §§ 105-110; *Mehmet Hasan Altan (2)* [GK], B. No: 2016/23672, 11/1/2018, §§ 152-157; *Turhan Günay* [GK], B. No: 2016/50972, 11/1/2018, §§ 83-89; *Mustafa Baldir*, B. No: 2016/29354, 4/4/2018, §§ 83-88).

23. Benzer şekilde Anayasa Mahkemesi daha önceki kararlarında Anayasa'nın 15. maddesinin, suç işlendiğine dair belirtilerin varlığı ortaya konulmadan gerçekleştirilen tutuklamalar yoluyla ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahaleyi meşru kılmadığını kabul etmiştir (*Şahin Alpay*, §§ 143-146; *Mehmet Hasan Altan (2)*, §§ 238-241).

24. Sonuç olarak, başvurunun kabul edilebilir olduğu ve Anayasa'nın 15. maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında somut olayda tutuklama için gerekli olan suç işlendiğine dair kuvvetli belirtinin yeterince ortaya konulmadığından başvurunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerindeki düşünceyi açıklama ve basın hürriyetinin ihlal edildiği düşüncesiyle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Tutuklama kararlarında başvurulara yükletilen suçlama; yönetiminden sorumlu oldukları Cumhuriyet Vakfı bünyesinde yayın yapan Cumhuriyet gazetesinin yayın politikasını terör örgütlerinin amaçlarına uygun olarak ve onları desteklemek amacıyla değiştirerek, yapılmasını sağladıkları yayınlarla halk üzerinde bu amaçlar doğrultusunda algı oluşturarak terör örgütlerine yardım fiilini işledikleri yönündedir.

2. Gazetelerin yayın politikaları, ifade ve basın özgürlüğünün kapsamı içerisine girmektedir. Bu anlamda yayın politikasını belirlemek ve değiştirmek anayasal ifade ve basın özgürlüğü ile güvence altına alınmıştır. Demokratik hukuk devletlerinde ifade ve basın özgürlüğünün bir işlevi de halkın güncel olaylara ve yönetim meselelerine yönelik farklı haber ve eleştirilere ulaşma özgürlüğünü kullanmasına ve dolayısıyla demokratik çoğulcu siyasi ve hukuki sistemin işleyişine vazgeçilemez katkı sağlamasıdır. Toplumdaki farklı veya azınlıktaki siyasi söylemleri içeren haber ve yorumların da ifade ve basın özgürlüğünden en az diğerleri kadar yararlanmaları zorunludur. Buna karşın ifade ve basın özgürlüğü sınırsız olmayıp, anayasada belirtilen sınırlama nedenlerine bağlı olarak kamu otoritesince müdahale edilmesi mümkündür. Fakat bu müdahale demokratik toplumun gereklerine uygun ve ölçülü olmalıdır.

3. Terörle mücadele, anayasal düzenin sürdürülebilirliğini ve bireylerin güvenliğini sağlamak bakımından her toplum için bir gerekliliktir. Ancak bu mücadelenin hukuk kuralları çerçevesinde yapılması da anayasal hakların korunması bakımından elzemdir. Demokratik rejim için vazgeçilmez değeri bulunan ifade ve basın özgürlüğüne konu faaliyetlerin, zorunlu olmadığı halde son çare olması gereken ceza hukuku tedbirlerine maruz bırakılması anılan özgürlükleri kısıtlayacak ve bu durum demokrasi ve temel hakların güvence altına alınmasını öngören anayasal hukuk düzenine zarar verecektir. Nitekim AİHM diğer kararları yanı sıra Türkiye'ye ilişkin kimi kararlarında bu konudaki ilkelere yer vermiştir. Örneğin Sürek ve Özdemir Türkiye kararında (Sürek No 1, 1999, par. 61) halkın Güney Doğu bölgesindeki karışıklıklara ilişkin rahatsız edici olsa da farklı bir perspektiften bilgilendirme hakkının bulunduğu belirtilerek, PKK terör örgütünün önde gelen bir üyesiyle yapılan röportajın yayınlanması nedeniyle cezalandırmanın ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine karar verilmiştir. AİHM Ceylan/Türkiye kararında (1999-IV, par. 36) da sert ve düşmanca bazı açıklamalar içerse dahi silahlı direnişe veya ayaklanmaya çağrı ve teşvik olmadığı takdirde açıklamaların ifade özgürlüğü kapsamında olacağını vurgulamıştır. Mahkememiz de bu yönde kararlar vermiş ve gazetecilik faaliyeti dolayısıyla özgürlüğü kısıtlayıcı tedbir uygulanmasının ifade ve basın özgürlüğünü ihlal edeceğini vurgulamıştır (bkz. Şahin Alpay, B. No : 2016/16092). Ayrıca AYM 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 6 ve 7. maddelerinin ilgili hükümlerini iptal ederken, gazete sahiplerinin yayınları inceleme ve denetleme ile yükümlü tutulamayacağına ve sahiplik sıfatları dolayısıyla basın suçlarından sorumlu tutulamayacaklarına, aksi durumun cezaların şahsiliği ilkesine aykırılık teşkil edeceğine değinmiştir (AYM 2006/121 E. – 2009/90 K., 18.6.2009).

4. Başvuruya konu tutuklama kararı gerekçesinde, bir gazetenin yayın politikasında terör örgütlerinin faaliyetlerine destek olmak amacıyla değişiklik yapıldığı iddia edilmektedir. Basın yayın yoluyla işlenen suçlarda faillik ve dava açma süresi bakımından kural olarak özel hüküm niteliğindeki 5187 sayılı Basın Kanunu'nun ilgili hükümleri

geçerlidir. Buna karşın iddiaya konu suçlamada gazetede yapılan her bir yayın nedeniyle doğrudan cezai sorumluluk isnadında bulunulmayıp, bu yayınlara temel olan yayın politikalarının değiştirilmesi iddiasına dayanılmaktadır. Bu durumun isnada konu fiili 'basın yoluyla işlenen suç' olmaktan çıkarıp çıkaramayacağı meselesi kovuşturma sürecinde de tartışılması gereken bir husus teşkil etmektedir.

5. Başvuranlara yönelik iddianın çözümü, birkaç hukuki sorunun cevaplandırılmasını gerektirmektedir. İlk olarak söz konusu gazetenin yayın politikasında bir değişikliğin olup olmadığının ve olmuşsa bu değişikliğin FETÖ/PDY ve kararda belirtilen diğer terör örgütlerinin amaçları doğrultusunda ve onların amaçlarına yardım niteliğinde olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

6. Öncelikle belirtilmelidir ki yayın politikalarının ya da kimi yayınların bir kısım örgütlerin amaçlarıyla benzerlik göstermesi hukuken tek başına terör örgütüne yardım fiili olarak nitelenemez. Bir gazetenin yayın politikasının veya bir kısım haber ve yorumların bir terör örgütünün amaçlarıyla paralellik arz ettiği iddiaları çoğu kez güncel siyasi ve sosyal değerlendirmelere konu olabilir. Fakat hukuken bu nitelenmenin yapılabilmesi için politika değişikliğinin TCK'nın 220/7. maddesinde belirtildiği şekilde 'bilerek ve isteyerek' (özel kastla) bu amaca yöneltilmiş olması gerekir. Yine, suçlamanın temelini oluşturan bu isnadın tutuklama nedeni oluşturabilmesi için makul ve kabul edilebilir olgularının gösterilmesi gerekir. Ayrıca, yayına konu eser sahipleri ile gazetenin yayın sorumlusu gazete yöneticileri dışındaki kimselerin sorumlu tutulabilmesi için, tutuklama kararında yayın politikasını icra edenler ile başvuranlar arasındaki bağı gösteren "ilgili ve yeterli gerekçenin" açıklanması gerekmektedir. Başka bir anlatımla gerekçede, Vakıf yöneticilerinin, gazetenin yayın politikalarının terör örgütlerinin amaçlarını desteklemek amacıyla değiştirilmesi yönünde bir karar alıp talimat verdiklerine ilişkin olarak hangi somut delile dayanıldığı gösterilmelidir.

7. Tutuklama kararında bu konudaki gerekçe; Cumhuriyet Vakfı yönetimindeki değişiklik ile Cumhuriyet gazetesi yayın politikalarının değişmesinin aynı döneme ilişkin olması olgusuna dayanılmasından ibaret kalmaktadır. Yayın politikası değişikliğine örnek gösterilen haber yayınlarının her birinin suç oluşturup oluşturmadığı ayrı bir tartışma konusudur. Esasen tutuklama isteminde ve kararında böyle bir iddia da bulunmamaktadır. Tutuklama kararında belirtilen yayınların terör örgütlerinin amacını desteklemek bilinciyle yapıldığını gösteren bir gerekçeye yer verilmemiş, yalnızca örgütsel amaçlara paralellik olgusuna işaret edilmiştir. Bu durum gerekçelendirildiğinde bu kez, gazetenin yayın yönetiminde yer almayan ve yayına konu haber ve yorumların eser sahibi de olmayan, Vakıf yöneticisi olan başvuranların bu yayınların yapılmasına katkılarının (özel kasta işaret eden kuvvetli belirtinin) ortaya konulması gerekmektedir ki tutuklama kararında bu hususa dair gerekçenin de gösterilmediği görülmektedir.

8. Diğer taraftan AYM tarafından daha önce belirtildiği üzere bireylerin özgürlüğüne yapılan müdahalenin keyfi olmamasını güvence altına alan özgürlük ve güvenlik hakkına ilişkin anayasal koruma, olağanüstü yönetim usullerinin geçerli olduğu dönemlerde de geçerlidir (Aydın Yavuz ve diğ. par. 47). Başka deyişle olağanüstü yönetim usulü uygulanan bir dönemde de kişilerin suç işlendiğine ilişkin kuvvetli bir belirti bulunmadan tutuklanmaları, AY'nın 15. maddesi anlamında durum gerektirdiği ölçüde bir tedbir olarak değerlendirilemez.

9. Son olarak belirtelim ki kuvvetli belirtiyeye ilişkin yeterli gerekçe bulunduğu dahi tutuklama zorunlu olmayıp tutuklamanın demokratik toplum bakımından zorlayıcı bir

toplumsal ihtiyaca karşılık gelmesi, başka deyişle ölçülü olması gerekir. Bu durumun tespiti için tutuklamanın amaca ulaşmaya elverişli ve gerekli (dolayısıyla daha hafif bir tedbirin yetersiz olduğu) bir tedbir olduğunun (ölçülülüğünün) ortaya konulması gerekmektedir. Bu zorunluluk Anayasanın 19/3. ve CMK'nın 101/2-c maddelerinden kaynaklanmaktadır. Mahkememiz kararlarında da tutuklamada kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenleri bulunduğu ayrıca ölçülülük değerlendirilmesi yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Muhakeme hukukunda tutuklamanın istisna olup kovuşturmanın tutuksuz sürdürülmesi veya özgürlüğü daha az kısıtlayan diğer tedbirlerin uygulanması gibi seçeneklerin bulunduğu gözetildiğinde, basın ve ifade özgürlüğünün kısıtlanmasını da gerektiren böyle bir durumda ölçülülük ilkesinin uygulanmasında daha çok özen gösterilmesi gerektiği de açıktır.

10. Açıklanan nedenlerle başvuru sahiplerinin tutuklanmasına ilişkin mahkeme kararında, isnat edilen suç işlediklerine ilişkin kuvvetli şüpheyi gösteren somut delillerin varlığını ve tutuklamanın ölçülü olduğunu gösterir ilgili ve yeterli gerekçenin bulunmaması nedeniyle tutuklamanın hukuki olmadığı ve bu nedenle özgürlük ve güvenlik hakları ile ifade özgürlüğü haklarının ihlal edildiği görüşündeyim.

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucular, diğer ihlal iddiaları yanında, haklarında uygulanan tutuklama tedbirinin hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuşlardır. Çoğunluk kararında tutuklamanın hukuki olmadığı iddiasına ilişkin olarak başvuru kabul edilebilir bulunduktan sonra, başvurucuların Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası ile güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

2. Başvurucular İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulundaki değişikliklerle eş zamanlı olarak Cumhuriyet Gazetesinin yayın politikasının -özellikle 15 Temmuz darbe teşebbüsüne uzanan süreçte- Vakfın kuruluş felsefesine aykırı şekilde değiştiği ve gazetede devlet aleyhine manipülasyon yapıldığı iddiasıyla başvurucuların da aralarında olduğu çok sayıda kişi hakkında başlatılan soruşturma sürecinde tutuklanmışlardır. Bu kapsamda Cumhuriyet Gazetesinin özellikle gazetenin okur kitlesinin dünya görüşüyle bağdaşmayacak şekilde gündemi etkilemeye çalıştığı, yıkıcı ve bölücü manipülasyonlara yönelik haberler yaptığı, terör örgütü lider ve yöneticilerinin şiddet çağrısı yapan açıklamalarına yer verdiği, terör örgütlerini meşru gösterdiği, Türkiye Cumhuriyeti devletini terör örgütleri ile irtibatlı göstermeye yönelik yayınlar yaptığı ileri sürülmüştür.

3. Bülent Utku dışındaki diğer başvurucular geçmişten beri Cumhuriyet Gazetesinin değişik kademelerinde farklı görevlerde bulunmuş olup soruşturmaya konu zaman dilimi içinde Vakıf veya Şirket Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulunmuş olan gazetecilerdir. Bülent Utku ise 1993 yılından beri gazetenin avukatlığını yapmaktadır. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının başvurucular hakkında silahlı terör örgütüne üye olmamakla beraber örgüt adına faaliyette bulunmak suçundan yürüttüğü soruşturma kapsamında, başvurucuların İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğince 05.11.2016 tarihinde tutuklanmasına karar verilmiştir. Tutuklama kararında başvurucuların Cumhuriyet Gazetesindeki pozisyonlarına değinildikten sonra, Yenigün Haber Ajansının Cumhuriyet Gazetesini çıkaran ticari firmanın adı olduğu, Cumhuriyet Vakfının bunlar üzerinde üst bir kurum olduğu, yani Cumhuriyet Gazetesinin isim ve yayın hakkını elinde bulunduran bir kurum olduğu, Cumhuriyet Vakfının, Cumhuriyet Gazetesinin isim hakkını Yenigün Yayıncılığa ücret karşılığında kiraladığı bu hali ile Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanan yazı ve haberleri Cumhuriyet Vakfı ve Yenigün Haber Ajansının Yönetim Kurulu üyelerinin de sorumluluğunu doğuracak nitelikte olduğu belirtildikten sonra detaylı biçimde gazetede yayınlanan bir dizi haber ve yazıyla FETÖ/PDY ve PKK terör örgütlerinin reklam ve propagandasının nasıl yapılmış olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

4. Anayasa Mahkemesi çoğunluk kararında tutuklamanın hukukiliği ele alınırken başvurucuların gazetede yayınlanan bir haber veya yazısı nedeniyle suçlanmadığı belirtildikten sonra tutuklama kararında ve iddianamede yer alan birçok iddia peş peşe sıralanmıştır (§ 55-59).

5. Ancak çoğunluk kararında sıralanan bu iddiaların tutuklamanın hukukiliği noktasında kuvvetli suç şüphesi olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği somut olarak irdelenmeden, suçlamaya konu yazı, haber ve sosyal medya mesajlarında kullanılan dil, yayımlandıkları tarihlerde toplumda algılanışı ve insanlar üzerindeki etkisi, yazıların bağlamıyla birlikte nazara alındığında soruşturma makamlarının başvurucuların suç

işlediğine dair kuvvetli belirti bulunduğu yönündeki değerlendirmesinin keyfi ve temelsiz olduğunun söylenemeyeceğine hükmedilmiştir (§ 61).

6. Oysa bireysel başvuru incelemesinde Anayasa Mahkemesi tutuklamanın hukukiliğini incelerken dosyadaki bilgi ve belgelerden hareketle her bir delili ele almalı ve tutuklamanın hukukiliği hususunda kuvvetli suç şüphesi bulunup bulunmadığı kanaatini bu delillerden hareketle bizzat yapmalıdır.

7. Çoğunluk kararında başvuru sahiplerinin yazdıklarından ziyade gazetenin yayın politikasının değişmesinden, gazetede manşet, haber ve yazılardan gazetede pozisyonlarından hareketle başvuru sahiplerinin sorumlu tutulabileceğine şu gerekçeyle ulaşılmıştır:

“Soruşturma makamlarınca tüm bu hususlar ile başvuru sahiplerinin Vakıf ve Şirketteki konumları ile uzun zamandır gazetede görev almaları birlikte dikkate alınarak başvuru sahiplerinin gazetenin yayın politikasının belirlenmesinde etkili oldukları ve gazetede yayımlanan haber ve yazılar nedeniyle sorumlu tutulabilecekleri sonucuna varıldığı görülmektedir.” (§ 57).

8. Anayasa Mahkemesi çoğunluğunun tutuklamanın hukukiliği ile ilgili kanaatine katılmamaktayız. Zira esasen tutuklamanın hukukiliğini değerlendirirken Anayasa Mahkemesi kararında tutuklamaya esas alınan veya soruşturma dosyasında yer alan delillerin tutuklamanın hukukiliği şartını sağlayıp sağlamadığı konusunda her bir somut delilden hareketle bir değerlendirme yapıp buna göre tutuklamanın hukukiliği noktasında kuvvetli suç şüphesi bulunup bulunmadığı ortaya konulmalıdır. Anayasa Mahkemesi kararında bu değerlendirmenin tutuklamanın hukukiliği noktasında açık ve yeterli bir gerekçe şeklinde ortaya konulması gerekirdi.

9. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından Cumhuriyet gazetesine yönelik yürütülen soruşturmadaki temel argüman Cumhuriyet gazetesinin yayın politikasının esaslı biçimde değiştiği ve bu değişiklik sonucunda gazetenin okur kitlesinin dünya görüşüyle bağdaşmayacak şekilde gündemi etkilemeye çalıştığı, yıkıcı ve bölücü manipülasyonlara yönelik haberler yaptığı, terör örgütü lider ve yöneticilerinin şiddet çağrısı yapan açıklamalarına yer verdiği, terör örgütlerini meşru gösterdiği, Türkiye Cumhuriyeti devletini terör örgütleri ile irtibatlı göstermeye yönelik yayınlar yaptığı iddiasıdır (§ 10). Anayasa Mahkemesi de tutuklamanın hukukiliğini değerlendirdiği başlıkta bahse konu soruşturma dosyasındaki birçok hususu başvuru sahibinin tutuklanması bağlamında suç işlendiğine dair kuvvetli bir belirti olarak kabul etmiştir.

10. Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Zira her ne kadar çoğunluk kararında gazetenin daha önceki yayın politikasının tam aksi yönde birçok haber ve yazıya yer verilerek devlet aleyhine manipülasyon yapıldığı ve haber yapma amacının ötesinde terör örgütleri PKK, DHKP-C ve FETÖ/PDY'nin masum veya mağdur gösterilerek söylemlerinin geniş kitlelere aktarılması suretiyle anılan terör örgütlerine yardım edildiği, başvuru sahiplerinin de bundan sorumlu olduğu iddiasına suçlamaya konu yazı, haber ve sosyal medya mesajlarında kullanılan dil, yayımlandıkları tarihlerde toplumda algılanışı ve insanlar üzerindeki etkisi, yazıların bağlamıyla birlikte dikkate alındığında soruşturma makamlarının başvuru sahiplerinin suç işlediğine dair kuvvetli belirti bulunduğu yönündeki değerlendirmesinin keyfi ve temelsiz olduğunun söylenemeyeceği yorumu yapılmakta ise de (§§ 80-81), başvuru sahiplerinin haklarındaki suçlamalardan sorumlu tutulabilmeleri için öncelikle bu eylemlerin suç olması

ve başvurucuların bu suçları işleme hususunda bir iştirak iradelerinin bulunması gerekmektedir. Aksi durumda ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi açıkça ihlal edilmiş olacaktır.

11. Dolayısıyla başvurucuların sorumluluğu için açıkça bahse konu eylemlerin suç olması ve başvurucuların bu suçları işleme hususunda bir iştirak iradelerinin bulunduğu ortaya konulması veya başka bir deyişle temellendirilmesi gerekmektedir. Bu biçimdeki ağır bir suç iddiası ile ilgili olarak vakıf veya şirket üyesinin sorumluluğu ancak bu mevkiye bulunanların bir talimatı, yönlendirmesi veya başka bir şekilde suç işleme konusunda esas alınabilecek bir iştirak iradesinin ortaya konulması ile mümkün olabilir. Aksi durumda süreli bir yayındaki suç işlendiğine dair iddialar üzerine cezai takibat sadece bu yayını yapan kişi açısından söz konusu olabilecektir.

12. Nitekim Anayasa Mahkemesi de bir kararında suçun işlenişine iştirak etmemiş olan gazete sahipleri bağlamındaki sorumlulukla ilgili yukarıdakine benzer bir değerlendirmeyi şu şekilde ifade etmiştir:

“Basın yayın organlarının sahipleri genellikle yayın hayatına sermayesiyle katkı sağlayan kişilerdir. Konuları nedeniyle bu kişilerin yayın işleri yönetimini şekillendirmek, yazı ve yayınları denetlemek ve yayın üzerinde inceleme ve denetim görevi olduğunu kabul etmek mümkün değildir. Yayınları inceleme ve denetim ödevi yayın sorumlusuna aittir. Yasak eylemlerin basın yayın yoluyla işlenmesi halinde basın yayın organlarının sahiplerinin salt bu nitelikleri nedeniyle cezalandırılması ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırılık oluşturur.” (AYM, E.:2006/121, K.: 2009/90, K.T.: 18.06.2009).

13. Öte yandan bir gazetenin salt muhalif duruşundan hareketle FETÖ/PDY veya PKK gibi terör örgütlerinin amaçlarına hizmet ettiği iddiasıyla bu gazetenin veya orada çalışan gazetecilerin sorumlu tutulması demokratik hukuk devletinde ciddi sorunlara yol açacaktır. Demokratik hukuk devletinde ifade ve basın hürriyetinin konumu açısından düşünüldüğünde bir gazetenin muhalif duruş sergilemesi ve kendi yayın politikasını değiştirmesi tamamen kendi takdirindedir.

14. Zira kişiler açısından bu kapsamdaki bir sorumluluk için öncelikle suç işleme konusunda bir iştirak iradesinin bulunması ve bu iradenin hukuken ortaya konulması gerekir. Daha açık ifade etmek gerekirse bir gazetenin yayınları ile terör örgütünün hedefleri arasındaki ilişkinin çok net biçimde temellendirilmesi gerekir ki bu yayınlardan dolayı kişilerin cezai anlamda sorumluluğuna hükmetmek mümkün olabilsin. Aksi durumun kabulü halinde pekala konjonktürel olarak çok farklı zamanlarda birçok gazetenin sahibi veya gazeteci o dönemdeki yayın politikası nedeniyle bu biçimdeki suçlamalarla karşı karşıya kalabilecektir.

15. İşte bu nedenle ancak bir suç işleme kastı ile birlikte terör örgütlerinin amaçlarıyla örtüşmesi veya terör örgütünden talimat alınması durumunda bu biçimdeki muhalif yayınların sorumluları hakkında tutuklama kararı verildiğinde Anayasa Mahkemesi suç işlendiğine dair kuvvetli belirtinin varlığını kabul edebilecektir. Bu şartın yokluğuna rağmen verilen tutuklama kararında ise kaçınılmaz biçimde kişi hürriyetinin ihlali yanında ifade ve basın hürriyeti de ihlal edilmiş olacaktır. Böyle bir durumda aynı zamanda ifade ve basın hürriyetinin demokratik hukuk devletindeki işlevinin yok olması riski ortaya çıkacaktır. Oysa somut başvuruda şiddete çağrı veya başka bir suç işleme kastı gibi bir durumun ortaya konulmadığı görülmektedir.

16. Başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin olağanüstü halin uygulanmakta olduğu bir dönemde devreye sokulduğu dikkate alındığında, bu tedbirin aynı zamanda Anayasa'nın 15. maddesi ile uyumlu olup olmadığını da değerlendirmek gerekir. Başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin olağanüstü hallerde temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının kısmen veya tamamen durdurulması ya da bunlar için Anayasa'da öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilmesine imkan sağlayan Anayasa'nın bu hükmü yönüyle değerlendirildiğinde, bu hükmün olağanüstü dönemlerde dahi Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasındaki güvencelere daha fazla müdahaleyi mümkün hale getirmediğini ve bu yönüyle de Anayasa'nın 15. maddesinin başvuru hakkında bahse konu tedbiri meşru kılmadığını belirtmek gerekir (Benzer yönde bkz. *Mehmet Hasan Altan (2)* [GK], B. No: 2016/23672, 11.1.2018, §§ 152-158; (*Şahin Alpay* [GK], B. No: 2016/16092, 11.1.2018, §§ 105-110).

17. Benzer şekilde uygulanan tutuklama tedbiri ile başvurucuların ifade ve basın hürriyeti ihlal edildiği için bu özgürlüklere yapılan müdahale de Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında değerlendirilmelidir. Kanaatimizce Anayasa'nın 15. maddesi somut dosyada başvurucuların ifade ve basın hürriyetine de bu nedenle daha fazla müdahaleyi meşru kılmamaktadır (Benzer yönde bkz. *Mehmet Hasan Altan (2)* §§ 238-242; *Şahin Alpay*, §§ 143-147).

18. Sonuç olarak yukarıda sıralanan nedenlerle tutuklamanın hukukiliği konusunda Anayasa Mahkemesi çoğunluk kararına katılmamaktayız. Bu nedenle, başvurucuların kişi hürriyeti ve güvenliği başlıklı Anayasa'nın 19. maddesinin 3. fıkrasındaki güvenceler ile birlikte Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerindeki ifade ve basın hürriyetlerinin ihlal edildiği kanaatindeyiz.

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

Mahkememiz, tutuklamanın hukukî olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının; tutuklamaya konu suçlamaların ifade ve basın hürriyetleri kapsamındaki eylemlere ilişkin olması sebebiyle de bu hürriyetlerin ihlal edildiği iddiaları ile ilgili bireysel başvuruda mezkûr hak ve hürriyetlerin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Başvuru konusu somut olayda, Cumhuriyet Vakfı Yönetim Kurulu üyesi olan başvuru sahiplerinin Cumhuriyet Gazetesinin yayın politikasında değişiklik yaparak devlet aleyhine ve terör örgütlerinin amaçları doğrultusunda yayınlar yapmak suretiyle örgüt hiyerarşisine dahil olmaksızın silahlı terör örgütlerine yardım ettikleri ve bu örgütlerin propagandasını yaptıkları iddiasıyla tutuklanmaları talep edilmiş ve silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına faaliyette bulunma suçundan tutuklanmalarına karar verilmiştir.

Başvuruculara yöneltilen suçlamanın temelinde gazetede yayımlanan haber ve yazılardan Vakıf yönetiminde bulunmaları sebebiyle sorumlu olmaları gösterilmiş ve tutuklama kararında, başvuru sahiplerinin Vakıf Yönetim Kuruluna seçilmelerine ilişkin süreç ile gazetede bazı manşet, haber ve yazılar müstet suçu işlediklerine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olgular olarak değerlendirilmiştir.

Başvurucular Vakıf Yönetim Kurulu seçimlerinde usulsüzlük bulunmadığını, gazetenin yayın politikasının değişmediğini, Vakıf yöneticilerinin gazetenin yayın işlerine karışmadığını ve Vakıf Yönetim Kurulunun manşet, haber ve yazıların belirlenmesinde herhangi bir yetkisinin ve etkisinin olmadığını savunmuşlar; soruşturma makamlarınca başvuru sahiplerinin savunmalarının aksine somut olgular belirtilmediği gibi tutuklama kararında da Vakıf Yönetim Kurulu üyelerinin gazete yayınları nedeniyle sorumlu tutulmaları sonucunu doğuracak bir bilgi veya belge gösterilmemiştir. Başka bir ifadeyle Vakıf yöneticiliği ile sınırlı bir görevin gazetenin yayın politikası üzerinde nasıl bir etkisinin bulunduğu ortaya konulamamıştır.

Diğer taraftan silahlı terör örgütü ile bağlantılı kişi ve kuruluşlarla adı geçen gazete ve gazeteyi çıkaran şirket arasında malî ilişkiler olduğu ve başvuru sahiplerinin söz konusu terör örgütü ile bağlantılı suçlar nedeniyle haklarında soruşturma yürütülen veya Bylock kullanıcısı olan kişilerle telefon görüşmeleri yaptıkları yönündeki iddialar konusunda başvuru sahiplerinin hayatın olağan akışına uygun savunmalarının aksi de ortaya konulamamıştır.

Bu sebeplerle, eldeki belgelere göre ve tutuklama kararında belirtilen gerekçeler kapsamında somut olayda tutuklama için gerekli olan “suç işlendiğine dair kuvvetli belirti”nin yeterince ortaya konulmadığı ve ihlal kararı verilmesi gerektiği düşüncesiyle çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

Aynı şekilde, yukarıdaki gerekçelerle hukukîlik şartını sağlamadığını düşündüğüm tutuklama tedbirinin ifade ve basın hürriyetleri bakımından da demokratik bir toplumda

Başvuru Numarası : 2016/50971
Karar Tarihi : 2/5/2019

gerekli ve ölçülü bir müdahale olarak kabul edilemeyeceği, bu nedenle Anayasanın 26. ve 28. maddelerinde öngörülen güvencelere aykırı olduğu görüşüyle çoğunluğun bu hürriyetlerin ihlal edilmediği yönündeki kararına da katılamıyorum.

Üye
M. Emin KUZ